

Mål och budget 2018 –20

Utskick för nämndyttrande 5–28 september 2017.

Med nio inriktningsmål styr vi verksamheten
och strävar mot att skapa en gemensam riktning
och förändring i hela verksamheten.

Innehåll

Mål och uppdrag för nämnder och styrelser.....	4
Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	5
Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.....	7
Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart	9
Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.....	12
Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	14
Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.....	16
Uppsalas invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov	18
Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället	20
Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	22
Så här styrs Uppsala kommun	24
Omvärld och förutsättningar	28
Övergripande förändringskrafter	28
Den svenska ekonomin	32
Uppsalas ekonomiska ramar 2018-2020.....	36
Finansiella mål	37
Investeringar.....	39
Nämnder	43
Kommunstyrelsen	43
En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd	43
En modern och effektiv förvaltning	48
Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare	49
Stadsbyggnad.....	51
Gatu- och samhällsmiljönämnden.....	53
Plan- och byggnadsnämnden	54
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	55
Räddningsnämnden	56
Namngivningsnämnden	58

Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid.....	59
Utbildningsnämnden	61
Arbetsmarknadsnämnden.....	62
Kulturnämnden	63
Vård och omsorg	65
Äldrenämnden.....	68
Omsorgsnämnden	69
Socialnämnden.....	70
Överförmyndarnämnden	71
Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen	72
Bilagor.....	90
Bilaga 1 Resultaträkning – budget 2018 samt plan för 2019-20.....	90
Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2017 samt plan 2019-20.....	91
Bilaga 3 Kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde	92
Bilaga 4a Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017.....	93
Bilaga 4b Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018.....	94
Bilaga 4c Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019.....	95
Bilaga 4d Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2020.....	96
Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2018 samt plan för 2019-20.....	97
Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2018 samt plan för 2019-20	98
Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet.....	99
Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet	100
Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2018-20	101
Bilaga 10 Investeringar	109
Bilaga 11 Kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal	112
Bilaga 12 Uppföljningsplan 2018	130
Bilaga 13 Uppdrag per nämnd och styrelse, översikt	131
Bilaga 14 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen	132
Bilaga 15 Avgifter och taxor.....	134

Mål och uppdrag för nämnder och styrelser

Uppsala kommun arbetar med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politiker styr utifrån de mål de sätter upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra våra resultat med andra kommuner identifierar vi framgångar och utvecklingsområden för ökad kvalitet på service och tjänster till invånare och företag.

Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. De sätter fokus på ett gott liv i ett hållbart samhälle och en modern kommun.

Varje inriktningsmål förstärks med tidsbegränsade uppdrag, som kan vara för alla eller nämnd- och styrelsespecifika. Om inte annat anges gäller uppdragen samtliga nämnder och styrelser. För gemensamma nämnder gäller de uppdrag som överenskommit om vid ägarsamråd med de ingående kommunerna. För att följa kommunkoncernens utveckling mot målbilden kopplas kommunövergripande indikatorer till varje inriktningsmål.

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. När fler Uppsalabor kommer i arbete, förbättras också förutsättningarna för att trygga välfärden för invånarna. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Samtidigt måste det finnas utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar i den växande kommunen. Uppsala är en kommun där företag ges förutsättningar att starta och växa. Kommunens upphandling ska bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. Uppsala divesterar och bidrar till klimatomställningen genom att fasa ut fossila värdepapper. Kommunens resurser ska fördelas jämställt. Kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter och ska ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Uppdrag

- Aktivt och strategiskt söka extern finansiering.
- Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt.
- I samarbete med övriga parter förstärka näringslivsutvecklingen utifrån intentionerna i näringslivsprogrammet. (KS)
- Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen, samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet.
- Genomföra könskonsekvensbeskrivningar i samband med kommande investeringar.
- Ta fram en långsiktig investeringsplan.
- Ta fram en modell för samarbete kring offentlig konstnärlig gestaltning i samband med förnyelse eller nybyggnation. (KTN, GSN, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)
- Identifiera tillgångar för möjlig avyttring för att lösa finansiering samtidigt som kommunen stärker soliditeten. (KS)
- Samordna användning och marknadsföring av lokaler, mark och anläggningar för ökad tillgänglighet för föreningar och andra grupper med behov och därigenom öka nyttjandegraden och intäkterna till kommunkoncernen. (KS, IFN, Fyrishov, Sport- och rekreationsfastigheter och Skolfastigheter)
- Ta fram en modell för att klimatväxla flygresor för kommunkoncernen. (KS)

INDIKATORER	NUVÄRDE	JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
1.1. Ekonomiskt resultat, kommun				
1.1.a. Ekonomiskt resultat som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning	4,2%		2,0%	~
1.1.b. Förändringen av skatt och kommunalekonomisk utjämning	8,6%		1.1b ≥ 1.1c	~
1.1.c. Förändringen av nettokostnad för egentlig verksamhet.	2,5%		1.1b ≥ 1.1c	~
1.2. Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	12	20,4	15	↘
1.3 Låneskuld per invånare	66	-	Öka <5%	↗
1.4. Bruttoregionalprodukt per invånare (BRP per capita)	449	414	Öka	↗
1.5. Kvinnors andel av mäns medianinkomst	81,5	79,0	Öka	↗

1.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: föregående år. Uppdateras en gång per år (februari).

1.2. Källa: Kolada (N03110). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (februari).

1.3. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Under planeringsperioden ska kommunkoncernens låneskuld per invånare inte öka mer än fem procent årligen. Uppdateras en gång per år (februari).

1.4. Källa: SCB. Nuvärde avser 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (december).

1.5. Källa: Beräkning utifrån Kolada (N00905). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

Styrdokument

Attestregemente (KF 2016)

Borgensprinciper (KF 2014)

Bolagsordningar (KF 2014)

Finanspolicy (KF 2016)

Försäkringspolicy (KF 2014)

Policy och riktlinjer för representation (KF 2014)

Placeringsreglemente för förvaltade donationsstiftelser (KF 2016)

Ägarpolicy för de kommunala bolagen (KF 2005)

Riktlinjer för tillgänglighetsmedel (KS 2015)

Riktlinje för nämnders och bolagsstyrelsers verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll (2016)

Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)

Riktlinje för riskhantering (KS 2016)

Program för kommunalt finansierad verksamhet (KF 2016)

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppsala är nyskapande och utmanande. Uppsala har en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. Invånare och besökare ges möjlighet till meningsfull fritid och rekreation där kulturell infrastruktur och det offentliga rummet bidrar till en nära, trygg och inspirerande miljö. Arbetet med att skapa förutsättningar för jämlik, jämställd och tillgänglig kultur, idrott och fritid fortsätter. Idrott, fritid och kultur utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Samarbeten med Uppsalas universitet gör Uppsala till en stark kunskapsstad. Företag väljer Uppsala som ett attraktivt alternativ för nyetableringar och företagande. I Uppsala finns goda förutsättningar för socialt företagande. Grön affärsutveckling främjas.

Uppdrag

- Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer.
- Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala.
- Ta fram en gemensam strategi för utveckling av kulturmiljöarbetet. (KS, KTN, GSN och PBN)
- Utveckla kulturcentrum i Gränbyområdet som försörjer de nordöstra stadsdelarna. (KTN)
- Förbereda kommunens åtagande avseende världsarvsansökan inom *the Rise of systematic biology* för Linnés vetenskapliga gärning, exempelvis genom att inrätta naturreservatet Årike Fyris. (KS, GSN, PBN och KTN)
- Utveckla hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar natur, lokal kultur och lokala produkter. (KTN, KS och DUAB)
- Driva och utveckla projektet ”Ren Stad” i samverkan med andra aktörer för att upprätthålla en trygg, vacker, tillgänglig och säker kommun. (KS och GSN)
- Genomföra en översyn av behoven av samlings- och kulturlokaler i befintliga och nya områden. (KTN, IFN, KS, PBN och de kommunala fastighetsbolagen)
- Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter.
- Stärka planeringen av det civila försvaret (KS).
- Ta fram en handlingsplan för ökad trygghet och säkerhet. (KS)
- Ta fram ett förslag till Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner på ett Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor som ska gälla från och med 2020 (RÄN).
- Utredda formerna för samordning av evenemang. (KS, KTN och DUAB)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
2.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index) (2016)	61	63	60	60	Öka	~
2.1.a. Boende i centralort	62			67 (66)	Minska skillnad	Skillnad växlar över tid
2.1.b. Boende i annan tätort	64	-	-	60 (63)		
2.1.c. Boende utanför tätort	57			63 (62)		
2.2. Här är bäst att bo. Tidningen fokus ranking av 290 kommuner (2017)	2	-	-	2	Topp 3	➔
2.3. Upplevd trygghet						
2.3.a. I mycket hög grad trygga utomhus på kväll och natt, andel vuxna	32	25	39	42 (37)	Öka	~
2.3.b. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel gymnasieungdomar	54	41	68	56	Öka	↘
2.3.c. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel ungdomar i åk 7	54	45	62	53	Öka	↘
2.3.d. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel ungdomar i åk 7, åk 9 och gymnasieskolans åk 2 som uppger att de har annan könstillhörighet						
2.4. Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen (2016)	66	69	64	68	Öka	➔
2.5. Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare (2016)	6,9	-	-	5,9	Öka	~
2.6. Plats i ICCA:s ranking över städer i Sverige där det arrangeras flest konferenser (med bl.a. minst 50 deltagare och en övernattnig) (2016)	Plats 2 av svenska städer	-	-	Plats 3 av svenska städer	Minst plats 3 av svenska städer	↗

2.1. Källa: Kolada (U00402), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Uppsala, Västerås och Örebro) 2016. Uppdateras en gång per år (januari).

2.1a-c. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

2.2. Källa: Tidningen Fokus undersökning BästAttBo. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde avser Uppsalas värde för 2016. Uppdateras en gång per år (maj).

2.3a. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

2.3b-c. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

2.4. Källa: Kolada (U09408), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Uppsala, Västerås och Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

2.5. Källa: Kolada (N00941). Nuvärde avser 2016. Avser aktiebolag, enskilda näringsidkare, handelsbolag och kommanditbolag. Redan registrerade företag som flyttar in till kommunen från annan kommun ingår inte. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (februari).

2.6. Källa: ICCA Statistics Report. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser Uppsala 2015. Uppdateras i maj.

Styrdokument

Platsvarumärkesplattform för platsvarumärket Uppsala (KS 2016)

Strategi för besöksnäringen (KF 2014)

Kulturpolitiskt program (KF 2005)

Idrotts- och fritidspolitiska programmet (KF 2015)

Renhållningsordning (KF 2014)

Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022

Riktlinjer för sponsring (KS 2012)

Policy för internationellt arbete (KF 2014)

Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2013-2015 (KF 2013)

Säkerhetspolicy (KF 2012)

Innerstadsstrategi (2016)

Krisledningsplan (KS 2015)

Uppsalas stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

När Uppsala växer skapas nya möjligheter för ekonomisk tillväxt samtidigt som sociala klyftor minskar och ekosystem ska bevaras och stärkas. Den hållbara stads- och landsbygdsutvecklingen säkerställer likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsala kommun ska vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Ett starkt områdesarbete förebygger och förhindrar social oro. Uppsala ska vara i framkant i miljö- och klimatomställningen samt förbättra beredskapen för ett förändrat klimat. Det ställer krav på kraftfulla insatser inom bland annat transporter, byggande, energi och livsmedel. Uppsala ska bli Sveriges bästa cykelstad. Det egna markinnehavet ska säkra en långsiktig stads- och landsbygdsutveckling som tar hänsyn till rekreation, biologisk mångfald och vattenresurser. Vid eventuell exploatering av värdefull natur och åkermark bör det kompenseras genom exempelvis naturvårdsinsatser i andra områden. Uppsalas vatten, naturområden och parker håller hög kvalitet och finns nära invånarna.

Uppdrag

- Utveckla Uppsala till en Smart stad där innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete skapar möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt.
- I samverkan med Region Uppsala verka för att utbyggnad av fyra spår Uppsala-Arlanda-Stockholm kan påbörjas före 2029. (KS)
- Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling.
- Utveckla den strategiska planeringen för ökad jämlikhet och minskad segregation utifrån kartläggning av levnadsvillkor och hälsa. (KS, PBN, GSN, Uppsalahem och UKFAB)
- Utveckla strategin för markförvärv. (KS, PBN och bolag)
- Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten.
- Modernisera naturvårdsarbetet genom att ta fram digitaliserade och lättanvända verktyg för att bevara, stärka och utveckla naturvärden och grön infrastruktur. (KS, GSN och PBN)
- Utveckla en modell för kompensations- och förstärkningsåtgärder av ekosystemtjänster och biologisk mångfald i den växande staden. (KS, GSN och PBN)
- Ta tillvara erfarenheterna från stadsodlingsåret för att utveckla stadsodling och ”placemaking”. (GSN)
- Följa upp trädinventeringen, plantera fler träd och förbättra förutsättningarna för trädplantering i täta stadsmiljöer (GSN)
- Inom ramen för klimatprotokollet tillsammans med näringslivet, universiteten och organisationer utveckla arbetet för att nå klimatmålen fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050.
- Utveckla arbetet med klimatanpassning genom samverkan med fastighetsägare. (KS)
- Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera.
- Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.
- Vid upphandling av särskilda kollektivtrafiken ska krav ställas på att fordonen använder lokalt producerad biogas eller andra lokala drivmedel som uppfyller gällande hållbarhetskriterier. (KS och GSN)
- Ta fram en strategisk plan för att växla till ekologisk mat och öka andelen närodlade råvaror i kommunens verksamhet. (KS)
- Utveckla och samordna drift och underhåll av skolgårdar. (UBN, GSN och Skolfastigheter)
- Genomför åtgärder som ökar trafiksäkerheten vid förskolor och grundskolor och som främjar ett hållbart resande. (UBN, GSN, Skolfastigheter)

- Påskynda och effektivisera utbyggnaden av bredband på landsbygden. (KS)
- Se över hur man kan lösa byggnation av parkeringsanläggningar med lokaler i markplan för andra ändamål än parkeringsverksamheten. (KS och Parkeringsbolag AB)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
3.1. Medborgarnas uppfattning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt (2016)	57	54	60	60	Öka	~
3.1a. Boende i centralort	58			60 (54)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.1b. Boende i annan tätort	59	-	-	65 (59)		
3.1c. Boende utanför tätort	52			60 (55)		
3.2. Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar (2016)	59	57	61	57	Öka	↗
3.2a. Boende i centralort	58			60 (55)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.2b. Boende i annan tätort	64	-	-	58 (55)		
3.2c. Boende utanför tätort	58			56 (52)		
3.3. Medborgarnas uppfattning om kommunikationer (2016)	66	67	65	66	Öka	→
3.3a. Boende i centralort	67			71 (68)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.3b. Boende i annan tätort	74	-	-	69 (68)		
3.3c. Boende utanför tätort	57			66 (62)		
3.4. Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur (2016)	7,5	7,6	7,4	7,9	Öka	→
3.5. Cykel som andel av färdmedel för resor som börjar och slutar i Uppsala kommun (2016)	30	32	28	-	Öka	↗
3.6. Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik (2016)	36	42	30	-	Öka	↗
3.7. Använd förnybar energi – egna personbilar/lätta lastbilar, kommunorganisoriskt, andel (2016)	32	-	-	-	2020: 100	↗
3.8. Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, ton CO2ekc (2013)	6,4	-	-	-	2020: 4,6	↘
3.9. Energianvändning per yta (kWh/m2), kommunorganisoriskt (2015)	162	-	-	-	Minska	↘
3.10. Solenergi – installerad effekt (MW), kommunorganisoriskt (2016)	1,08	-	-	0,40	Öka	↗
3.11. Andel ekologiskt producerade livsmedel, egen regi (2016)	34	-	-	80	2023: 100	↗
3.12. Absolut närhet till fiberanslutet bredband, andel (2016)						
3.12a. Andel hushåll i tätort	84	-	-	88	Öka	↗
3.12b. Andel hushåll utanför tätort	12	-	-	16	Öka	↗
3.12c. Andel arbetsställen i tätort	79	-	-	82	Öka	↗
3.12d. Andel arbetsställen utanför tätort	14	-	-	19	Öka	↗

3.1. Källa: Kolada (U07402), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

3.1a-c Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

3.2. Källa: Kolada (U07401), SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1 för detaljer.

3.2a-c SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.3. Källa: Kolada (U45400), Se 3.1 för detaljer.

3.3a-c SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.4. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Samtliga deltagande kommuner 2016. Uppdateras en gång per år (januari).

3.5. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar och slutar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse för resor inom kommuner saknas. Uppdateras en gång per år (januari).

3.6. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse saknas. Uppdateras en gång per år (januari).

3.7. Källa: Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2016-12-31. Jämförvärde saknas. Uppdateras varje tertial med en månads eftersläpning.

3.8. Källa: Olika källor. Kombinerat av Uppsala kommun. Nuvärde avser 2013. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

3.9. Källa: Egen uppföljning (hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

3.10. Källa: Energikontoret i Mälardalen. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015. Uppdateras en gång per år.

3.11. Källa: Årlig enkät från Ekomatcentrum, "Ekologiskt i offentliga storhushåll". Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: kommun med högst andel (Vellinge). Uppdateras en gång per år (februari för Uppsala, juni samtliga).

3.12 Källa: Post- och telestyrelsen. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser genomsnitt för R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (mars).

Styrdokument

Översiktplan för Uppsala kommun (2016)
Landsbygdsprogrammet (KF 2016)
Ekologiskt ramverk för planer och program (KF 2014)
Energiplan (KF 2001)
Handlingsinriktning för fossilbränslefri kollektivtrafik 2020 (KF 2010)
Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
Bredbandsprogram (KS 2013)

Mål och riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)
Cykelpolicy (KF 2013)
Trafikplan (2006)
Åtgärdsprogram för luft 2014-2021 (KF 2014)
Policy för hållbar utveckling (KF 2008)
Dagvattenprogram (KF 2014)
Naturvårdsprogram (KF 2006)
Vattenprogram (KF 2015)

Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

---

Välfärd och god folkhälsa ska bygga ett hållbart Uppsala. Att investera i barns utveckling är en av de viktigaste vägarna till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa och utbildning. Utifrån ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt ska klyftorna mellan människor och områden minska. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Uppsala är en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald. Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Idrott och fritidsverksamhet samt föreningslivet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Uppsala ska vara ett bra samhälle att åldras i.

Uppdrag

- I samarbete med WHO:s nätverk utveckla en äldrevänlig stad.
- Inom ramen för äldrevänlig stad identifiera rekreativstråk och tillgängliggöra parkbänkar. (GSN)
- Inom ramen för äldrevänlig stad möjliggöra för civilsamhället att öka utbudet av aktiviteter för förätrad folkhälsa bland äldre.
- Utveckla Uppsalamodellen inom mark- och exploatering för att stärka den sociala hållbarheten och arbetsmarknaden. (KS och AMN)
- Utifrån kartläggning av levnadsvillkor och hälsa fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga. (KS, UBN, AMN, SCN, OSN, KTN och IFN)
- Utveckla barn- och ungas möjligheter att utöva och uppleva kultur i skolan och under den fria tiden. Bland annat genom kulturgaranti. (KTN och UBN)
- Samverka med Region Uppsala gällande ett utvecklat föräldrastöd, tobaksfri skoltid och ökad fysisk aktivitet på jämlika villkor. (KS)
- Stödja det tobakspreventiva arbetet inom skolan genom att utföra tillsyn av skolgårdar och handlare. (MHN)
- Med stöd av sociala investeringar särskilt stärka det förebyggande arbetet för barn och unga gällande psykisk ohälsa, ekonomisk utsatthet, skolfrånvaro samt missbruk. (UBN, SCN, AMN och KTN)
- Genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunen.
- Utredda förutsättningar för att säkra den allmänna dricksvattenförsörjningen i Uppsala Kommun. (KS och Uppsala vatten)
- Stärka det kommunövergripande operativa arbetet med att motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. (SCN)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
4.1. Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år (2016)	22	26	18	27	Minska	↗
4.1a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst ohälsotal	8	-	-	-	Minska	Skillnad
4.1b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst ohälsotal	37	-	-	-	skillnad	minskar
4.2. Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	76	74	78	73	Öka	→
4.3. Ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra, andel (2017)	69	62	77	68	Öka	↗
4.4. Invånare 16-84 år med nedsatt psykiskt välbefinnande, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	18	19	16	18	Minska	→
4.5. Invånare 16-84 år som blivit utsatta för kränkande behandling, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	23	27	19	20	Minska	~
4.6. Invånare 16-84 år som saknar tillit till andra, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	23	23	24	28	Minska	→
4.7. Ungdomar som tycker att man kan lita på de flesta människor, andel (2017)	56	52	60	54	Öka	-
4.8. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (2015)	4,2	-	-	6,0	Minska	→
4.9. Invånare i hushåll med låg inkomst med hänsyn till hushållets storlek och sammansättning, andel (2015)	14	-	-	17	Minska	→
4.9a. Födda i Sverige 0-19 år	13	-	-	18	Minska	→
4.9b. Födda utomlands 0-19 år	38	-	-	58	Minska	↗
4.9c. Födda i Sverige 20+ år	11	-	-	11	Minska	→
4.9d. Födda utomlands 20+ år	24	-	-	32	Minska	↗
4.9e. Födda i Sverige eller utomlands 65+ år	13	-	-	15	Minska	↗

4.1. Källa: Kolada (N00957). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2016. Uppdateras en gång per år.

4.1a-b. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 4.1.a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 4.1.b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. Nuvärde avser 2015. Uppdateras en gång per år.

4.2. Källa: Kolada (U01405), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.3. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

4.4. Källa: Kolada (U01406), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.5. Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.6. Källa: Kolada (U01413), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.7. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Frågan är så ny att det inte går att utläsa någon trend. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

4.8. Källa: Kolada (N31807). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (augusti).

4.9. och 4.9a-d. Källa: scb.se (excefil "Andel personer i hushåll med en låg disponibel inkomst per ke, efter födelseregion och kommun") 4.9e. Källa: Kolada (N01401). Indikatorn avser antal personer som bor i hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet under 60 procent av medianinkomsten för samtliga. Jämförelse: genomsnitt R9-kommuner. Uppgift om kön saknas. Nuvärde avser 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

Styrdokument

Policy för hållbar utveckling (KF 2008)

CEMR övergripande handlingsplan för Uppsala kommun (KS 2016?)

Minoritetspolicy (KF 2011)

Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)

Program och handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)

Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism (KS 2017)

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Uppsala kommun möjliggör för ett ökat utbud av bostäder och arbetstillfällen som möter den förväntade befolkningsökningen. För att kunna dra nytta av möjligheterna när vi blir fler och förbättra den goda livsmiljön ska kommunen skapa förutsättningar för att det byggs 3000 nya bostäder och skapas 2000 nya arbetsplatser årligen. Uppsala har en god blandning av verksamhetsmiljöer och en flexibel bostadsmarknad med mångfald i utbudet, i täta och blandade miljöer. Den nya bostadsförmedlingen stärker kommunens attraktionskraft och underlättar för de bostadssökande. En ökad andel hyresrätter möjliggör för fler att skaffa eget boende. En väl fungerande arbetsmarknad bidrar till den attraktiva och trygga staden. I samverkan med bland andra universiteten utvecklas de kunskapsintensiva branscherna, vilket ger förutsättningar för utveckling av bygg-, service- och tjänstenäringsar. Stöd och innovativa lösningar utvecklas för personer som står långt från arbetsmarknaden. Att ställa sociala krav i upphandling är ett sätt för kommunen att öka sysselsättningsgrad och social integration. Förutsättningar skapas för att fler personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till arbete och sysselsättning.

Uppdrag

- Inom ramen för näringslivsprotokollet tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. (KS)
- Öka byggande av flerfamiljshus på landsbygden. (Uppsalahem, KS och PBN)
- Bidra till ökad tillgång på mark och lokaler i olika prisklasser och lägen för företag som behöver växa eller önskar etablera sig i Uppsala. (PBN och KS)
- Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning.
- Öka andelen ungdomar som arbetar eller studerar. (AMN, UBN, SCN och OSN)
- Utifrån strukturella hinder, behov av stöd och samordning samt strategiska utvecklingsområden utveckla stödet till sociala företag. (AMN, SCN, OSN, KTN och KS)
- Utredda möjligheter till start av mikrofond utifrån intentionerna i Uppsala kommuns riktlinjer för stöd till sociala företag och landsbygdsprogram. (KS och AMN)
- Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv.
- Kommunen ska genom extratjänster och traineejobb, exempelvis med gröna jobb, möjliggöra för nyanlända och personer långt från arbetsmarknaden att etablera sig i arbetslivet.
- I större utsträckning använda kommunens dagliga verksamhet för intern service.
- Skapa en egenförvaltd bostadssocial resurs med 2 000 bostäder med tillhörande boendekedja för prioriterade målgrupper för att minska tillfälliga och dyra boendelösningar. (KS, SCN och AMN)
- Utveckla och starta minst ett hyresrättsprojekt i kommunen som lever upp till kraven för Boverkets investeringsstöd för produktion av hyresrätter. (Uppsalahem, PBN och KS)
- Ta fram en strategisk lokalförsörjningsplan för vård och omsorg. (KS, OSN och ÄLN)
- Genom innovation och nya lösningar vid byggande och förnyelse av bostäder skapa förutsättningar som bidrar till lägre boendekostnader. (KS, PBN, Uppsalahem och UKFAB)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
5.1. Färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren), antal (2016)	5,5	-	-	4,8	Öka	↗
5.2. Hyresrätter i bostadsbeståndet, andel (2016)	36	-	-	46	Öka	→
5.3. Genomsnittlig väntetid till särskilt boende för 65- år, antal dagar (2016)	48	48	48	56	Minska	↘
5.4. Skillnad mellan områden avseende andel arbetslösa (2015)						
5.4.a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst arbetslöshet	1,3	-	-	-	Minska	Skillnad minskar
5.4.b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst arbetslöshet	8,7	-	-	-	skillnad	
5.5. Förvärsarbetande 20-64 år, andel (2015)	75	74	76	76	Öka	↗
5.5.a. inrikes födda	79	79	80	82	Minska	Skillnad minskar
5.5.b. utrikes födda	61	58	64	58	skillnad	
5.6. Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar (UVAS), andel (2014)	6	5	7	9	Minska	↘
5.6.a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst UVAS	X	-	-	-	Minska	X
5.6.b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst UVAS	X	-	-	-	skillnad	
5.7. Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (2016)	34	20	43	34	Öka	-

5.1. Källa: SCB. Nuvärde avser 2016. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner 2016. Uppdateras en gång per år (mars för Uppsala, maj för jämförelsekommuner).

5.2. Källa: SCB. Nuvärde avser 2016. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

5.3. Källa: Kolada (U23401). Nuvärde avser 2016. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (januari).

5.4. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 5.4.a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 5.4.b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. Nuvärde avser 2015-10-31.

5.5. Källa: SCB. Nuvärde avser 2015. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

5.6. Källa: Kolada (N02906). Nuvärde avser 2014. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppgift om kön saknas. Uppdateras en gång per år (september).

5.7. Källa: Kolada (N00973). Nuvärde avser 2016. Jämförelsevärde: genomsnitt R9-kommuner. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år.

Styrdokument

Näringslivsprogram (KF 2016)

Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2015)

Bostadspolitisk strategi (KF 2010)

Upphandlingspolicy (KF 2014)

Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande (KS 2016)

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

---

En utbildning av god kvalitet ger ökad kunskap för alla och är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlikhet. Utbildningen och lärandet ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet. Utbildningen ska ge barn och elever förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och nå gymnasieexamen. Elever ges förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning genom att deras utveckling och lärande stimuleras i en trygg miljö. Oavsett ålder ges förutsättningar för ett livslångt lärande, ständig utveckling, god livskvalitet, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. Det ska finnas möjligheter till omskolning för att tillgodose arbetslivets och samhällets krav på ökad kompetens. All utbildning ska främja och utveckla värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling. En skola som kompenserar för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, är en förutsättning för ett jämlikt samhälle.

Uppdrag

- Bibehålla barngruppsstorleken på fortsatt låg nivå i förskolan. (UBN)
- Utöka verksamheten med förskolebussar och förbättra infrastruktur för målpunkterna. (UBN, GSN och Sport- och rekreationsfastigheter)
- Införa arbetskläder för personal i förskola och fritidshem. (UBN och KTN)
- Fortsätta satsningen på tidiga insatser i grundskolans lägre årskurser. (UBN)
- Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter. (KS, UBN, AMN och Skolfastigheter)
- Intensifiera arbetet med genomförandet av handlingsplan för särbegåvade elever. (UBN)
- Genomföra en riktad biblioteks- och lässatsning på kommunens landsbygdsskolor. (UBN och KTN)
- Ta fram en modell för samverkan med Region Uppsala som möjliggör en förstärkning av elevhälsans förebyggande arbete mot psykisk ohälsa. (UBN)
- Fortsätta utveckla barn och ungas möjligheter till skapande verksamhet, genom utbyggnad och utveckling av kulturskolverksamheter. (KTN)
- Fortsätta utvecklingen av Naturskolan. (UBN)
- Fler ska ges möjlighet att delta i vuxenutbildning. (AMN)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
6.1. Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldrarenkäten, lägeskommun (2017)	X	X	X	87	Öka	↗
6.2. Skillnad i betygspoäng i matematik mellan flickor och pojkar i åk 6, lägeskommun (2016)	0,5	-	-	0,2	0	~
6.2a. Genomsnitt för den fjärdedel skolor med störst skillnad till flickornas fördel	1,8	-	-	-	Minska skillnad	→
6.2b. Genomsnitt för den fjärdedel skolor med störst skillnad till pojkarnas fördel	-1,7	-	-	-		
6.3. Grundskoleelever som är behöriga till yrkesinriktade program i gymnasieskolan, lägeskommun, andel (2016)	92	92	91	86	Öka	→
6.4. Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen, lägeskommun (2016)	241	255	228	227	Öka	-
6.5. Elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9, kommunala skolor, andel (2017)	4,5	X	X	-	Öka	→
6.6. Gymnasieelever med examen inom tre år, lägeskommun, andel (2016)	66	69	64	64	Öka	↗
6.7. Elever med minst E i samtliga kurser, avgångselever gymnasieskolan, kommunala skolor, andel (2017)	X	X	X	-	Öka	X
6.8. Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	80	83	76	89	Öka	↘
6.9. Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	78	80	75	80	Öka	~
6.10. Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända (2017)	89	90	88	91	Öka	~
6.11. Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år (2016)	18	-	-	19	Öka	↗

6.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: föregående år. Uppdateras en gång per år (maj).

6.2. Källa: bearbetning utifrån Kolada (N15513). Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.3. Källa: Kolada (N15424). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tilfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.4. Källa: Kolada (N15504). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend, men trenden för meritvärdet för 16 ämnen är positiv. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tilfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser läsåret 2016/17. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.6. Källa: Kolada (N17448). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tilfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Uppdateras en gång per år (december).

6.7. Källa: Egen uppföljning. Egen uppföljning. Nuvärde avser läsåret 2016/17. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.9. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.10. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.11. Källa: Kolada (U09810). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2016. Uppdateras en gång per år.

Styrdokument

Barn- och ungdomspolitiskt program (KF 2009)

Biblioteksplan (KS 2016)

Uppsalas invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

---

Uppsalas invånare har möjlighet till ett aktivt liv. Stöd, vård och omsorg har god kvalitet och utformas utifrån individens behov och förutsättningar. Individens egna resurser tas till vara. Tidiga och förebyggande insatser prioriteras för att utjämna klyftorna. Grupper som har störst behov beaktas särskilt och skyddet för utsatta barn stärks. Äldre har möjlighet att leva ett gott liv, i trygghet och oberoende. Tillgänglighetsskapande åtgärder i kommunens bostadsområden minskar behovet av särskilda boendeformer.

Uppdrag

- Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård. (ÄLN, SCN, OSN och IFN)
- Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven. (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)
- Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med social problematik för att nå bättre effekt. (OSN, IFN, ÄLN, AMN och SCN)
- Utveckla fler aktiviteter till unga vuxna i kommunens stads- och landsbygdsdelar. (SCN, AMN, KTN, UKFAB och Uppsalahem)
- Utveckla det förbyggande arbetet för psykisk hälsa. (OSN, SCN, ÄLN, KTN och IFN)
- Stärka insatserna för att förebygga och behandla drog- och spelmissbruk. (UBN, ÄLN, OSN och SCN)
- Säkra en jämställd biståndsbedömning. (SCN, AMN, OSN och ÄLN)
- Skapa trygg och säker hemgång för utskrivningsklara i samarbete med Region Uppsala. (ÄLN och OSN)
- I samverkan med Region Uppsala utveckla och förstärka tidiga insatser mot psykisk ohälsa hos barn och unga. (KS, UBN, SCN och OSN)
- Utveckla samverkan med Region Uppsala och polismyndigheten kring barn och ungdomar med missbruksproblem. (KS, OSN, SCN, KTN och UBN)
- Utveckla samverkan med region Uppsala och civilsamhället kring hemlösa personer. (SCN)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
7.1. Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen (2016)	49	45	54	49	Öka	➔
7.2. Ej återaktualiserade ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (2016)						
7.2a. Barn 0-12 år	72	75	70	74	Öka	➔
7.2b. Ungdomar 13-20 år	72	76	68	78	Öka	~
7.2c. Vuxna med missbruksproblem	75	72	77	67	Öka	~
7.3. Brukare inom daglig verksamhet som trivs på sin dagliga verksamhet, andel	Mäts hösten/vintern 2017				Öka	-
7.4. Brukare som är nöjda med sin äldreomsorg, andel (2016)						
7.4a. Särskilt boende	80	80	80	82	Öka	➔
7.4b. Hemtjänst	88	88	88	89	Öka	➔
7.5. Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde (2016)	19	19	19	15	Minska	➔
7.6. Kvalitetsaspekter, andel av maxpoäng (2016)						
7.6a. LSS grupp- och serviceboende	70	-	-	73	Öka	-
7.6b. särskilt boende äldreomsorg	77	-	-	71	Öka	-
7.7. Alkohol-Narkotika-Tobak						
7.7a. Invånare 16-84 år med riskabla alkoholvanor kommun, andel (%) (2016)	19	14	24	16	Minska	➔
7.7b. Gymnasieungdomar som aldrig druckit alkohol (2017)	27	26	29	26	Öka	↗
7.7c. Gymnasieungdomar som aldrig använt narkotika (2017)	86	87	86	87	Öka	↗
7.7d. Gymnasieungdomar som aldrig har rökt (2017)	53	51	55	52	Öka	↗

7.1. Källa: Kolada (U30400). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

7.2. Källa: Kolada (U33461, U33400, U35409). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år.

7.3. Källa: Kolada (kod ej fastställd ännu). Ny fråga i nationell enkätundersökning. Nuvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

7.4. Källa: Kolada (U23471, U21468). Andel som svarat mycket nöjd eller ganska nöjd. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (oktober).

7.5. Källa: Kolada (U21401). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Gävle och Norrköping som inte lämnat uppgift). För Uppsala saknas tidsserie. Uppdateras en gång per år.

7.6. Källa: Kolada (U28423, U23432). Nuvärde avser 2016. För Uppsala saknas tidsserie. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Norrköping som inte lämnat uppgift). Uppdateras en gång per år.

7.7a. Källa: Kolada (U01404). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vartannat år (november).

7.7b-d. Källa: Liv och hälsa ung, gymnasieskolan åk 2. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

Styrdokument

Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)

Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)

Äldrepolitiskt program (KF 2009)

Program för individ- och familjeomsorgen (KF 2004)

Drogpolitiskt program (KS 2013)

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

---

Kommunens verksamhet har mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och rättvisa som utgångspunkt. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun där ett aktivt demokratiarbete leder till invånare som förstår hur de kan påverka och hur beslut fattas. Uppsalas invånare är delaktiga och har inflytande. Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval används för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Kommunen verkar för ett ökat och mer jämlikt valdeltagande och stärker underrepresenterade gruppers förutsättningar till deltagande och inflytande. Särskild hänsyn ska tas till barns- och ungdomars perspektiv. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Ett starkt partnerskap mellan flera aktörer bidrar till samhällsutvecklingen.

Uppdrag

- Öka valdeltagande i områden och för grupper med lågt valdeltagande samt verka för ett mer jämlikt valdeltagande. (KS och VLN)
- Öka tillgängligheten vid allmänna val. (VLN)
- Utveckla och samordna kommunens synpunktshantering och felanmälan. (KS)
- Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa.
- Utifrån framtagna handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism.
- Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK, för att bland annat bidra till folkbildning och delaktighet.
- Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering.
- Utifrån landsbygdsprogrammet öka delaktigheten och inflytande inom lämpliga områden med framtagna metod för medborgarbudget.
- Utveckla arbetet med brukarrevisioner. (OSN och SCN)

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
8.1. Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%) (2014)	85	-	-	82	Öka	↗
8.1a. Förstagångsväljare	83	-	-	77	Öka	↗
8.1b. Skillnad mellan distrikt med högsta och lägsta deltagande, procentenheter	36	-	-	35	Minska	-
8.2. Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index) (2016)	39	39	39	39	Öka	→
8.3. Ungdomars uppfattning om att påverka kommunen (2017)						
8.3a. Vill vara med och påverka	29	31	27	28	Öka	→
8.3b. Tycker att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer	16	13	19	17	Öka	~
8.4. Invånare 16-84 år med lågt socialt deltagande, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	15	13	18	19	Minska	→
8.5. Kommunens samarbete med föreningslivet (2017)						
8.5a. Föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet, antal	105	-	-	-	Öka	↗
8.5b. Idéburet-offentliga partnerskap, antal	3	-	-	-	Öka	↗

8.1. Källa: Kolada (N05401). Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.1b. Källa: SKL. Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.1b. Källa: SKL, se även Kolada (N05833-N05831). Uppsala har 166 valdistrikt. Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.2. Källa: Kolada (U00408). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

8.3. Källa: Liv och hälsa ung, gymnasieskolans åk 2. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

8.4. Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Med socialt deltagande menas deltagande i sportevenemang, studiecirkel, konstutställning, fest, m.m. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

8.5a-b. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser april 2017. Jämförvärde saknas. Uppdateras varje tertial.

Styrdokument

Kommunikationspolicy (KF 2004)

Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)

Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

---

Kommunen kännetecknas av god service, tillgänglighet och effektivitet. Verksamhetens kvalitet utvecklas kontinuerligt utifrån innovationer, omvärldsbevakning och ständiga förbättringar. Brukare och medarbetares erfarenheter och kompetens ska tas till vara i utveckling av verksamheten.

Kommunen ska som attraktiv arbetsgivare utveckla ett inkluderande och normkritiskt förhållningssätt. Kommunen har ledare som fungerar som kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande. Kommunen har medarbetare med rätt kompetens att möta invånare, företag, organisationer och besökare. Ett aktivt arbete för ett jämställt och hållbart arbetsliv där god social och organisatorisk arbetsmiljö kombineras med bra villkor och utvecklingsmöjligheter lägger grunden till förmågan att både attrahera och behålla medarbetare.

Uppdrag

- Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken.
- Säkra kompetenförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö.
- Fortsätta genomförandet av heltidsreformen. (KS, GSN, UBN, IFN och KTN)
- Påbörja arbetet med att utforma en modell som ger medarbetare som önskar möjlighet att få tjänstledigt på deltid från heltidsarbete. (KS)
- Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön.
- Utveckla former för upphandling av tjänster och entreprenader för att säkra kollektivavtalsenliga villkor, samt utveckla och genomföra ”Vita jobb”-modellen. (KS)
- Föra in metoder för en mer tillitsbaserad styrning för att tillvarata medarbetares engagemang och kompetens. (KS)
- I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad.
- Inför möjligheter till grön rehab för anställda i Uppsala kommun i syfte att minska stressrelaterad ohälsa. (KS och AMN)
- I samverkan med Arbetsförmedlingen erbjuda långtidsarbetslösa med försörjningsstöd nya vägar för att hitta ett nytt arbete. (AMN och bolagen)
- Stärka studenters jobb- och karriärmöjligheter (i Uppsala kommun) genom samverkan med universiteten inom ramen för studentmedarbetaranställning, samt öppna för fler möjligheter för studentmedarbetare inom Uppsala kommuns verksamheter.

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
9.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd Medborgar-Index) (2016)	54	53	56	56	Öka	~
9.1a. Boende i centralort	54			60 (56)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
9.1b. Boende i annan tätort	59	-	-	61 (58)		
9.1c. Boende utanför tätort	52			57 (55)		
9.2. Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet (2016)	52	49	56	55	Öka	➔
9.2a. Boende i centralort	53			55 (55)	Minska skillnad	Skillnad består över tid
9.2b. Boende i annan tätort	53	-	-	52 (56)		
9.2c. Boende utanför tätort	48			52 (49)		
9.3. Företagarnas uppfattning av kommunens service (2016)	67	-	-	71	Öka	~
9.4. Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex (2016)	76	76	73	78	Öka	-
9.5. Index över attraktiva arbetsvillkor (2016)	105	-	-	99	Öka	-
9.6. Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent (2016)	7,0	7,9	4,6	7,9	Minska	↗
9.7. Medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler), andel (2016)	9,1	-	-	-	Minska	↗
9.8. Avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda, andel (2016)	37	-	-	-	Öka	-
9.9. Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr (2016)	99	-	-	-249	0	Minskar
9.10. Heltidsanställda månadsavlönade, andel (2016)	75	73	82	79	Öka	↗

9.1. Källa: Kolada (U00401). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

9.1a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

9.2. Källa: Kolada (U00400). Se 9.1 för detaljer.

9.2a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Se 9.1a-c för detaljer.

9.3. Källa: Kolada (U07451). Nuvärde avser 2014. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

9.4. Källa: Kolada (U00200). Nuvärde avser 2016. Uppsala har ännu inte genomfört undersökningen tillräckligt ofta för att det ska gå att se en trend. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner (alla utom Norrköping och Örebro). Uppdateras en gång per år.

9.5. Källa: Skandinaviska nyckeltalsinstitutet. Nuvärde avser 2016. Maximal nivå är 180. Jämförvärde: median av deltagande kommuner. Uppdateras en gång per år (april).

9.6. Källa: Kolada (N00090). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner (utom Jönköping). Uppdateras en gång per år (mars).

9.7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser sep 2015-augusti 2016. Jämförvärde saknas. Könsuppdelad statistik kommer att finnas längre fram. Uppdateras varje tertial.

9.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser juni 2015-maj 2016. Jämförvärde saknas. Måttet är för nytt för att visa på en trend. Könsuppdelad statistik kommer att finnas längre fram. Uppdateras varje tertial.

9.9. Källa: Kolada (N00951). Nuläge avser 2016. Lönegapet avser skillnad i medianmånadslön mellan kvinnor och män. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

9.10. Källa: Kolada (N00206). Nuläge avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

Styrdokument

Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan (KF 2012)

Arbetsmarknadspolitiskt program (KF 2010)

Arbetsgivarstadga (KF 2014)

Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö (KF 2015)

Kvalitetspolicy (KF 2001)

Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)

Riktlinjer för styrdokument (2015)

Riktlinjer för bisyssla i Uppsala kommun (KS 2014)

Policy och riktlinjer mot mutor (KF 2014)

Delegationsordning 2016

Så här styrs Uppsala kommun

Uppsala kommuns organisation och styrning syftar till att stärka den kommunala demokratin utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar, erbjuda medborgarna kvalitet i välfärden, hållbar landsbygds- och stadsutveckling samt ordning och reda i den kommunala ekonomin. All verksamhet ska bedrivas utifrån ett tydligt medborgarperspektiv. Kommunen ska uppfattas som tydlig och logisk för invånare och andra som har med kommunen att göra. Uppsala kommun arbetar efter devisen "Ett Uppsala - en kommun". Det innebär bland annat att nämnder och kommunala bolag arbetar för att gemensamt ta tillvara kompetens och erfarenheter genom dialog och gemensam beredning och på så sätt erbjuda bästa möjliga service och tjänster utefter de förutsättningar som ges.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar samt val av revisorer. Kommunfullmäktige beslutar också om årsredovisning och ansvarsfrihet.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter. I detta ligger bland annat att följa och utveckla arbetet med ekonomi- och verksamhetsstyrning och utfärda regler, riktlinjer och rutinbeskrivningar för verksamhets- och ekonomihantering. Kommunstyrelsen ansvarar särskilt för att leda processen för Mål och budget med tillhörande affärs- och verksamhetsplaner, månadsuppföljning, delårs- och årsredovisning. Kommunstyrelsen har även till uppgift att föra en fortlöpande dialog med nämnder och styrelser för att säkerställa att verksamheten drivs i enlighet med fullmäktiges prioriteringar.

Nämnder

Nämnderna beslutar i frågor som rör den löpande förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som fullmäktige har delegerat till dem. Nämnderna bereder fullmäktiges ärenden och ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs.

Alla nämnder ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer och att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

För räddningstjänsten och överförmyndarverksamheten har Uppsala gemensamma nämnder med andra kommuner. Uppsala är värdkommun för de gemensamma nämnderna. Utöver vad som gäller för andra nämnder ska de var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med det avtal om gemensam nämnd som ingåtts mellan kommunerna samt de mål och uppdrag som beslutats om vid ägarsamråd. Andra kommungemensamma mål och uppdrag som de ingående kommunerna har ska nämnderna ta hänsyn till där så är möjligt utifrån grunduppdraget.

Bolag

De kommunala bolagen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges styrdokument, och regleras via beslutad bolagsordning och ägardirektiv. Uppsala Stadshus

AB är moderbolaget i Stadshuskoncernen. Uppsala Stadshus AB leder och samordnar verksamheten i bolagskoncernen samt avgör frågor som är gemensamma för koncernen och som inte är av större principiell beskaffenhet. Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och i kommunkoncernen och följer aktivt bolagskoncernens utveckling.

Privata utförare

Delar av den kommunalt finansierade verksamheten tillhandahålls av privata utförare, exempelvis företag, stiftelser och ideella organisationer. Kommunen är huvudman och ansvarig för att följa upp och kontrollera den kommunala verksamheten oberoende vem som tillhandahåller den. De privata utförarna ska bedriva sin verksamhet i enlighet med avtal som reglerar kvalitet, volym och pris samt former för uppföljning och utvärdering. I enlighet med kommunallagen beslutar kommunfullmäktige varje mandatperiod om ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I Uppsala kommun omfattar programmet både kommunens egenregi och privata utförare av kommunal verksamhet.

Fristående skolor är verksamheter med egna huvudmän och omfattas inte av begreppet privata utförare. Skolinspektionen beslutar om tillstånd och har tillsynsansvar för fristående skolor medan kommunerna beslutar om godkännande och har tillsyn över fristående förskolor och fristående fritidshem som inte anordnas av en fristående skola. För att försäkra att allmänheten har insyn i fristående skolor ska kommunen, jämte Skolinspektionens tillsyn, ha insyn i de fristående skolornas verksamhet. Kommunen ska lämna bidrag till de fristående skolorna per elev och ersättningen ska som lägst motsvara självkostnaden för den kommunala utbildningsverksamheten.

Mål och budget

Kommunallagen anger att kommuner och landsting varje år ska upprätta en budget för nästa kalenderår med plan för de därefter två efterföljande åren. I Uppsala fastställer kommunfullmäktige Mål och budget i november, som sedan gäller för tre år och revideras årligen. Det är det övergripande och överordnade styrdokumentet för kommunens nämnder och styrelser. Mål och budget sätter fokus på det väsentliga och med träffsäkra mål, budgetar och prognoser säkerställs politisk genomslagskraft i enlighet med fullmäktiges prioriteringar. Med Mål och budget ges allmänheten möjlighet till insyn för att värdera och jämföra kvaliteten samt att bedöma om resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt.

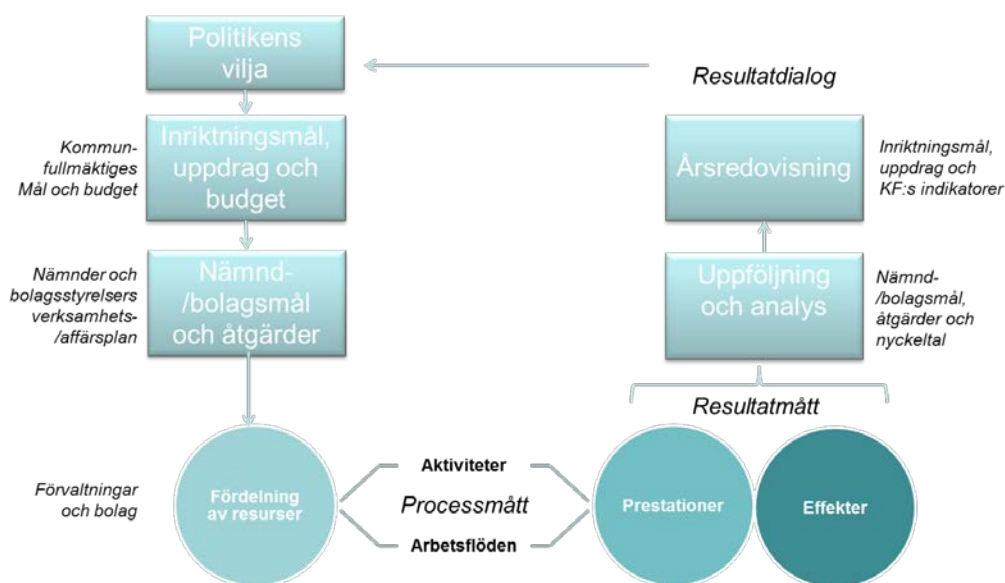
Kommunstyrelsen leder arbetet med Mål och budget och genom att besluta om planeringsdirektiv i december startas processen. Under våren bereds ärendet. Arbetet innefattar bland annat en analysfas och det så kallade strategiska seminariet där förstroendevalda i majoritetsställning redogör för sina politiska prioriteringar samt de utmaningar som kommunen med dess nämnder och styrelser har att hantera inom de kommande 5 till 10 åren. Genom gemensam beredning säkerställs samsyn inom kommunen om prioriterade frågeställningar samt förutsättningar för verksamhetens genomförande. Ägarsamråd genomförs med företrädare för medlemskommunerna avseende de gemensamma nämnderna.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål strävar mot att inom de ekonomiska ramarna skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. Inriktningsmålen ska

vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod. Inför varje nytt budgetår omprövar kommunfullmäktige inriktningsmålen.

Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policyer och liknande är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål. Framtagandet av program och kommunövergripande planer leds och samordnas av kommunstyrelsen.

Styrkedja

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges inriktningsmål och ska omsätta dem i praktisk handling. Det görs genom att varje nämnd och styrelse bryter ner inriktningsmålen till egna mål och strategier (nämnd- och bolagsmål). Nämnd- och bolagsmål formuleras i verksamhets- och affärsplanerna.

I december fastställer nämnder och styrelser sina verksamhets- och affärsplaner. I planen ska det tydligt framgå hur nämnd- och bolagsmålen ska uppnås, åtgärder för genomförande samt hur dessa ska följas upp. Särskild vikt ska läggas vid att beskriva hur samverkan ska bedrivas för att uppnå målen. Verksamhets- och affärsplaner ska inkludera en risk- och väsentlighetsanalys med tillhörande internkontrollplan. Nämndernas och styrelsernas verksamhets- och affärsplaner gäller för tre år och revideras årligen.

Uppföljning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål mäts genom indikatorer. Indikatorerna mäter trender, resultat och önskade effekter eller tillstånd i samhället. De är centrala i styrning och uppföljning och ska som utgångspunkt kunna jämföras över tid med andra organisationer och kommuner. De ger underlag för medvetna och underbyggda beslut och erbjuder förutsättningar, stöd och incitament för utveckling. Kommunfullmäktige fastställer även nyckeltal (bilaga 12) som kompletterar indikatorerna för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom kommunkoncernens grunduppdrag enligt reglemente eller ägardirektiv. Nämnder och styrelser ska följa upp och analysera vad som åstadkommit i förhållande till kommunfullmäktiges inriktningsmål och övriga mål fastställda av nämnden eller

bolagsstyrelsen samt kommunövergripande planer och program. Uppföljningarna ska göras med utgångspunkt i viktiga händelser, resultat och utvecklingsområden. Tyngdpunkten i redovisningen ska ligga på analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar det egna resultatet och i perspektivet vad detta betyder för Uppsala kommun i sin helhet. Nämnderna och styrelserna får för egen del komplettera kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal i den utsträckning det behövs för att säkerställa en ändamålsenlig uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten. Gemensamma nämnder ska följa upp och analysera vad som åstadkommit enligt de mål som överenskommits med alla de ingående kommunerna och övriga mål fastställda av nämnden på hela verksamhetsområdet (alla kommuner) och där så är möjligt och relevant ha en kommunuppdelad uppföljning och analys.

Kommunstyrelsen leder och ansvarar för uppföljning, analys och utvärdering av den samlade verksamheten. Kommunstyrelsen följer månatligen upp nämnders och styrelser ekonomiska resultat och utvalda indikatorer och nyckeltal. Nämnderna och styrelserna rapporterar resultat kopplat till inriktningsmål och uppdrag till kommunfullmäktige tre gånger om året som sammanställs i tre publikationer.

- Delårsrapport mål och ekonomi 30 april
- Delårsbokslut mål och ekonomi 31 augusti
- Årsredovisning

Kommunstyrelsen ska lämna över årsredovisningen till fullmäktige och revisorerna senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Jämte kommunstyrelsens uppföljning ansvarar nämnder och styrelser för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden enligt *plan för uppföljning och internkontroll*. De ska skyndsamt rapportera väsentliga avvikelser från kommunfullmäktiges styrdokument samt vidta korrigerande åtgärder.

Omvärld och förutsättningar

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. I mångt och mycket avgörs Uppsalas framtid av hur världen i stort kommer att utvecklas under kommande decennier. Det är en utveckling som kan beskrivas som osäker och som ger upphov till ett antal globala samhällsutmaningar.

Kunskapen om omvärlden är väsentlig för att Uppsala kommun ska kunna driva utveckling i riktning mot fastställda mål. Att ständigt fundera på hur omvärlden påverkar och att identifiera vad invånare värderar är grunden för att kunna utvecklas på rätt sätt.

Övergripande förändringskrafter

Uppsala kommun måste förhålla sig till övergripande förändringskrafter som påverkar utvecklingen på global nivå. De går normalt inte att påverka på kort sikt, möjligtvis på längre sikt.

Globalisering

Globalisering är inte ett nytt fenomen, men den kommer att ha en allt större betydelse i framtiden. Globaliseringen är den förändringsprocess där länder och samhällen över hela jorden knyts samman och blir alltmer beroende av varandra. En förändring som pågått länge och som växer sig allt starkare. Utvecklingen märks tydligt inom politik, ekonomi, teknik och kultur där världens länder blir mer lika. Allt fler människor kan i dag delta i av ett ökat utbyte av idéer, arbete, religioner och kulturer. Detta ger en allt större mångfald av livsstilar för människor. Men den ökar också kraven på företag att vara konkurrenskraftiga och hänga med i utvecklingen och den globala konkurrensen.

Klimatförändring

Insikten växer sig allt starkare att vårt sätt att utnyttja jordens resurser behöver förändras. Att på olika sätt arbeta för att begränsa vår klimatpåverkan är i dag en självklarhet för många individer, företag och organisationer. Men mer behöver göras och takten för arbetet behöver öka. För att snabbt åstadkomma mer behöver insikten om behovet av förändring få genomslag i fler människors vardag. Det går inte att enbart förlita sig på ny och miljövänlig teknik, även om det är en del av lösningen.

Lokala effekter av klimatpåverkan märks redan och samhället anpassas successivt till ett förändrat klimat. Effekterna är stora och ibland motsägelsefulla. Extremt låga grundvattennivåer och torrväder påverkar Uppsalas redundans avseende dricksvattenförsörjning. Stora delar av Uppsala riskerar samtidigt att översvämmas. Båda effekterna är viktiga i förhållande till kommunens tillväxt. Globalt är förändringarna ännu större och kommer på olika sätt att påverka Uppsala. Kommunen behöver därför öka beredskapen för att kunna hantera ännu större förändringar och påverkan på andra delar av samhället. Även om Uppsala är långt framme i arbetet med klimatanpassning behöver arbetet fokuseras på konkret genomförande.

Teknikutveckling

Teknikutvecklingen går snabbt inom många områden och har en stark påverkan på samhället. Informationsrevolutionen har pågått under de senaste decennierna och har gjort att människor enkelt kan kommunicera med varandra över hela världen. Informationsteknikens utveckling har lett till att vi lättare kan välja var och hur vi ska handla, när vi ska betala räkningar eller beställa resor. Utvecklingen har också påverkat hur vi möts och kommunicerar med varandra,

till exempel genom sociala medier. Även inom områden som transporter och bostäder, klimat och energi har teknikutvecklingen varit en starkt bidragande faktor till att skapa nya smartare och effektivare lösningar.

Individualisering

Individen har de senaste decennierna fått ökade möjligheter att fatta egna beslut och det leder till ökade krav i vardagen. Tilltron till hierarkiska system som politiska partier, kyrkan och skolan har minskat, samtidigt som det blivit allt viktigare att förverkliga sig själv. Människor inrättar sig inte självklart i system som andra har byggt upp utan vill i stället göra sina egna individuella val. Den ökade individualiseringen och ökade kunskapsnivån bland medborgarna ökar kraven och förväntningarna på tjänster, inte minst välfärdstjänster.

Trender som påverkar det kommunala uppdraget

Här presenteras nio trender som är mycket viktiga att möta och som bedöms ha stor påverkan på Uppsalas mål om att skapa en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun med uppemot 340 000 invånare till år 2050.

Polarisering

Sedan år 1980 har inkomstskillnaderna i Sverige ökat. Människor med olika bakgrund och förutsättningar lever allt mer segregerat, speciellt i städer. Inkomsterna har ökat för dem som har jobb och antalet sysselsatta i Sverige har ökat, men de ekonomiska klyftorna växer mellan äldre och yngre förvärvsaktiva, sammanboende och ensamstående föräldrar, de som har arbete och de som står utanför arbetsmarknaden samt mellan befolkningarna i attraktiva och mindre attraktiva områden. Även om inkomsterna ökat för en stor majoritet av befolkningen innebär de ökande inkomstskillnaderna och boendesegregering en polarisering av människors tillgång till socialt och kulturellt kapital.

Jämställdhet

Kvinnor tar allt mer plats inom politik, ekonomi, arbetsmarknad och en rad andra områden. Det gäller stora delar av världen. Globalt sett är det fortfarande enorma skillnader mellan kvinnor och män när det gäller inkomster, egendomsfördelning och inflytande. I Sverige är takten ojämn och de senaste åren har det inte gått lika snabbt som det gjorde på 1970- och 1980-talen. Sverige har till exempel Skandinaviens största lönegap mellan kvinnor och män och det är fortfarande mer naturligt att industriarbetare har heltidstjänst, än att undersköterskor har det. Samtidigt som jämställdheten tar flera kliv framåt upplever vi en ökad kontroll och en ökad sexualisering av kvinnor. Det tar sig bland annat uttryck i reklam i det offentliga rummet, fler fall av sexuella trakasserier och att många kvinnor känner sig mer otrygga. Denna samhällsutveckling är viktig att vända.

Ökad digitalisering

Allt snabbare digital kommunikation gör att avstånd krymper, såväl globalt som lokalt. Samtidigt ökar konkurrensen mellan städer, regioner och länder; sociala medier växer över hela världen och företag kan agera på en global marknad. Tekniken bidrar till nya möjligheter och därmed ett förändrat samhälle till exempel med billigare och effektivare sätt att utföra arbetsuppgifter. Uppsala har, liksom Sverige i stort, av tradition en stark position när det gäller utveckling och användning av ny teknik. Men det är också en position som ständigt utmanas. Digitaliseringen innebär omställnings- och utvecklingsbehov samt stora möjligheter för många verksamheter, till exempel inom vård och skola. Men den innebär även utmaningar där bland annat flexibilitet och omställningsförmåga blir allt viktigare.

Med ökad digitalisering skapas nya möjligheter till invånardialog, vilket kan bidra till en utvecklad demokrati. Den bidrar till en effektivare administration som frigör resurser och möjliggör för kommunen att erbjuda tjänster dygnet runt. Digitaliseringen innebär nya möjligheter för handeln i och med utvecklad internethandel, men det innebär också utmaningar för den befintliga handeln, både i och utanför stadskärnan. På samma sätt skapar digitalisering genom nyttjandeekonomi en grund för nya hållbara transportlösningar, som dock utmanar befintliga transportsystem och ställer krav på annan typ av transportinfrastruktur. Inom skola och utbildning skapar digitalisering helt nya möjligheter att bedriva pedagogisk verksamhet, samtidigt som det förändrar kompetens- och lokalbehov i befintliga verksamheter. Dessa exempel illustrerar ett stort behov av kompetens och färdighet kring digitaliseringsfrågor som både direkt och indirekt påverkar alla kommunens verksamheter.

Ökad internationaliserings och global rörlighet

Världens invånare blir allt mer internationella och globalt rörliga. Företag blir allt mer internationella och produktions- och handelsstrukturer förändras på genomgripande sätt. Det leder till en ständigt ökande konkurrens för företag i Uppsala. Företagens investeringar, däribland deras forsknings- och utvecklingsinvesteringar, blir alltmer internationellt rörliga och förläggs i allt högre grad till de regioner och länder som har bäst förutsättningar. Kompetensförsörjning är en viktig förutsättning för företagen vilket i sin tur ökar dess betydelse. Morgondagens arbetskraft behöver ökad kompetens när det gäller språk och förståelse för andra kulturer samt inom teknik, anpassat till Uppsalas lokala behov.

Ökad migration som leder till en ökad mångfald i samhället och på arbetsplatser ställer förändrade krav på samhällssystem och tjänster, till exempel utbildning. Ökad migration kan bidra till människors osäkerhet som i sin tur kan skapa en framväxande främlingsfientlighet.

Ökad mångfald

Mångfald handlar om att allt fler människor med skilda bakgrunder och olikheter behöver samsas på samma ort, bostadsområden, fritidsanläggningar, skolor och arbetsplatser med mera. Skillnaderna kan handla om kultur, etnicitet, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, utbildning, intressen med mera. Sedan 1970-talet har andelen utlandsfödda fördubblats och bidragit till både ökad och yngre befolkning. Knappt 25 procent av Uppsalas befolkning är i dag första eller andra generationens invandrare.

Det är viktigt att tillvarata den kraft och kompetens som finns hos invånarna trots och tack vare deras olikheter. Det är viktigt för innovation och utveckling. Om en högre andel utrikesfödda stannar i Uppsala finns ökade chanser att undvika arbetskraftsbrist inom vissa branscher. Samtidigt kan svårigheter till arbete, bostad, utbildning med mera kan leda till en ökad segregering.

Åldrande befolkning

Sverige och Uppsala har en åldrande befolkning. För 100 år sedan karakteriserades befolkningen av många unga och få äldre. I dag ser åldersstrukturen helt annorlunda ut, som ett resultat att vi lever längre och föder färre barn. Även om invandring föryngrar befolkningen något förväntas andelen äldre i befolkningen öka med 30 procent mellan 2010 och 2050 enligt SCB:s prognoser. Företag och offentlig sektor brottas med utmaningen att attrahera och behålla unga medarbetare, samtidigt som de blivande pensionärernas kunskap och erfarenhet måste överföras innan de lämnar arbetsmarknaden. En stor andel av dem som går i pension i dag har höga krav på livskvalitet genom hela livet och är starka

konsumenter med god köpkraft. Många har god hälsa och kommer att bidra till samhället under sin pensionstid på olika sätt. På sikt kommer även vårdbehoven att öka, en prognos visar att kostnaderna för äldreomsorg och sjukvård i Sverige kan komma att öka med 270 procent fram till år 2040.

Ökat fokus på livsmiljö och boende

Tidigare sökte sig människor till platser på grund av arbete. I dag är boende och livsmiljö viktigare för många. Det som efterfrågas är i allt högre grad natursköna och hållbara miljöer med möjlighet att kombinera ett aktivt stadsliv med naturnära boende och ett brett serviceutbud. För att skapa attraktiva boenden i ett individualiserat samhälle krävs en stor lyhördhet för vad som efterfrågas och att ”bygga med människor och inte åt människor”. Det kan till exempel innebära att göra kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet tillgänglig för alla så att det bidrar till människors livskvalitet. Det blir allt viktigare med bra kommunikationer i närhet till bostadsområden. Det minskar avstånden, vilket leder till att närhet till arbete och utbildning får mindre betydelse. Uppsala har idag, trots Sveriges högsta byggtakt per capita, bostadsbrist och detta är en utmaning för en plats som vill växa. Även om nya bostäder byggs så är det svårt för ungdomar eller nya svenskar med låg inkomst att betala för de nyproducerade lägenheterna.

Förändrade kompetens- och utbildningsbehov

Den snabba tekniska utvecklingen leder till stor efterfrågan på bland annat digital kompetens, och många yrken kommer att försvinna eller förändras. En rapport från SSF, Stiftelsen för strategisk forskning visar att ungefär hälften av nuvarande yrken i Sverige kommer att försvinna inom 20 år. En stark trend i västvärlden och så även i Uppsala är att sysselsättningsökningen främst återfinns inom tjänstesektorn. Arbetsmarknaden är samtidigt inne i en stor generationsväxling, där bristyrken har uppstått i flera yrkesgrupper inom vård och omsorg, skolan och inom tekniska yrken. Forskning visar också att arbetsmarknaden tenderar att anpassas efter tillgången på arbetskraft. Därför innebär fler pensionsavgångar inte automatiskt att fler unga får arbete. För Uppsala kommun ligger en utmaningen i att i konkurrens med andra hitta personal som har rätt kompetens, tillräcklig yrkeserfarenhet, samt specifik kompetens eller behörighet för att utföra vissa uppgifter och arbeten.

Miljö- och klimatförändringar ökar medvetenheten

Miljö- och klimatförändringarna är idag en verklighet. Klimatförändringar, brist på naturresurser som vatten, svåra luftföroreningar, minskning av antalet arter och andra miljöeffekter är påtagliga. Medvetenheten ökar bland befolkningen i världens rika länder, vilket visar sig i konsumtionsbeteende, där fler köper miljömärkta varor och tjänster. Många försöker också minska sin energianvändning eller öka sin sortering av avfall. Samtidigt ökar den totala konsumtionen och resandet. En ökad medvetenhet får med andra ord inte fullt genomslag i beteendeförändringar. Förändringen hos enskilda behöver draghjälp genom omställning av till exempel infrastruktur, varor och tjänster för att den ska få bättre effekt.

Den svenska ekonomin

Den svenska ekonomin utvecklar sig starkt till följd av en gynnsam utveckling i den inhemska efterfrågan. Den offentliga konsumtionen och kommunernas investeringar har haft en stark ökning. Den offentliga konsumtionens starka utveckling de senare åren beror främst på en relativt kraftig befolkningstillväxt. Mellan 2008 och 2016 ökade antalet invånare i riket i genomsnitt med 0,9 procent årligen vilket kan jämföras med 0,5 procent under perioden mellan 2000 och 2008. Därtill kännetecknats de senaste åren av en kraftigt ökad asylinvandring.

Den svenska ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Sysselsättningen utvecklas starkt och tillväxten i skatteunderlaget är fortsatt hög. Bruttonationalprodukten (BNP) beräknas öka med 3,3 procent 2017 och med 2,3 procent 2018. Därefter, (under 2019-2020) förväntas konjunkturen återgå till normalt tillstånd, det vill säga ett tillstånd som är långsiktigt förenligt med inflationsmålet på 2 procent. Då förväntas sysselsättningsutvecklingen att avstanna vilket leder till en svagare utveckling i skatteunderlaget samt till årliga ökning av BNP på runt 1,4 procent.

Den starka ekonomiska utvecklingen under större delen av 2016 innebar att antalet arbetade timmar ökade snabbare än arbetsutbudet varför arbetslösheten minskade till under 7 procent. En fortsatt stark arbetsmarknad medför att det blir svårt för arbetsgivare, särskilt inom kommunsektorn, att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Framöver förväntas dock den inhemska efterfrågan att bromsa in efter att ha haft en stark ökning de senaste tre åren. Den samlade offentliga konsumtionen beräknas bli dämpad medan den kommunala konsumtionen förväntas bli ännu svagare år 2018, främst till följd av en minskad ökning i de fasta investeringarna. Exporten förväntas istället ge ett starkt bidrag till BNP:s utveckling under 2017 och 2018.

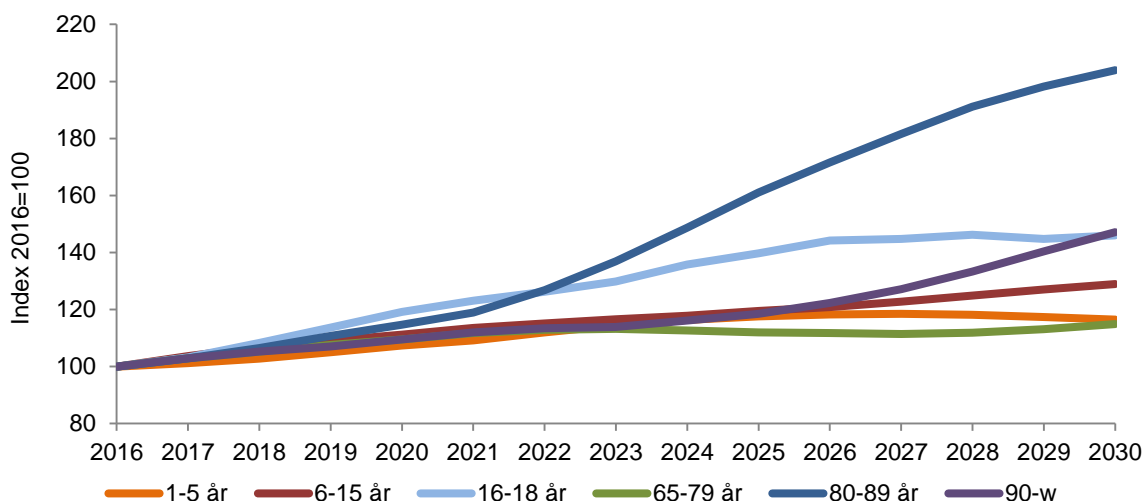
Befolkningsutvecklingen

Under de kommande årtiondena kommer betydligt fler människor än idag att leva och vara verksamma i Uppsala. Ökningen beror dels på att det föds många nya invånare och dels på inflyttning från övriga Sverige och världen. Enligt kommunens befolkningsprognos från maj 2017 beräknas befolkningen öka i genomsnitt med drygt 1,8 procent årligen under perioden 2017-2020. Fortsätter kommunen att växa enligt prognosen kan invånarantalet komma att öka till cirka 260 000 år 2030 och upp till 340 000 år 2050.

Sammanställningen av Uppsalas befolkning kommer också att förändras jämfört de senaste åren. Barn och ungdomar i skolålder och personer i åldern 80 till 89 år förväntas att öka betydligt under 2017-2021. Den största demografiska förändringen finns inom åldersgruppen 16-18 år. Efter en minskning med 20 procent det senaste årtiondet kommer denna åldersgrupp att öka i genomsnitt med 4,2 procent årligen de närmaste fem åren.

Även antal barn i grundskoleåldern (6-15 år) börjar tillta och beräknas öka med 2,6 procent årligen under 2017-2021. De senaste fem åren ökade antalet barn i grundskoleåldern med 3,4 procent i årligt genomsnitt. Barn i åldern 1-5 år beräknas öka med 1,8 procent årligen nästa femårsperiod. Denna ökningstakt är dubbelt så hög som takten de senaste fem åren.

Figur 1. Demografiska förändringar i relation till 2016, befolkningsprognos maj 2017

Antalet invånare 65-79 år beräknas öka med 2,3 procent årligen under perioden 2017-2021. Åldersgruppen 80-89 år beräknas däremot öka i en högre takt (3,5 procent). Efter 2020 kommer gruppen 80-89 år att börja öka i en ännu snabbare takt; drygt 7,0 procent mellan 2020 och 2025 och 4,8 procent årligen under efterföljande fem år. På längre sikt kommer därför åldersgruppen 80-89 år vara den åldersgrupp som ökar mest. Åldersgruppen 90 år och äldre ökar med 2,3 procent årligen under perioden 2017-2021, men håller samma takt som befolkningen i stort mellan 2020-2025 (1,6 procent). Åldersgruppen kommer sedan att öka med en årlig takt av 4,4 procent mellan 2025 och 2030.

Ett ökat antal barn och ungdomar i skolan samt fler personer i åldrarna 80-89 år medför stora anpassningsbehov inom välfärdsverksamheterna. Det senaste decenniet har de demografiska förändringarna i kommunerna svarat för ett ökat resursbehov med i genomsnittet 0,5 procent. De demografiskt betingade resursbehoven förväntas dock öka i genomsnitt med 2,5 procent under 2017-2019.

Fortsatt hög skatteunderlagstillväxt men avmattning framöver

I sin senaste prognos från april 2017 prognostiserar Sveriges kommuner och landsting (SKL) en avtagande skatteunderlagsutveckling. Jämfört med prognosen från augusti 2016 är den senaste prognosen en upprevidering av tillväxten 2016 men en nedrevidering av år 2017.

	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020
SKL, aug 2017	5,0	4,3	4,1	3,6	3,5	22,4
SKL, apr	5,0	4,4	4,0	3,5	3,6	22,2
Regeringen, apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0
SKL, feb	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6	22,0
SKL, dec 2016	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8	21,9
SKL, aug 2016	4,8	4,6	4,1	4,1		

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser, procentuell förändring

Efter 2018 går ekonomin i konjunkturrell balans. Skatteunderlagstillväxten börjar försvagas till följd av en svagare utveckling i sysselsättning. Skatteunderlagstillväxten på drygt 3,5 procent för åren 2019 och 2020 beror främst på större ökning i lönerna. Därtill ger indexeringen av inkomstanknutna pensioner större ökning i pensionsinkomsterna. Under dessa år växer skatteunderlaget svagt i reala termer delvis till följd av alltmer högre pris- och löneökningar.

Skatteunderlaget i Uppsala ökar i snabbare takt än genomsnittet i övriga riket. Det slutliga taxeringsutfallet för inkomståret 2015 visar på en skatteunderlagstillväxt i Uppsala på 5,5 procent jämfört med 5,1 procent i genomsnitt för riket.

Framöver blir de växande demografiska och befolkningsmässiga behoven svårare att finansiera. Den höga invandringen bidrar till att antalet vuxna i yrkesverksam ålder blir fler men den medför också ökade krav på kommunens verksamhet. Enligt SKL är dock nettoeffekten av invandringen på långsikt i stort sett neutral och påverkar inte kommunernas finansiering av välfärden.

Asylinvandring och kommunernas ekonomi

Sedan hösten 2015 har antalet asylsökande personer i Sverige ökat och Uppsala har tagit emot och kommer att ta emot många personer de närmaste åren. Staten bekostar inledningsvis största delen av mottagandet av nyanlända och asylsökande i kommunerna. Dels får kommunen en schablonersättning för varje nyanländ och dels får nyanlända som deltar i etableringsinsatser som samordnas av Arbetsförmedlingen statlig etableringsersättning. Om den nyanlände inte kan försörja sig på etableringsersättningen eller inte har egen försörjning när etableringsersättningen upphör påverkar det kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd. Uppsalas höga bostadskostnadsnivå påverkar exempelvis de nyanländas möjlighet att själva bekosta sitt boende. För att kommunen inte ska öka sina kostnader på sikt är därför en bra och snabb etablering för nyanlända personer av största vikt.

Kommunernas verksamhetskostnader ökade 2016 med 7,4 procent i löpande priser. Motsvarande ökning för Uppsala var 6,5 procent. En stor del av denna ökning beror på det stora antalet asylsökande och nyanlända. Detta har lett till stora tillskott från staten i generella och riktade statsbidrag. År 2016 betalade Migrationsverket ut knappt 33 miljarder kronor till kommunerna för insatser till asylsökande och för mottagande av flyktingar med uppehållstillstånd. En del av beloppet avser insatser som gjordes 2015 och en del av insatserna 2016 ännu inte ersatts. Under 2016 uppgick Uppsalas del av ersättningar till asylsökande och flyktingar till 760 miljoner kronor.

Regeringen sänker ersättningen till kommunerna för ensamkommande barn vid halvårsskiftet 2017. Det är svårt att bedöma vilken möjlighet kommunerna har att anpassa verksamheten till den nya ersättningsnivån. SKL beräknar att kommunernas kostnader för asyl- och flyktingmottagandet fortsatt kommer vara stora. Orsaken är att merparten av kostnaderna för de ensamkommande barn som kom under hösten 2015 kommer att finnas kvar i kommunernas verksamheter. SKL räknar med att kommunernas merkostnader blir cirka 2 miljarder kronor för åren 2017 och 2018, till följd av den nya ersättningsnivån.

Långsamt stigande priser och löner

I tabell 3 visas utvecklingen i prisindex för kommunal verksamhet (PKV). I framtagandet av resursbehoven i Mål och budget 2018–2020 har SKL:s PKV från augusti 2017 använts. För åren 2017–2019 räknar SKL med större löneökningar än åren innan. Inflationen beräknad med KPIF (KPI med fast ränta) har sedan 2014 varit långsamt stigande. SKL räknar med att

inflationen enligt KPIF i år och nästa år kommer att ligga strax under 2 procent och först från 2019 att ligga kring 2 procent.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,1	3,8	3,4	3,5	3,3
Övrig förbrukning	1,1	1,8	2,6	2,3	2,6	2,6
Prisförändring	2,4 %	2,7 %	3,4 %	3,0 %	3,2 %	3,1 %

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Källa: SKL:s cirkulär 17:42

Tabell 3. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

SKL räknar med att den genomsnittliga löneökningen under 2016 uppgår till 2,5 procent. Detta är betydligt lägre än vad tidigare har varit normalt i ett neutralt konjunkturläge. Även löneavtalen i år gav en lägre nivå på ökning för de avtalsenliga löneökningarna än vad som är normalt för en hög konjunktur. Dessa är dock förändringar exklusive löneglidning. SKL:s prognos för både de avtalsenliga ökningarna och löneglidningen ger en sammalagt löneökningstakt på 3,4 procent i genomsnitt under 2018, och ytterligare en 3,5 procent 2019. Löneökningarna påverkar skatteintäkterna positivt men motsvaras av ökade utgifter för kommunen i form av ökande lönekostnader.

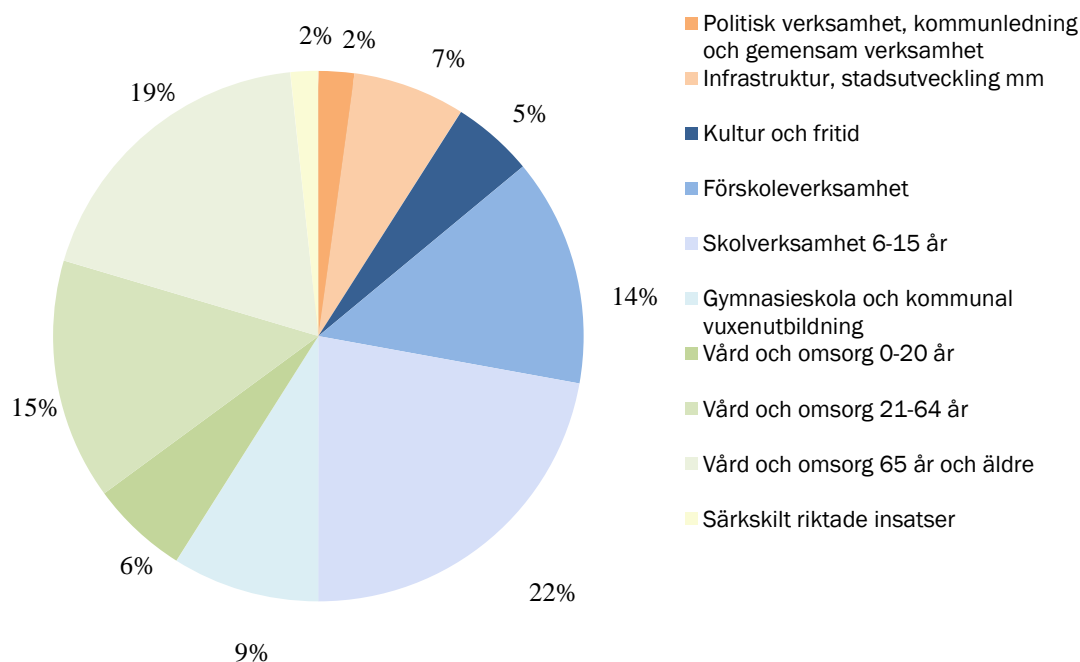
Beräkningen av arbetskraftskostnaderna tar inte hänsyn till effekten av en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Denna kvalitetsökning betraktas som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

De demografiska behoven, pris- och löneökningarna samt ökad ambition är de tre främsta faktorerna som styr kostnaderna för den kommunala verksamheten. På kortare sikt kan kommunen inte påverka de demografiska behoven och pris- och lönekostnaderna. De kommunala välfärdstjänsterna är personalintensiva vilket innebär att lönerna utgör det största kostnadsslaget, ungefär 45 procent av kommunens bruttokostnader.

Uppsalas ekonomiska ramar 2018-2020

Den ekonomiska ramen för 2018-2020 bygger på beslutad ram för verksamhetsåret 2017 enligt Mål och budget 2017-2019 samt den ombudgetering som kommunfullmäktige beslutade om i juni 2018. De ettåriga satsningarna samt riktade effektiviseringskrav har räknats bort. Uppräkning görs utifrån demografiska förändringarna och med SKL:s prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för respektive år. För 2018 svarar volymuppräknningen för drygt 3,1 procent och prisuppräknningen för 3,0 procent av den totala ramen. Den ekonomiska ramen har justerats ned med ett generellt effektiviseringskrav på 2,5 procent för 2017 för samtliga nämnder med undantag för utbildningsnämnden där effektiviseringskravet är 1,6 procent, socialnämnden där effektiviseringskravet är 1,5 procent samt för äldreomsorgen där effektiviseringskravet är 1,4 procent. För 2018 är effektiviseringskravet 1,1 procent för samtliga nämnder och 2,65 procent för 2019. Ramarna rymmer även ett antal ettåriga satsningar.

För att kunna möta framtidens utmaningar, inte minst de demografiska, behövs en ekonomisk hållbarhet. Den ekonomiska planeringen för planperioden har därför fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång och kort sikt. Detta har åstadkommit dels genom en omfördelning av resurser i enlighet med behovsförändringen, dels genom en anpassning av kostnaderna till Uppsalas strukturella förutsättningar.

Figur 2. Fördelning av den ekonomiska ramen för 2018

I figur 2 presenteras de ekonomiska ramarna för verksamhetsåret 2018. Jämfört med ramarna för 2017 finns den största procentuella förstärkningen inom den politiska verksamheten där överförmyndarnämndens verksamhet ingår, skolverksamhet 6-15 år samt gymnasieskola. Ramförstärkningen inom dessa verksamheter är en konsekvens av både den demografiska

förändringen och det ökande antalet nyanlända ensamkommande barn. Jämfört med ramarna 2017 har även Kultur och Fritidsverksamheterna ökat procentuellt mer än andra verksamheter ramförstärkningen inom dessa områden avser främst ny- och ombyggnad av idrottsanläggningar samt satsning på kulturskola.

God ekonomisk hushållning

Enligt kapitel 8 paragraf 1 i kommunallagen ska kommuner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det lämnas åt varje kommun och landsting att själva definiera innebörden av god ekonomisk hushållning eftersom de lokala förhållandena är olika. Samtidigt ställer lagstiftaren krav på att planen för verksamheten ska innehålla ändamål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det ska även fastställas finansiella mål. Lagen ställer också krav på att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

I praktiken innebär lagen att kommunens skatteintäkter och övriga intäkter ska finansiera den löpande verksamheten och årets investeringar. Detta innebär att kommunen inte ska använda sin förmögenhet för att finansiera den löpande verksamheten och inte heller finansiera driften med lån. Vidare kräver lagen att resultatet ska ligga på en nivå som konsoliderar den kommunala ekonomin.

Resultatet i kommunal verksamhet syftar till att säkerställa att verksamheten kan bedrivas även på lång sikt och att upprätthålla betalningsberedskap både på kort och på lång sikt. Ett överskott i verksamheten skapar därutöver utrymme för kvalitetsförbättringar och ger möjlighet till självfinansiering av investeringar. En förstärkning av betalningsberedskap innebär också att kommunen kan finansiera de stora pensionsåtagandena samt bemöta eventuella risker i intäkter och kostnader till följd av förändringar i omvärlden. De kommunala verksamheterna ska sträva mot att ligga på samma nettokostnadsnivå som motsvarande kommuner.

Finansiella mål

Uppsala kommuns finansiella mål styr mot stärkt balansräkning och hållbar tillväxt.

Det årliga resultatet ska vara minst två procent av kommunens skatter och kommunalekonomisk utjämning och intäktsökningen (skatter och kommunalekonomisk utjämning) ska vara större än ökningen av nettokostnader.

Under flera år har Uppsala kommun arbetat med att anpassa nettokostnadsnivån för att komma i nivå med jämförbara kommuner. Arbetet har gett resultat. Av 2016 års bokslut framgår att kommunen ligger lägre än jämförbara kommuner. Mot bakgrund av att behoven utifrån den demografiska utvecklingen förväntas överstiga framtida utveckling av skatteunderlaget är det angeläget att fortsätta ha fokus på nettokostnadsutvecklingen utan att tappa i kvalitet och service.

Soliditeten är ett mått på en organisations långsiktiga betalningsförmåga och desto högre soliditet desto högre självfinansiering av investeringar. Soliditet är ett mått som kreditgivare tittar på och som påverkar möjligheten att erhålla förmånliga lånevillkor. Under 2016 stärktes soliditeten. Ambitionen är att fortsatt stärka soliditeten och komma upp i nivå med jämförbara kommuner. Ett realistiskt, men ändå utmanande, mål är att under planeringsperioden 2018-2020 nå 15 procent soliditet (inklusive pensionsåtaganden) för kommunkoncernen.

Det är också viktigt att ha kontroll på låneskuldens nivå och utveckling. Med en hög låneskuld utsätter sig kommunen för en risk om räntorna ökar. En ökad låneskuld medför också att kapitalkostnaderna ökar och tar en allt större del av det finansiella utrymmet. För planeringsperioden och även den tidsperiod som följer efter år 2020 finns det behov av stora och angelägna investeringar för att nå de långsiktiga målen om fler bostäder och fler arbetstillfällen. Dessa investeringar behöver komma till stånd utan att de driver kapitalkostnaderna och undantränger finansieringen av annan kommunal verksamhet. För det krävs ytterligare samordning och effektivare investeringsprocess kombinerat med innovativa lösningar för att minimera investeringsbehoven. Under planeringsperioden ska kommunkoncernens låneskuld per invånare inte öka mer än fem procent årligen.

Finansiella måttetal

1. Ekonomiskt resultat, kommun
  - Minst två procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.
  - Ökningen av skatter och kommunalekonomisk utjämning ska vara större än förändringen av nettokostnadsutvecklingen.
2. Soliditet, kommunkoncern, inklusive pensionsåtagande
  - Soliditeten ska under perioden öka till 15%
3. Låneskuld per invånare
  - Skuldutvecklingen ska begränsas och inte öka mer än fem procent årligen.

Investeringar

Ett hållbart Uppsala med fler arbetstillfällen förutsätter en fungerande bostadsmarknad och en utveckling av infrastrukturen. För att möta utvecklingen och bibehålla en ekonomi i balans krävs en långsiktig strategi för kommunens investeringar som ett led i arbetet med en hållbar ekonomi. Investeringar möjliggör för Uppsala att växa, men är också nödvändiga för att upprätthålla befintlig infrastruktur. Investeringarna för 2018-2020 omfattar både ny infrastruktur och förnyelse av befintlig infrastruktur.

Kommunen arbetar strategiskt med att på ett ansvarsfullt sätt växa, på lång sikt klara finansiering av investeringar och klara kapitalkostnaderna som följer av investeringarna. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Möjliga tillgångar och investeringar identifieras, i syfte att kunna avyttras och därigenom höja självfinansieringsgraden samt begränsa upplåningen. För investeringar över 50 miljoner kronor krävs ett igångsättnings-tillstånd från styrelsen för Uppsala Stadshus AB eller från kommunstyrelsen, beroende på om investeringen ska göras av bolagskoncernen eller av nämnder. Prövningen ska visa om det går att begränsa investeringen, skjuta på investeringen i tid eller helt avstå om konsekvenserna till exempel visar på en bristande lönsamhet eller nytta.

Investeringsutrymme och planerade investeringar

Den ökande investeringsvolymen tar allt större utrymme av kommunens driftbudget. Utöver avskrivningar och högre räntekostnader ökar också driftkostnaderna för till exempel underhåll, el, värme, vatten och personal.

Kommunen finansierar investeringarna genom positiva resultat eller genom extern upplåning. Finansieringen kan också täckas av realisationsvinster från exploateringsverksamheten.

Kommunen ska se till att växa på ett ansvarsfullt sätt. Självfinansieringsgraden för investeringarna måste öka. Lämpliga tillgångar ska identifieras och avyttras så att behovet av lån kan begränsas.

För att Uppsala kommunkoncern ska fortsätta att ha en ekonomi i balans behöver flera av de finansiella nyckeltalen stärkas. Under den senaste tioårsperioden har flera av nyckeltalen visat på en negativ trend. Soliditeten, inklusive pensionsåtaganden, i kommunkoncernen har sjunkit från 29 procent år 2007 till 12 procent år 2016, medan låneskulden under samma period ökat från drygt 34 400 kronor per invånare till cirka 66 000 kronor per invånare. Utvecklingen ska brytas genom starkare resultatnivåer i kommunkoncernen samtidigt som finansiering av investeringar i högre utsträckning behöver ske utan att lån tas upp. Soliditeten bör stärkas med målet att över tid öka från 12 procent till cirka 15 procent.

Nyckeltalen i tabellen nedan redovisar effekten av planerad investeringsram.

	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Resultat i förhållande till skatter och KEU (%)	-1,75%	0,6%	3,6%	2,5%	2,3%	2,7%	2,3%
Soliditet, inklusive pensionsåtaganden (%)	12%	12%	12%	12%	13%	14%	14%
Låneskuld per invånare (tkr/invånare)	57,6	59,9	66,0	72,0	76,5	80,9	87,1

Tabell 4. Finansiella nyckeltal 2014-2020.

Oberoende om investeringarna avser ersättning av befintlig infrastruktur eller förnyelse och utveckling behöver investeringar både finansieras och den kostnad de genererar täckas över användningstiden. Driftkostnaden för investeringarna faller på olika kollektiv. Kollektiven indelas i användarkollektivet (hyresgäster, parkeringsanvändare, vatten/avfall- och renhållningskunder) och skattekollektivet (skattebetalare). För de investeringar som medför kostnader som faller på användarkollektiven kan kostnadskonsekvensen motiveras i de fall dessa kan bära kostnaderna inom etablerade hyres- och avgiftsnivåer. Inom dessa områden finns även möjlighet att genom försäljning av tillgångar eller rättigheter lösa del av det finansieringsbehov som investeringarna genererar.

Utrymmet för investeringar som ska bäras av skattekollektivet ska täckas av de ökade skatteintäkterna, inklusive kommunalekonomisk utjämning, som följer av en ökad befolkning. Investeringarna får inte heller medföra att snittkostnaden för till exempel en förskoleplats, en elev i skola eller en timme i en sporthall blir högre än dagens kostnad, med tillägg för inflation.

Genom att styra exploateringsverksamheten mot områden där marken ägs av kommunkoncernen kan överskott genereras i storleksordningen fem till sju miljarder fram till år 2030 utifrån planerad utbyggnadstakt och projektprioritering. Sådana exploateringar täcker inte bara vägnät och parker inom exploateringsområdet utan bidrar även till finansiering av andra kommunala åtagande i området såsom förskolor, skolor och idrottsanläggningar.

De stora pågående projekten inom exploateringsverksamheten, bedrivs till stor del på mark som ägs av kommunen. I bilaga 10 framgår likviditetsplan - kassaflöde för de kommande fem åren med specificering för de största projekten. Bedömning bygger på de kalkyler som upprättats i de stora pågående projekten och på schablonberäkningar för projekt som ännu är i tidiga skeden. Vad gäller övriga projekt, består de av en mängd projekt, främst byggherreprojekt i genomförandeskede. Bedömningen för dessa projekt är preliminär.

Utifrån rådande förutsättningar ska kommunen, ibland förenat med vissa villkor, bland annat investera inom följande områden:

- Bygga nya hyreslägenheter i storleksordningen 200 till 300 per år
- Renovera och förnya delar av befintligt bestånd av hyreslägenheter
- Säkerställa vatten och avfallsförsörjningen till en växande och förtätad stad
- Bygga parkeringshus inom Rosendal och Ulleråker samt säkerställa tillgängligheten till områdena från nuvarande gatu- och cykelnät
- Bygga nya arenan Studenternas samt sporthallar i nya områden
- Påbörja ombyggnationen av ett nytt Fyrishov
- Bygga ett nytt Stadshus för kommunens verksamheter
- Vidareutveckla ett hållbart resande bland annat genom fortsatta satsningar på gatu- och cykelvägar samt utreda framtida system för kollektivtrafik

I tabellen nedan redovisas fördelningen av investeringar i Uppsala kommunkoncern 2018-2020. Där markeras med grått de bolag vilkas investeringar helt bekostas av användarna medan blåmarkerade är de som ska bekostas av skattemedel.

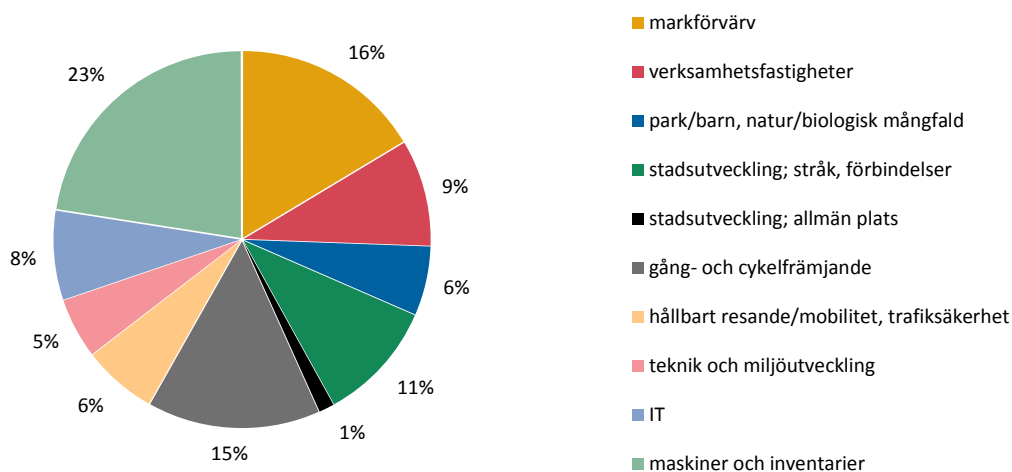

Part (mnkr)	2018	2019	2020
Uppsalahem, koncern	1 058	1 047	1 068
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	61	41	24
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	211	199	200
Uppsala Parkering	144	273	380
Uppsala Vatten och Avfall	540	460	450
Uppsala Bostadsförmedling AB	1	1	1
Uppsala Kommun Skolfastigheter	841	824	1203
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter	360	360	265
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter	339	465	278
Fyrishov	40	120	115
Uppsala Stadsteater	3	3	3
Uppsala Konsert och Kongress	4	3	4
Uppsala kommun	600	738	958
Summa	4 202	4 534	4 949

Tabell 5. Investeringsbudget, Uppsala kommunkoncern 2018-2020.

I bilaga 10 framgår investeringsramen för respektive år per nämnd och bolag.

Kommunens nämnder har planerade investeringar på 610 miljoner för 2018. I figur 3 visas inom vilka verksamhetsområden investeringarna kommer att ske.

Figur 3. Nämndernas planerade investeringar per verksamhetsområde 2018.

Investeringsplanering på lång sikt

Översiktsplanen är grunden för kommunens långsiktiga investeringsplan och stäcker sig fram till år 2050. Översiktsplanen beskriver principer och prioriteringar samt behov och ambitioner för en långsiktiga stads- och landsbygdsutveckling.

Fram till år 2050 har de flesta av de nya bostäderna i kommunen som byggts i Uppsala stad. Det innebär att staden kommer att växa med cirka 60 000 bostäder och ungefär lika många nya arbetsplatser. De nya bostäderna och arbetsplatserna är tänkta att främst koncentrera sig till platser dit det är lätt att ta sig med gång, cykel och kollektivtrafik. Det vill säga inom fyra kilometer från Resecentrum och i stadsnoder, stadsdelsnoder och stadsstråk. Planen är att fyra täta stadsnoder utvecklas fram till 2050, som komplement till innerstaden. Tillsammans bildar innerstaden och stadsnoderna den femkärniga staden. I översiktsplanen finns 13 prioriterade tätorter, till exempel Vänge och Almunge. För flera av de prioriterade tätorterna planeras det för en tätare och mer blandad bebyggelse. Landsbygderna ökar sin betydelse såväl för kommunens och regionens egenförsörjning som för att vidareutveckla och skapa nya exportvaror, tjänster och bostäder och nya arbetsplatser.

Investeringar i grönstrukturen ska göras i takt med utveckling av ny bebyggelse. Avfallshantering, vatten- och avloppssystem samt system för värme, kyla och elektricitet måste kompletteras med mindre, lokala system och lokala kretslopp och några lämpliga större markområden kan användas för solenergiförsörjning.

Uppsalas tillväxt kommer kräva en fortsatt hög investeringsnivå under många år framåt. För att säkerställa stabila finansiella nyckeltal är investeringsbehovet identifierat och nedbruten för de kommande tio åren, år för år och för kommunkoncernens olika verksamheter.

Nämnder

Kommunstyrelsen

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi, följer upp och rapporterar till kommunfullmäktige och samordnar verksamheten mellan kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har även uppsiktspflicht över övriga nämnders verksamhet, inklusive de gemensamma nämndernas och de kommunala bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen bereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen leder planering och utveckling, följer upp och analyserar inom strategiskt viktiga politiska områden som exempelvis social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi, IT, arbetsgivarfrågor, mark och exploatering samt kris- och beredskap. Som kommunens arkivmyndighet har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar för kommunens arkivfrågor.

En sammanhållen hållbarhetssyn i en växande stad och landsbygd

En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det innebär att social välfärd, ekonomisk tillväxt och ekologisk balans eftersträvas för både dagens och morgondagens invånare, vilket behåller och attraherar såväl talanger som investeringar.

Uppsala har en roll i ett regionalt sammanhang som handlar om att stärka kontakter med omkringliggande kommuner och Region Uppsala om gemensamma uppgifter och att hitta smarta och effektiva lösningar. FN:s 17 globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 samt EU:s tillväxtstrategi Europa 2020 lägger fast kursen för Uppsalas arbete för att uppnå en smart och hållbar tillväxt för alla. Genom den regionala utvecklingsstrategin har målen i Europa 2020-strategin omsatts till regional nivå i Uppsala län. Genom internationellt erfarenhetsutbyte ska Uppsala fånga upp nya idéer kring storstäders utveckling och tillsammans med andra europeiska städer påverka agendan i EU.

FN:s agenda för hållbar utveckling balanserar de tre dimensionerna, den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. I Sverige inleddes arbetet med agenda 2030 i januari 2016. Målen i agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål som beskriver inriktning och uppdrag för den kommunala verksamheten.

All upphandling ska betraktas som ett strategiskt verktyg för att utveckla en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun.

Uppsala kommuns diplomering som en Fair Trade City innebär att kommunen förstärker ambitionen och engagemanget tillsammans med övriga aktörer för rättvis handel och etisk konsumtion. Social hållbarhet syftar till att utjämna skillnader i Uppsalabornas levnadsvillkor, motverka segregation och fattigdom samt erbjuda välfärd av hög kvalitet.

Kommunens översiktsplan anger den långsiktiga inriktningen och fungerar som styrning för den fysiska utvecklingen, ett robust samhälle och en god livsmiljö. Staden ska växa inåt samt i stråk, orter och vid knutpunkter, vilket skapar förutsättningar för en attraktiv och effektiv

kollektivtrafik, hushållning av mark samt nyttjande av befintlig infrastruktur. Därför planerar kommunen för bostäder och infrastruktur som inkluderar alla som ska leva, arbeta och besöka Uppsala. Det innebär höga krav på tillgänglighet både i bostäder och i den offentliga miljön. Målsättningen är att det byggs 3000 nya bostäder per år. Villkoren för att leva, verka och bo i olika bygder och små tätorter skiljer sig från förhållandena i staden, men också sinsemellan. Långa avstånd och ett bilberoende behöver balanseras med förbättrade förutsättningar för användning av kollektivtrafik.

Goda utvecklingsmöjligheter för landsbygdsnärings, ökad bredbandstäckning och upprätthållande av service är förutsättningar för att vara en av landets bästa landsbygdskommuner. Utmärkande för landsbygdsutveckling är det ideella engagemang som är starkt på landsbygderna och i de mindre tätorterna. Tillsammans med privata, offentliga och ideella aktörer skapas en levande landsbygd som nyttjar lokala tillgångar. Detta sker bland annat tillsammans med föreningen Upplandsbygd - lokalt ledd utveckling.

En aktiv markpolitik ska ge möjlighet till bland annat bostäder med blandade upplåtelseformer och verksamheter som vill utvecklas och etablera sig i Uppsala. Andelen hyresrätter ska öka för att skapa en mer flexibel bostadsmarknad och möjliggöra för fler att skaffa ett eget boende. Innehavet av exploateringsbar mark ska motsvara fem års stadsutveckling. Markinnehavet ska säkra en långsiktig buffert för markbyten och andra ändamål som rekreation, biologisk mångfald och hänsyn till vattenresurser. Politiska prioriteringar ska baseras på ekonomiska, ekologiska och sociala förutsättningar och kvalitetskrav i en fortsatt utvecklad stadsutvecklingsprocess.

De kommunala verksamheterna ska ha tillgång till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Långsiktigt hållbara lokalförsörjningsplaner för den totala lokalytan ska finnas för all kommunal verksamhet och ta hänsyn till behoven på kort och lång sikt. Med fokus på kommunkoncernnyttan ska utveckling ske av gränsöverskridande lokallösningar mellan olika verksamheter med strävan att minska lokalkostnaden per invånare.

För att möta utmaningen med en ökande befolkning tar kommunstyrelsen ett helhetsansvar för integrationsarbetet i kommunen. Detta görs genom att samordna nämndernas ansvarsområden och samverkan med det civila samhället för att säkra såväl ett individuellt som strukturellt perspektiv. Genom att ta tillvara den kompetens som kommer till kommunen via de nyanlända, erbjuda arbetstillfällen för alla och tillvarata kunskaper och erfarenheter som stödjer utvecklingen av ett hållbart samhälle utvecklar vi ett inkluderande och demokratiskt samhälle där alla människor kan nå sin fulla potential.

Kommunens bostadsociala ansvar ska utvecklas med mer flexibla och kostnadseffektiva lösningar genom att etablera och utveckla en fungerande boendekedja för sociala bostäder på kort och lång sikt.

Uppsala kommun ska upplevas vara en trygg plats att verka och leva i. I kommunens omvärldsanalyser läggs därför särskild vikt vid att identifiera hot och risker. Detta utgör sedan grunden för ett risk- och skadeförebyggande arbete som sker genom bred samverkan med flera aktörer. Kommunens förebyggande arbete ska minimera risken för skada på människors hälsa, miljö och egendom. Genom ett välutvecklat kris- och beredskapsarbete ska även kommunens förmåga att bidra till totalförsvaret höjas. I regeringens nationella säkerhetsstrategi identifieras flera olika hot, av vilka de militära hoten mot vår nationella integritet bedöms vara större idag än tidigare. Kommunens förmåga att verka under höjd

beredskap behöver därför utvecklas. Insatser för att förebygga att individer involveras i våldsbejakande extremism stärks ytterligare.

Ekonomisk hållbarhet och näringsliv

Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors jobb, försörjning och social trygghet. Den förväntade befolkningstillväxten i Uppsala kräver en expansiv arbetsmarknad. Fler jobb ska skapas, cirka 2 000 nya arbetstillfällen per år krävs för att uppnå balans mellan dag- och nattbefolkning. Som ett led i detta introducerar kommunen ett näringslivsprotokoll i syfte att tillsammans med näringslivets olika aktörer skapa förutsättningar för 70 000 nya jobb till 2050. Runt hälften av dessa nya jobb behöver komma från de kunskapsintensiva branscherna. De kunskapsintensiva branscherna driver tillväxten av kommunens arbetsmarknad och är därmed en förutsättning för utveckling av bygg-, service- och tjänstenärings.

Universiteten spelar en avgörande roll för såväl kompetensförsörjning som innovation. Genom att stärka samarbetet med näringslivet, universiteten, Akademiska sjukhuset och andra forskningsintensiva miljöer kan kommunens identifierade fokusbranscher life-science/hälsa, informations- och kommunikationsteknologi (ICT) samt miljö och energiteknik (Cleantech) utvecklas. Förutsättningarna för olika typer av innovationsprojekt skapas genom att öppna upp kommunens verksamhet.

Uppsala har även en stark ställning som evenemangs- och mötesstad. En varumärkesplattform är ett viktigt verktyg i arbetet med att stärka Uppsalas attraktionskraft för att locka boende, besökare, kompetens, investeringar och nya företagsetableringar till Uppsala. Genom att samtliga aktörer i Uppsala utgår från en varumärkesplattform förstärks det gemensamma varumärket Uppsala.

Ekologisk hållbarhet

Uppsala påverkar och påverkas av den lokala och globala miljösituationen. Kommunen har i dag en miljöpåverkan som är flera gånger större än vad som är hållbart ur ett globalt perspektiv. Miljö och klimatomställningen är därför brådskande. Kommunala mål och åtgärder måste utgå både från vad som är viktigast ur ett globalt perspektiv och vad som är prioriterat lokalt. Utsläppen av växthusgaser måste fortsätta att minska under detta decennium för att till 2040 helt upphöra. Miljö- och klimatdriven verksamhets- och affärsutveckling genomförs via breda samarbeten, bland annat inom Uppsala klimatprotokoll. Kommunens uppdrag är att underlätta för invånarna och andra att leva och verka miljömedvetet. Kommunen sätter de miljömål som samhället som helhet behöver nå. Men kommunen kan inte nå dessa ensamma utan måste ta ett ledarskap och bjuda in invånarna och organisationer att medverka och se möjligheterna. Tillsammans skapar kommunen, andra samhällsaktörer och boende och verksamma i Uppsala. När staden växer ska hänsyn tas till det förändrade klimatet och kommunen ska bygga hälsosamt och resurssnålt. Arter och viktiga miljöer ska bevaras.

Dricksvatten är det viktigaste livsmedlet och säkringen av nuvarande och framtida dricksvattentäkter är överordnat i stort sett all annan planering. För Uppsalas del handlar det främst om att säkra Uppsalaåsens funktion som naturligt dricksvattenfilter.

Luftföroreningar finns över hela världen och orsakar betydande negativa effekter på människors hälsa och miljön. Vägtrafiken är den dominerande källan till utsläpp av kväveoxider partikelutsläpp (PM10) i Uppsala kommun.

Det lokala arbetet mot det nationella målet om ett fossilbränslefritt samhälle för transporter och arbetsmaskiner till 2030 innebär en omställning av kommunorganisationens fordonspark, utveckling av hållbara transportlösningar samt en ökad samverkan med berörda aktörer. Moderna parkeringslösningar och ökade satsningar på cykling och kollektivtrafik är exempel på viktiga åtgärder.

Kommunens miljöarbete har två perspektiv som samspelar: kommunorganisationen och kommunen som geografiskt område. De kommunala verksamheternas egen miljöpåverkan måste minska samtidigt som kommunen verkar för lägre påverkan bland Uppsalas alla invånare och företag. Förutom trafiken finns en rad viktiga andra frågor när det gäller utsläppsminskningar inom Uppsalas geografiska område: förnybar energi, byggnation i trä och andra hållbara material, minskad plastförbränning samt ett moderniserat fjärrvärmenät är några exempel. Kommunorganisationen har stor potential för energieffektivisering men måste hitta organisatoriska sätt att realisera den. Omställning till solenergi ska göras för de av kommunens verksamheter och lokaler där det är möjligt.

Social hållbarhet

Alla ska erbjudas en livsmiljö där de kan växa, utvecklas och må bra oavsett individuella förutsättningar. Viktiga grundpelare för social hållbarhet är demokrati, delaktighet, trygghet, tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet samt respekt för mångfald och mänskliga rättigheter. Människors upplevda trygghet och säkerhet handlar ytterst om den enskildes tillit, sociala förankring och delaktighet.

Barnets bästa ska alltid sättas i första rummet. Barn ska ha möjlighet att påverka och vara delaktiga i beslut som berör dem. Metodstöd och verktyg för detta ska arbetas fram. Kommunen ska arbeta för barns rättigheter såsom de är formulerade i Barnkonventionen. Alla barn ska garanteras skydd mot diskriminering. Fokus i utvecklingsarbetet och dess genomförande ska utgå från barnkonventionens fyra huvudprinciper som handlar om alla barns lika värde och rättigheter (artikel 2), att barnets bästa ska sättas i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet (artikel 3), varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) samt barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne (artikel 12).

Kommunen ska motverka den orättvisa fördelningen av makt och resurser mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Det görs genom att vara en drivande aktör i jämställdhetsarbetet och främja jämställdhet såväl inom organisationen som i samhället i stort. Ett integrerat jämställdhetsperspektiv i budgetprocessen motverkar den orättvisa fördelningen av resurser mellan könen. Kommunen behöver säkerställa att kommunala insatser ser till individens behov och rättigheter.

Jämställdhetsbudgetering definieras som en integrering av genusperspektiv i alla nivåer i budgetprocessen. Syftet är att säkerställa att kommunal verksamhet når både män och kvinnor i enlighet med deras behov. Huvudmomentet i jämställdhetsbudgetering är omfördelning av resurser för att uppnå jämställdhet och motverka den orättvisa samhälleliga fördelningen av resurser mellan könen. Jämställdhetsbudgetering ska tillämpas när nämnder och bolag gör sina prioriteringar. Processen kräver att nämnderna ur ett genusperspektiv utvärderar effekterna av resursfördelningen i sin budget. Nämnderna ska även bedöma i vilken mån dessa effekter stämmer överens med de jämställdhetspolitiska målen. Utvärderingsarbetet ska leda till att verksamhetsområden med ojämn resursfördelning ska förändra utformningen eller omfördela resurser.

För att säkerställa att tempo och kvalitet i genomförandet når upp till de högt ställda målen sker en systematiskt stegvis implementering under perioden. Till exempel ges utbildningsinsatser, och verktyg och modeller för jämställdhetsbudgetering och analys tas fram. Den befintliga könsuppdelade statistiken ska sammanställas och om mer könsuppdelad statistik behöver tas fram ska en plan för detta upprättas. Inhämtningen av könsuppdelad statistik ska ta hänsyn till personer som inte identifierar sig enligt tvåkönsnormen, i de situationer det är möjligt ska självidentifiering vara den vägledande principen. I de generationer som når höga åldrar de närmsta åren förväntas en högre andel än hittills vara öppna med sin sexuella läggning. Äldre HBTQ personer som har levt i en tid där deras könsidentitet och sexualitet har varit kriminaliserad, sjukdomsförklarad och ofta framstått som avvikande, är extra utsatta. I och med att kunskapen om HBTQ-personer situationer ökar både nationellt och i Uppsala kommun vågar fler och fler personer att vara öppna med sin HBTQ-identitet. Uppsala Kommun vill säkra att alla, inklusive äldre HBTQ-personer, ska känna sig välkomna och inkluderade till kommunens verksamheter och ska känna sig trygga med att bli professionellt bemötta genom att verksamheter diplomerar enligt kommunens HBTQ-utbildning.

Ett ideellt engagemang ger förutsättningar för en bättre folkhälsa, bidrar till ett bredare kulturliv samt ökar delaktigheten och känslan av att finnas i ett socialt sammanhang. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Samarbetet med näringslivet och ideell sektor utvecklas. En ny lokal överenskommelse mellan föreningslivet och Uppsala kommun (LÖK) ska förhandlas och beslutas under 2018.

Uppsalas invånare har generellt sett ett bra välmående jämfört med andra kommuner men det finns skillnader i hälsa kopplat till inkomst och bostadsområde/-ort. Kunskap om förekomst av ojämlikhet i hälsa och dess påverkansfaktorer ska ligga till grund för beslut om insatser. Samverkan med regionen behöver utvecklas och fördjupas.

Ojämlikheten mellan Uppsalaborna vad gäller bland annat hälsa, inkomst och utbildningsnivå behöver minska. De kommunala insatserna ska utgå från detta. Främjande och förebyggande insatser är åtgärder för att undvika social utsatthet, segregation och arbetslöshet. Dessa insatser tillsammans med sociala investeringar kan bryta individens ekonomiska och sociala marginalisering samtidigt som samhällets framtida kostnader minskas och den kommunala ekonomiska hushållningen förbättras. Ett socialt investeringsperspektiv riktar fokus mot bakomliggande orsaker som påverkar människors sociala förutsättningar i livet. Nya insatser och innovativa lösningar behöver utvecklas i samarbete med sociala företag som arbetar för att skapa möjligheter till arbete och rehabilitering för personer som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden.

En modern och effektiv förvaltning

Uppsala kommun ska ge de som bor, verkar och besöker Uppsala välfärdstjänster och service av god kvalitet och för att klara av att tillgodose dessa behov är det nödvändigt att ständigt utveckla arbetssätt, organisation och medarbetare. För att utveckla en modern och effektiv förvaltning har Uppsala kommun en centraliserad stabsorganisation som leder och stödjer nämnder och bolag inom kommunövergripande strategiskt viktiga politiska områden.

Attraktiv arbetsgivare

Att vara en attraktiv arbetsgivare är en av grundförutsättningarna för att kunna erbjuda invånare välfärdstjänster och service av god kvalitet. Med en samlad HR-organisation möjliggörs genomförandet av kommungemensamma strategier och utvecklingsinsatser inom kompetens-, personal- och ledarförsörjning. Uppsalaregionen är en tillväxtregion med god tillgång på arbetskraft. Det finns också ett fortsatt intresse för yrken med hög grad av samhällsnytta. Det ger ett gynnsamt kompetensförsörjningsläge för Uppsala kommun. Men med fler äldre och yngre invånare, fortsatt tillväxt och ökad rörlighet bland befolkningen förändras servicebehovet. Redan i dag är vissa kompetenser svåra att rekrytera, bland annat inom skola, teknik samt vård och omsorg. Därför behöver kommunen profilera sig som attraktiv arbetsgivare. Kommunen som arbetsgivare är inkluderande och normkritisk.

För att attrahera morgondagens medarbetare behöver kommunen öppna upp fler vägar in till många yrkesområden. Praktik, verksamhetsförlagd utbildning och traineeplatser ska användas för att marknadsföra kommunen på kort och lång sikt. Ett medvetet jämställdhets- och mångfaldsarbete krävs för att nå, attrahera och rekrytera rätt kompetens. Kommunen ska utmärka sig vad gäller jämställda löner, arbetsvillkor och möjligheter för alla att delta på arbetsmarknaden. Heltid är ett nödvändigt ställningstagande för en kommun som vill främja jämställdheten i samhället, då kvinnor står för merparten av ofrivilligt deltidsarbetet.

För att klara kompetensförsörjningsutmaningen behöver rätt kompetens också behållas, utvecklas och användas smartare. Ett aktivt, förebyggande arbete för ett hållbart arbetsliv där god social och organisatorisk arbetsmiljö kombineras med attraktiva villkor och goda utvecklingsmöjligheter lägger grunden till förmågan att behålla rätt kompetenser över tid.

Att rekrytera och behålla goda chefer och ledare är avgörande för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Cheferna har en nyckelposition i det löpande arbetet med att ställa om verksamhet, kompetens och organisation i förhållande till förändrade servicebehov.

Ekonomistyrning

Genom att ha ordning och reda i den kommunala ekonomin skapas förutsättningar för en stad som vill växa och attrahera både invånare, företag och medarbetare. Den kommunala ekonomin ska utgå från en realistisk budget samt hållbara finansieringslösningar med balanserade investeringsnivåer. Som ett led i arbetet för en ökad budgetsdisciplin och mot bakgrund av tidigare års budgetavvikelse har åtgärder vidtagits för att tydligare följa avvikelser mot budget och i förekommande fall tidigare vidta åtgärder. Regelbunden och transparent uppföljning där externa jämförelser används för att analysera utvecklingen ger stöd åt den ekonomiska styrningen. Genom balans mellan kostnader och intäkter, det vill säga genom en balanserad ekonomi, uppnås en hållbar finansiering av välfärden. Detta förutsätter att verksamhetens nettokostnader inte ökar i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag. Därigenom följs till del principen att varje generation ska bekosta sin egen välfärd.

God ekonomisk hushållning kräver en ansvarsfull resursanvändning, ett förhållningssätt som ska genomsyra kommunens verksamhet. Ansvarsfull resursanvändning innebär bland annat att kontinuerligt ta tillvara möjligheterna till både effektiviseringar och omprioriteringar. Ekonomisk hållbarhet förutsätter också ett framtidsperspektiv, som skapar utrymme för investeringar, som på längre sikt ger besparingar bland annat i form av lägre sociala kostnader. En utmaning är att lyckas balansera investeringar och kostnader för kommunal infrastruktur med exploateringsinkomster- och skatteintäkter.

IT och digitalisering

IT-utveckling och digitalisering är en förändringsmotor i kommunens utveckling och en möjliggörare för effektiva informationsflöden och ökad öppenhet. Genom en samlad IT-organisation, en gemensam plan för IT-utveckling och ett samlat grepp om leverantörer och kostnader möjliggörs det nödvändiga förändringsarbetet. Sammantaget handlar dessa om hur Uppsala kommun ska gå från ord till handling och använda den potential som finns. Policyn och den strategiska planen skapar tillsammans tydliga styrnings- och uppföljningsforum för IT-utveckling och digitalisering med spårbarhet från den politiska viljan till genomförande i verksamheten.

Demokratiskt samhälle med delaktiga medborgare

Att delta i det som händer i samhället är en rättighet och en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Uppsala kommun ska vara en föregångskommun med delaktiga invånare samt medarbetare som förstår hur de påverkar och hur beslut fattas. En god kommunikation, bra dialog och kvalitetssäkrad, långsiktig informationsförvaltning förutsättningar för att lyckas med detta. Kommunen ska utveckla medborgardialogerna på ett sätt som är anpassat efter invånarnas behov. Arbetet för att kommunicera på rätt sätt med rätt målgrupp ska fortsätta med nya tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval. Ambitionen är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med Uppsala kommun, enkelt att hitta rätt information och öka möjligheterna för dialog.

Den kommunala servicen ska utvecklas utifrån invånarens behov. Förutsättningarna att utnyttja sina demokratiska rättigheter är dock inte jämnt fördelade. För att ändra på detta behöver kommunen arbeta för att öka möjligheterna till delaktighet för olika grupper i samhället till exempel genom metoder för att barn och unga ska få komma till tals i frågor som berör dem och för att personer med funktionsnedsättning aktivt ska kunna delta i samhällsdebatten. Kommunen ska utveckla metoder för att öka alla samhällsgruppers deltagande.

För att stärka invånarens insyn i verksamheten ska uppföljning av densamma förbättras och synliggöras. Det innebär att kommunen är öppen för idéer, kritik och frågor, samt använder synpunkterna på ett konstruktivt sätt. En öppen dialog med Uppsalas invånare är en förutsättning för att kommunens förtroendevalda ska kunna fatta väl underbyggda och förankrade beslut.

Förtroendevalda i Uppsala kommun ska ha goda förutsättningar att genomföra sitt förtroendeuppdrag vilket innebär ett gott administrativt stöd samt underbyggda och kvalitetssäkrade beslutsunderlag. Invånarens möjlighet till insyn i Uppsala kommuns verksamheter säkras genom hög transparens och rättssäkerhet i såväl de demokratiska processerna samt den kommunala verksamheten. Såväl invånare som förtroendevalda ska enkelt och säkert ha tillgång till kommunens information i ändamålsenliga digitala

plattformar. Informationsförvaltningen hanterar ett kort- och långsiktigt perspektiv på ett modernt sätt genom effektivt digitalt bevarande som medför ökad digital tillgänglighet till information. Detta gäller såväl nuvarande som äldre information.

Budget Kommunstyrelsen

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	1 919,3	2 559,4	1 500,0	1 500,0	1 500,0
Bidrag motpart S*	37 425,1	7 349,3	12 845,0	12 845,0	12 845,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	436 617,2	434 725,7	392 535,6	396 460,9	400 425,6
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	1 271 202,1	1 454 174,5	1 420 681,0	1 445 065,3	1 469 897,0
Summa intäkter	1 747 163,7	1 898 808,9	1 827 561,6	1 855 871,3	1 884 667,5
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-1 949 785,0	-2 087 624,3	-2 080 730,1	-2 104 660,6	-2 130 908,3
Avskrivningar exl. egen nämnd	-50 498,3	-59 284,7	-85 909,1	-86 710,5	-91 472,6
Summa kostnader	-2 000 283,3	-2 146 908,9	-2 166 639,2	-2 191 371,1	-2 222 380,9
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	11 761,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-52 779,6	-38 215,4	-39 764,3	-39 367,2	-38 952,5
Summa nettokostnader¹	-294 137,6	-286 315,5	-378 841,9	-374 867,1	-376 665,9
Politisk verksamhet (1)	61 533,1	61 666,8	61 940,9	62 235,1	63 498,1
Infrastruktur, skydd m.m (2)	153 706,7	137 663,0	167 851,0	164 433,4	161 555,1
Fritid och kultur (3)	9 880,8	8 928,2	11 799,2	12 044,8	12 463,0
Barn- o ungdomsvård (573)	15 000,0	10 000,0	4 300,0	2 371,4	2 480,2
Flyktmottagande (61)	11 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Affärsverksamhet (7)	0,0	0,0	18 191,2	18 477,9	19 024,9
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)	110 646,4	68 057,4	114 759,5	115 304,6	117 644,5
Summa kommunbidrag	361 767,0	286 315,4	378 841,9	374 867,1	376 665,9
Resultat	67 629,4	-0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>-17 228,7</i>	<i>-62 697,5</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Budget Valnämnden

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag motpart S*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	0,0	0,0			
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-194,2	-192,6	-5 193,4	-5 194,3	-198,3
Avskrivningar exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-194,2	-192,6	-5 193,4	-5 194,3	-198,3
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa nettokostnader¹	-194,2	-192,6	-5 193,4	-5 194,3	-198,3
Politisk verksamhet (1)	188,0	192,6	5 193,4	5 194,3	198,3
Summa kommunbidrag	188,0	192,6	5 193,4	5 194,3	198,3
Resultat	-6,2	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Stadsbyggnad

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer med stark tillväxt i form av kraftig befolkningsökning och en expansiv arbetsmarknad. Prognosen om 280 000 - 340 000 invånare år 2050 ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara lösningar.

Stads- och landsbygdsutvecklingen ska säkerställa likvärdig tillgång till boende, kommunikationer, samhällsservice och offentliga platser. Uppsalas stadsbild ska präglas av en god och variationsrik arkitektur och attraktiva natur- och kulturmiljöer. Natur- och kulturresevat samt parker fyller viktiga funktioner för såväl människor som biologisk mångfald. Öppna och inkluderande offentliga rum ska vara tillgängliga, säkra och trygga. Mångfunktionell markanvändning ska eftersträvas.

Ett ökat bostadsbyggande är viktigt för Uppsalas fortsatta utveckling och minst 3 000 nya bostäder ska byggas varje år. Därtill behövs ny bebyggelse för olika typer av anläggningar för nödvändiga samhällsfunktioner, liksom arbetsplatser för att svara upp mot 70 000 nya jobb. Utvecklingen ska ske med bevarad och helst ökad kvalitet i stads- och boendemiljöerna. Utifrån Uppsalapriniciperna i framtagna översiktsplan ska befintliga bostadsområden renoveras och förtätas varsamt och med respekt för boende och befintliga miljöer. Uppsalaprinicipen *skapa närhet* innebär att aktiviteter, funktioner och andra värden ska koncentreras till platser som många människor kan nå. Om aktiviteter, funktioner och andra värden koncentreras till platser som många lätt kan nå, blir de tillgängliga för fler. Det kan handla om butiker, skolor, service, parker eller arbetsplatser. En koncentration av värden leder också till fler möten mellan människor som skapar trygghet och delaktighet. Det ger även ett större underlag för verksamheter. En hög koncentration av bebyggelse på vissa platser betyder att vi också får möjlighet att utveckla motsatsen – platser som präglas av färre hus, grönska och lugn och ro.

Vid ny- och ombyggnation ska hög energieffektivitet och klimatsmarta material alltid eftersträvas. Genom innovation och nya lösningar vid byggande och förnyelse av bostäder skapas förutsättningar som bidrar till lägre boendekostnader. De sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenserna av olika alternativ ska alltid analyseras och tas hänsyn till vid beslut. Vid större infrastruktursatsningar, som bland annat kräver uppgrävning av gator, ska även annan infrastruktur samordnas, till exempel bredbandssatsningar. God kollektivtrafik kan också öppna för nya lägen för bostadsbyggande, där regeringens stadsmiljöavtal kan medfinansiera kommunala satsningar.

Kunskapsstråket – kapacitetsstark kollektivtrafik mellan centrum och Ulleråker – är prioriterat. En analys över hur till exempel markpriser utvecklas utifrån investeringar i spårväg bör ligga till grund för i vilket skede kommunen ska göra investeringar i samhällsviktig infrastruktur längs med Kunskapsstråkets sträckning. Stadsmiljöavtal och möjlighet till ytterligare statlig medfinansiering för kollektivtrafikåtgärder finns. För att Uppsala kommun ska kunna investera i riktigt kapacitetsstark kollektivtrafik krävs medfinansiering från till exempel staten och Region Uppsala. Uttaget av naturresurser ska minimeras, även genom investeringar i förnybar energi.

Planeringen av nya bostadsområden i staden och på landsbygden ska alltid ta hänsyn till behovet av pedagogiska lokaler. En minskad lokalkostnad per barn och elev kan uppnås

genom bättre planering. På samma sätt ska behovet av infrastruktur för jämlik och jämställd tillgång till kultur- och fritidsverksamhet alltid ingå redan i planeringens tidigaste skede.

Möjligheten att på ett enkelt, tryggt och hållbart sätt förflytta sig ska ha hög prioritet i all stads- och landsbygdsutveckling. Uppsala ska vara Sveriges bästa cykelstad ur ett säkerhet och trygghets-, framkomlighets-, bekvämlighets- och cykelkulturperspektiv. Hållbar mobilitet innebär att gång, cykling och kollektivtrafik prioriteras. Gatunätet för gående ska göras mer sammanhängande för att förbättra tillgängligheten och attraktiviteten. Stadens ytor måste bli mer multifunktionella. Detta kan exempelvis handla om att transporter och fysisk aktivitet ska kunna samexistera. Multifunktionalitet ställer krav på utformningen av allmänna miljöer, men också på driften.

Betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster ska vägas in vid beslut. Ökade ansträngningar ska göras för att skydda värdefull natur, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara, utveckla och stärka ekologiska samband i landskapet. EU:s ramdirektiv för vatten innebär att god status ska uppnås för yt- och grundvatten, någonting som är särskilt viktigt i Uppsalaåsen.

Genom ett systematiskt förbättringsarbete och innovativt tänkande ska en effektiv stadsbyggnadsprocess prestera mer och bättre med mindre resurser. En samordnad nämnd-, bolags- och förvaltningsöverskridande stadsbyggnadsprocess, ska med tydliga politiska prioriteringsgrunder leda till beslut om rätt projekt i rätt ordning. En viktig del i prioriteringsgrunderna är tillgängliga ekonomiska och personella resurser.

Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo och vistas i. Kommunens kapacitet att undsätta den drabbade och lindra skador till följd av olyckor ska vara god och likvärdig i hela kommunen. Krisberedskapen ska vara god för att kunna hantera olika sorters samhällsstörningar och en sammanhängande planering av det civila försvaret ska återupptas. Räddningstjänsten har en stor regional samverkan med landstinget, polisen och andra kommuner. Räddningsnämnden samverkar med flera kommuner i regionen om en gemensam räddningscentral och med landstinget om sjukvårdslarm. Fortsatt utveckling av räddningstjänsten ska ske genom ökat nationellt och regionalt samarbete. En annan vital del i utvecklingen av räddningstjänsten är möjligheten att rekrytera medarbetare i beredskapstjänst. Att stärka den enskildes förmåga att undvika och hantera olyckor tillsammans med tillsynsverksamheten är avgörande för att skapa trygghet.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Gatu- och samhällsmiljönämnden ansvarar för planering, byggande, drift och underhåll av gator, torg, parker, parkering, hamn, gång- och cykelvägar samt kommunala trafikaneläggningar. Nämnden ansvarar även för kommunens naturreservat, övriga friluftsområden, friluftsbad och anlagda vattenområden. Inom nämndens område finns även ansvaret för färdtjänst, riksfärdtjänst och trafikfrågor.

Budget

<i>Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)</i>	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	15 105,1	14 020,4	14 000,0	14 500,0	15 000,0
Bidrag motpart S*	10 058,6	6 900,4	1 400,0	1 400,0	1 400,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	36 201,9	82 584,5	76 000,0	76 500,0	77 000,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	17 719,9	61 442,6	174 000,0	175 000,0	176 000,0
Summa intäkter	79 085,6	164 947,9	265 400,0	267 400,0	269 400,0
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-355 559,6	-455 965,7	-582 428,1	-592 076,2	-609 514,2
Avskrivningar exl. egen nämnd	-105 212,7	-112 043,5	-103 748,9	-104 669,0	-105 581,0
Summa kostnader	-460 772,3	-568 009,2	-686 177,0	-696 745,2	-715 095,2
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-41 719,4	-44 333,7	-33 177,4	-34 200,0	-35 200,0
Summa nettokostnader¹	-423 397,4	-447 395,0	-453 954,4	-463 545,2	-480 895,2
Politisk verksamhet (1)	1 074,0	1 297,0	1 302,9	1 309,1	1 335,6
Infrastruktur, skydd m.m (2)	372 455,8	381 508,0	393 995,6	402 301,6	417 490,9
Fritid och kultur (3)	7 651,0	7 968,0	0,2	0,2	0,2
Grundskola (432)	87,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal vuxenutbildning (44-48)	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Färdtjänst/Riksfärdtjänst (56)	60 664,0	56 190,0	58 211,7	59 483,3	61 604,1
Affärsverksamhet (7)	418,0	431,0	443,8	450,8	464,1
Summa kommunbidrag	442 349,8	447 394,0	453 954,4	463 545,2	480 895,2
Resultat	18 952,4	-1,0	0,0	0,0	0,0

Justerat internt resultat på rad 7

-5 923,8 -20 283,2

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Plan- och byggnadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för uppgifter enligt plan- och bygglagen, inklusive de lagar och andra föreskrifter som hör till denna lag, med undantag för översiktsplanering. Andra lagar och föreskrifter är exempelvis lagen om byggfelsförsäkring och energideklaration för byggnader. Plan- och byggnadsnämnden planerar för, och ger förslag till, inrättande av områdesskydd såsom natur- och kulturresevat. Nämnden har också ansvar för uppgifter enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	67 749,9	74 500,0	75 000,0	76 500,0	78 000,0
Bidrag motpart S*	1 510,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	-4 305,0	1 300,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	14 194,6	2 200,0	8 000,0	8 000,0	8 000,0
Summa intäkter	79 149,5	78 000,0	84 000,0	85 500,0	87 000,0
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-129 382,4	-143 142,1	-157 221,2	-160 570,3	-164 993,4
Avskrivningar exl. egen nämnd	-605,6	-559,9	-625,0	-625,0	-625,0
Summa kostnader	-129 988,0	-143 702,0	-157 846,2	-161 195,3	-165 618,4
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	15,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-31,2	-30,0	-25,0	-25,0	-25,0
Summa nettokostnader¹	-50 854,2	-65 732,0	-73 871,2	-75 720,3	-78 643,4
Politisk verksamhet (1)	931,0	1 583,0	1 589,8	1 597,4	1 629,8
Infrastruktur, skydd m.m (2)	29 021,3	28 430,0	34 964,2	35 728,0	37 001,8
Vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL (52)	20 568,0	24 231,8	22 762,7	23 542,7	24 644,4
Vård och omsorg om funktionshindrade enl SoL och HSL (54)	13 646,0	11 487,2	14 554,4	14 852,2	15 367,4
Summa kommunbidrag	64 166,3	65 732,1	73 871,2	75 720,3	78 643,4
Resultat	13 312,1	0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>5 880,0</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Miljö- och hälsoskydds nämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lotterilagen, tobakslagen och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel samt för den kommunala lantmäterimyndigheten.

Budget

<i>Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)</i>	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	37 203,2	38 536,6	39 315,7	40 573,8	41 872,2
Bidrag motpart S*	96,2	20,0	1 296,8	1 338,3	1 381,1
Övriga intäkter exkl motpart K*	-3 341,3	1 109,9	-333,6	-344,3	-355,3
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	6 082,1	1 511,7			
Summa intäkter	40 040,3	41 178,2	40 278,9	41 567,8	42 897,9
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-57 938,2	-60 491,2	-63 266,2	-65 037,1	-67 186,2
Avskrivningar exl. egen nämnd	-257,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-58 195,6	-60 491,2	-63 266,2	-65 037,1	-67 186,2
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-18,4	0,0	-19,5	-20,1	-20,7
Summa nettokostnader¹	-18 170,6	-19 313,0	-23 006,8	-23 489,4	-24 308,9
Politisk verksamhet (1)	1 059,0	1 158,0	1 162,8	1 168,3	1 192,0
Infrastruktur, skydd m.m (2)	18 005,0	18 080,0	21 766,8	22 242,3	23 035,3
Fritid och kultur (3)	0,0	75,0	77,2	78,9	81,7
Summa kommunbidrag	19 064,0	19 313,0	23 006,8	23 489,4	24 308,9
Resultat	893,5	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>-11,7</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Räddningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, där Uppsala kommun är värdkommun. Räddningsnämnden styrs av alla tre kommuner främst genom ett avtal mellan kommunerna, ett reglemente och ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Dessa styrdokument är antagna av alla tre kommuners kommunfullmäktige. De avsnitt i Mål och budget som berör räddningsnämnden är framtagna i samråd med Tierp och Östhammars kommuner.

Räddningsnämnden ansvarar för att bedriva en effektiv räddningstjänstverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Kommunstyrelserna i alla tre kommuner har en uppsyningsplikt över den gemensamma nämnden. Fullmäktige i alla tre kommuner har rätt att begära upplysningar från nämnden. Ordförande, vice ordförande och anställda i den gemensamma nämnden är skyldiga att lämna upplysningar vid alla tre kommuners fullmäktigesammanträden. Ledamöter i alla tre kommuners kommunfullmäktige får ställa interpellationer eller frågor till nämndens ordförande. Nämnden ska också granskas av revisorer från alla tre kommuner. Hela rättsfiguren kan karaktäriseras som en hybrid, invävd i alla tre kommuner med en stark karaktär av egenregiverksamhet.

Nämndens verksamhet omfattar olycksförebyggande verksamhet, tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor. Nämndens verksamhet omfattar också tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Nämnden ska stödja andra nämnder i alla tre kommuner inom sitt kompetensområde.

Nämnden har åtta inriktningsmål som finns i handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet är antaget av kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

- Utveckla samarbeten med andra samhällsaktörer för att minska antalet och effekterna av bränder och andra olyckor.
- Stärka förmågan till krisberedskap
- Återuppta planering för civilförsvar och räddningstjänst under höjd beredskap
- Stärka skyddet mot bränder och olyckor på landsbygd och glesbygd genom lokala aktörer
- Verka för att riskhänsyn tas i samhällsplaneringen
- Stärka den enskildes förmåga till riskmedvetet beteende och kunskap att handla vid bränder och olyckor genom information, rådgivning och utbildning
- Bryta olycksförlopp i ett så tidigt skede som möjligt genom att tillgängligheten till och effektiviteten av räddningsinsatser ska förbättras
- Utveckla förmågan att förebygga och hantera bränder och olyckor

Nämnden ska också i möjligaste mån inom sitt ansvarsområde medverka till de kommunövergripande målen från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Budget

Nämndens budget utgår från en årlig uppräknings av kommunbidragen med prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Indexet är framtaget av Sveriges kommuner och landsting

(SKL). Efter uppräknning kan nämndens budget sänkas eller höjas beroende på exempelvis rationaliseringskrav, uppdrag och förändrade lokalhyreskostnader.

För budget se bilaga 6.

Namngivningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Namngivningsnämnden har till uppgift att besluta om namn på kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser.

Budget

<i>Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)</i>	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag motpart S*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	0,0	0,0			
Summa intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-1 035,2	-1 242,0	-1 578,5	-1 605,4	-1 655,8
Avskrivningar exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-1 035,2	-1 242,0	-1 578,5	-1 605,4	-1 655,8
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa nettokostnader¹	-1 035,2	-1 242,0	-1 578,5	-1 605,4	-1 655,8
Politisk verksamhet (1)	361,0	1 242,0	444,1	446,2	455,3
Infrastruktur, skydd m.m (2)	0,0	0,0	1 134,4	1 159,2	1 200,5
Summa kommunbidrag	361,0	1 242,0	1 578,5	1 605,4	1 655,8
Resultat	-674,2	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Utbildning och arbete, samt kultur, idrott och fritid

Grunden för det livslånga lärandet läggs i tidig ålder. Barn och unga ska ges det stöd och de utmaningar de behöver i förskolan och skolan. Varje barn och elev ska ges rätt förutsättningar för att nå sin fulla potential och lämna gymnasieskolan med den examen som krävs för fortsatta studier eller för arbete. Arbetet för en examen i gymnasieskolan/gymnasiesärskolan påbörjas redan i förskolan. Det innebär att alla medarbetare i Uppsalas förskolor och skolor har ett gemensamt ansvar för framgången i gymnasieskolan/gymnasiesärskolan.

Elevantalet ökar kraftigt, främst i grundskolan. Det medför ett behov av att under de närmaste åren utöka antalet platser i förskola med 1700 platser och i grundskola med 7000 platser. Att jobba för en god kompetensförsörjning är en viktig strategi för att möta utmaningarna i ett växande Uppsala. En fungerande, högkvalitativ och jämlik förskola och skola som förmår förbereda den unga generationen för ett rikt och framgångsrikt liv med goda möjligheter i samhället är en grundpelare inom utbildningsområdet. En god utbildning har betydelse socialt och politiskt eftersom utbildning ofta innebär ett ökat samhällsengagemang och deltagande i demokratiska processer vilket gynnar hela samhället. Barn och unga har olika förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning. Geografisk och socioekonomisk segregering har ökat skillnaderna i barns skolresultat, enligt en rapport från Skolverket. Alla elever ska, oavsett sociala och ekonomiska hemförhållanden, kön, sexuell läggning, könsidentitet/könsuttryck och funktionsnedsättning, ges förutsättning för en bra skolgång.

Vuxenutbildningen ska ge förutsättningar för ett livslångt lärande, ständig utveckling, god livskvalitet, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. Det ska finnas möjligheter till omskolning för att tillgodose arbetslivets och samhällets krav på ökad kompetens. Ett utökat utbud av yrkesutbildningar för vuxna behövs för att säkra kompetensförsörjningen inom bristyrken.

I Sverige och Uppsala har det sedan hösten 2015 skett en stor ökning gällande antalet nyanlända. Många ungdomar kommer till Uppsala i senare skolålder och ska på en kortare tid nå kunskapsmålen. Detta kan innebära ett ökat behov av vuxenutbildning de närmaste åren.

De nyanlända ger möjlighet att säkra kompetensförsörjningen i kommunen när allt färre i yrkesverksam ålder ska försörja allt fler äldre. Samverkan inom kommunorganisationen samt mellan kommunen och samhällets olika aktörer behöver utvecklas för att påskynda individens väg genom utbildning och till arbete. En förutsättning för att kunna tillgodogöra sig utbildning och annat stöd är också att de nyanlända har bostad. Bostadsbyggandet har således en väsentlig påverkan på möjligheterna till att fler bidrar och kan ta del av den gemensamma välfärden.

Det krävs ytterligare samarbete mellan olika förvaltnings- och politikområden på nationell, regional och lokal nivå samt med Arbetsförmedlingen och arbetsgivare för att arbetslösheten ska minska. Strukturella hinder, behov av stöd och samordning identifieras för att ge sociala företag bättre förutsättningar att skapa fler arbetstillfällen för personer som varit utan arbete länge.

Genom ett helhetsperspektiv för den fria tiden inom kultur, idrott och fritid ges alla invånare möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid i livets alla skeden. En aktiv och meningsfull

fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. Oavsett ekonomiska, sociala, kunskapsmässiga och fysiska förutsättningar, liksom ålder, kön, könsidentitet/könsuttryck, sexuell läggning och kulturell bakgrund, har Uppsalaborna rätt till en meningsfull fritid.

Kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet är tillgänglig för alla och bidrar till människors livskvalitet och gör kommunen attraktiv för både boende och besökare. Ett starkt och fritt kulturliv är en förutsättning för ett variationsrikt och levande kulturutbud och ligger till grund för evenemang och festivaler som i sin tur bidrar till kommunens utveckling. Uppsalas unika tillgångar inom områden som rör mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och fred tas tillvara. Folkbildning och föreningsliv står för betydande insatser inom kultur- och fritidsutbudet med bra samspel och dialog mellan kommunen och det civila samhället.

Infrastrukturen för kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet har inte följt befolkningsutvecklingen i stad och på landsbygd vilket lett till brister. Behoven av fritidsklubbar har ökat kraftigt under senare år. Genom främjande perspektiv och tidiga insatser skapas förutsättningar för socialt hållbar samhällsutveckling. Därför finns frågor som rör kultur, idrott och fritid med i ett tidigt skede av samhällsplaneringen och både stadens och landsbygdens förutsättningar och behov uppmärksammas. Aktivt kulturmiljöarbete och offentlig gestaltning bidrar också till kommunens attraktivitet.

Tillgång till kultur och fritidsverksamhet för barn och unga är ett prioriterat område. Genom att utveckla en kulturgaranti i samverkan mellan kommunens kulturverksamheter och skolan stärks barns och ungas tillgång till kultur. Kulturnämnden övertar ansvaret för Naturskolan från utbildningsnämnden i och med årsskiftet. Naturskolans ska, genom samarbete med till exempel Biotopia och Upplandsstiftelsen, ge barn och ungdomar ökad kunskap om olika arter och möjliggöra att de lär sig umgås med och i naturen. Naturskolan ska även utveckla utomhuspedagogik och bidra i lärarfortbildning.

Formerna och villkoren för kommunens stöd och bidrag till en aktiv fritid ska utformas utifrån ett tydligt samhälls- och folkhälsoperspektiv. Stödformerna och utvecklingen av de fysiska förutsättningarna i form av allmänna ytor och platser liksom anläggningar ska bidra till att skapa bättre balans i resursfördelningen mellan flickor/pojkar och kvinnor/män, mellan idrotts- och andra fritidsaktiviteter, mellan förenings- och egenorganiserade aktiviteter och mellan förutsättningarna på landsbygden och i staden.

Utbildningsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Utbildningsnämnden har ett samlat ansvar för all pedagogisk verksamhet från förskola till och med gymnasieskola. Nämnden har därmed ansvar för att alla barn och ungdomar boende i kommunen har tillgång till förskola och skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående förskola/skola, samt för fördelningen av resurser både till egen verksamhet och fristående enheter. Som huvudman har nämnden vidare ansvar för kvalitet och ekonomi i förskolor och skolor som drivs i kommunens regi.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	183 777,3	189 254,8	189 680,0	192 845,0	196 105,0
Bidrag motpart S*	331 136,3	325 761,5	343 118,0	321 878,0	315 728,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	257 749,6	287 645,2	220 395,2	223 073,9	225 786,2
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	74 143,0	15 908,0	1 134,0	1 185,0	1 237,0
Summa intäkter	846 806,1	818 569,6	754 327,2	738 981,9	738 856,2
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-5 239 271,7	-5 441 059,2	-5 646 036,4	-5 753 021,1	-5 966 649,2
Avskrivningar exl. egen nämnd	-36 207,8	-19 175,8	-20 068,7	-27 027,2	-40 144,4
Summa kostnader	-5 275 479,6	-5 460 235,0	-5 666 105,1	-5 780 048,3	-6 006 793,6
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	25,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-2 502,8	-1 465,6	-1 584,4	-2 564,0	-3 842,0
Summa nettokostnader¹	-4 431 150,4	-4 643 131,0	-4 913 362,3	-5 043 630,4	-5 271 779,4
Politisk verksamhet (1)	2 322,0	2 984,0	3 024,6	3 038,9	3 100,6
Fritid och kultur (3)	0,0	0,0	0,4	0,5	0,5
Förskoleverksamhet (41)	1 374 521,3	1 407 549,0	1 472 040,4	1 509 602,3	1 572 952,8
Skolbarnsomsorg (42)	211 191,0	223 911,0	233 394,8	238 730,4	247 120,8
Förskoleklass (431)	161 037,0	164 337,0	167 393,8	166 763,5	175 634,3
Grundskola (432)	1 846 604,2	1 984 561,0	2 093 302,7	2 165 216,9	2 248 658,1
Obligatorisk sarskola (433)	82 772,0	87 835,0	91 875,5	94 631,7	98 278,6
Gymnasieskola (434)	699 177,0	718 103,0	793 802,9	803 972,1	860 057,4
Gymnasiesarskola (435)	52 251,0	53 851,0	58 527,2	61 674,0	65 976,4
Summa kommunbidrag	4 429 875,5	4 643 131,0	4 913 362,3	5 043 630,4	5 271 779,4
Resultat	-1 274,9	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>-12,5</i>	<i>-9 458,9</i>			

¹Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Arbetsmarknadsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna. Arbetsmarknadsnämnden är kommunens arbetslöshetsnämnd och ansvarar för arbetsfrämjande och kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser samt feriearbete. Ansvaret omfattar ekonomiskt bistånd, ansvar för kommunens mottagande av nyanlända, stöd till föreningar bildade på etnisk grund samt utvecklingsmedel för ökad inkludering. Nämnden ansvarar även för konsumentrådgivning samt budget- och skuldrådgivning.

Budget

<i>Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)</i>	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	219,2	250,0	231,6	239,1	246,7
Bidrag motpart S*	130 561,4	152 776,3	185 000,0	165 000,0	145 000,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	22 377,4	25 875,1	22 064,9	22 616,5	23 181,9
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	6 772,2	4 636,9	4 496,5	4 608,9	4 724,1
Summa intäkter	159 930,2	183 538,3	211 793,0	192 464,5	173 152,7
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-722 505,1	-801 786,2	-904 821,7	-893 452,8	-894 470,8
Avskrivningar exl. egen nämnd	-475,3	-745,0	-990,9	-1 022,6	-1 055,4
Summa kostnader	-722 980,4	-802 531,2	-905 812,6	-894 475,4	-895 526,2
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	2,3	0,0	2,5	2,6	2,6
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-53,6	-58,0	-87,2	-90,0	-92,9
Summa nettokostnader1	-563 101,4	-619 051,0	-694 104,3	-702 098,4	-722 463,7
Politisk verksamhet (1)	1 059,0	1 806,0	1 814,0	1 822,6	1 859,6
Infrastruktur, skydd m.m (2)	5 024,0	5 181,0	5 965,9	6 096,3	6 313,6
Fritid och kultur (3)	1 772,0	1 837,0	1 902,7	1 941,8	2 008,7
Kommunal vuxenutbildning (44-48)	136 894,0	138 791,0	164 140,7	166 726,8	171 663,0
Ekonomiskt bistånd (574)	299 395,0	328 503,0	340 312,0	345 673,9	355 907,9
Flyktingmottagande (61)	13 856,0	17 887,0	50 528,1	48 356,7	49 338,0
Arbetsmarknadsåtgärder (62)	126 391,0	125 046,0	129 440,9	131 480,4	135 373,0
Summa kommunbidrag	584 391,0	619 051,0	694 104,3	702 098,4	722 463,7
Resultat	21 289,6	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>			

1 Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Kulturnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Kulturnämnden ansvarar för kultur- och fritidsverksamhet. Nämnden fördelar stipendier, bidrag och annat stöd till kulturliv, kulturevenemang, folkbildning, nationella minoriteter och ansvarar för folkbiblioteksverksamhet, kommunens museer och kulturscener, konstnärliga gestaltungsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Nämnden stödjer ungdomars egna initiativ och ansvarar för fritidsgårdar, öppen fritidsverksamhet, övrig fritidsverksamhet för barn och unga samt kultur- och musikskola. Kulturmiljö- och kulturarvsfrågor samt stöd till bygdegårdar ingår också i nämndens ansvarsområde.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	8 977,9	12 286,9	12 700,0	13 000,0	13 300,0
Bidrag motpart S*	5 180,5	3 255,2	3 500,0	3 500,0	3 500,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	17 430,7	11 124,0	9 000,0	9 100,0	9 300,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	9 734,2	3 082,4	5 000,0	5 100,0	5 100,0
Summa intäkter	41 323,2	29 748,5	30 200,0	30 700,0	31 200,0
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-313 415,8	-324 557,3	-352 243,3	-363 492,2	-377 207,8
Avskrivningar exl. egen nämnd	-2 886,7	-2 964,4	-3 150,0	-3 175,0	-3 200,0
Summa kostnader	-316 302,6	-327 521,7	-355 393,3	-366 667,2	-380 407,8
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-324,4	-238,1	-342,8	-353,8	-365,1
Summa nettokostnader¹	-275 302,8	-298 011,3	-325 536,1	-336 321,0	-349 573,0
Politisk verksamhet (1)	825,0	1 559,0	1 565,8	1 573,3	1 605,2
Infrastruktur, skydd m.m (2)	0,0	0,0	1 500,0	1 532,8	1 587,4
Fritid och kultur (3)	262 205,4	274 580,9	299 449,1	308 656,7	320 950,3
Skolbarnsomsorg (42)	18 530,6	21 871,0	21 508,2	21 999,9	22 773,1
Grundskola (432)	0,0	0,0	1 513,0	2 558,4	2 657,0
Summa kommunbidrag	281 561,0	298 011,0	325 536,1	336 321,0	349 573,0
Resultat	6 258,2	-0,3	0,0	0,0	0,0

Justerat internt resultat på rad 7

0,0 2 296,4

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Idrott- och fritidsnämnden

Ansvar- och verksamhetsområde

Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för planering och utveckling av bredd- och elitidrott samt fritidsverksamhet. Nämnden löser sitt uppdrag huvudsakligen genom inhyrning och uthyrning av anläggningar samt genom att ha en långsiktig planering för lokalförsörjning avseende idrotts- och fritidsanläggningar. Samverkan sker med föreningar och andra aktörer inom nämndens ansvarsområde som en del i arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd inom nämndens ansvarsområde.

Budget

<i>Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)</i>	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	4,3	0,0	4,3	4,3	4,3
Bidrag motpart S*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	14 359,7	17 156,1	22 508,0	23 000,0	23 400,0
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	29 380,2	30 993,4	52 700,0	53 000,0	53 300,0
Summa intäkter	43 744,2	48 149,4	75 212,3	76 004,3	76 704,3
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-241 775,8	-257 240,0	-319 964,4	-343 242,7	-370 929,4
Avskrivningar exl. egen nämnd	-3 033,7	-4 746,9	-3 967,0	-4 288,0	-4 375,0
Summa kostnader	-244 809,6	-261 986,8	-323 931,4	-347 530,7	-375 304,4
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-659,2	-750,5	-542,0	-614,0	-685,0
Summa nettokostnader¹	-201 715,9	-214 587,9	-249 261,1	-272 140,4	-299 285,1
Politisk verksamhet (1)	885,0	995,0	999,9	1 004,6	1 025,0
Fritid och kultur (3)	207 401,0	213 592,8	248 261,2	271 135,8	298 260,1
Kommunledning och gemensam verksamhet (8)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kommunbidrag	208 286,0	214 587,8	249 261,1	272 140,4	299 285,1
Resultat	6 570,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>65,7</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Vård och omsorg

Uppsala får allt fler invånare, vilket innebär ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Åldersstrukturen i Uppsala kommun förändras de kommande åren. Antalet barn och ungdomar i skolåldern förväntas öka, men det är gruppen äldre personer som står för den största befolkningsökningen. Samhällsutveckling och förändrad demografi ställer krav på fler och nya insatser. Fler människor överlever sjukdomar och trauman tack vare den medicinska utvecklingen. Det innebär att fler lever med funktionsnedsättning efter behandlad sjukdom och behöver stöd och service för att klara sin vardag. Insatser i rätt omfattning och god kvalitet är viktigt för att verksamheten ska vara ekonomiskt och socialt hållbar. Vården och omsorgen ska jämlikt möta invånarnas behov.

För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning för samtliga nämnder inom vård- och omsorgsområdet. Trots besparingskrav behöver de långsiktiga förebyggande och tidiga insatserna prioriteras. Nämnderna kommer därför att undersöka mer effektiva och innovativa arbetssätt med hjälp av bland annat ny teknik, välfärdsteknologi och webbaserade tjänster. Nya tekniklösningar är även positivt ur miljösynpunkt då webbkommunikation minskar behovet av resor för fysiska möten.

Aldrig tidigare har så många människor varit på flykt. Politiska beslut på EU och nationell nivå kan komma att påverka migrationen och Uppsala kommuns mottagande av asylsökande och nyanlända. För att kunna säkra ett bra mottagande krävs samordnade insatser internt inom kommunen och externt med andra berörda aktörer, inte minst civilsamhället. Ett nytt ersättningsystem träder i kraft den 1 juli 2017, vilket innebär sänkta ersättningar för mottagandet av ensamkommande barn. Förändrade förutsättningar innebär ett nytt mottagande av ensamkommande barn. Det krävs nya boendelösningar och nya strukturer som ger förutsättningar för självständighet och ett ökat eget ansvar. Mottagandet behöver förbättrade stödstrukturer för att hantera psykisk ohälsa och ett tyngre missbruk bland ensamkommande barn och unga. Det är viktigt att arbeta långsiktigt för att möta de nya förutsättningarna med hög kvalitet.

För att möta utmaningen med psykisk ohälsa i alla åldrar behövs strategiska förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan kommunens förvaltningar. En nära samverkan mellan kommun och region är också en förutsättning för att invånarna ska få tillgång till kvalificerade vård- och omsorgsinsatser. Det gäller även en ökande andel multisjuka äldre. Uppsala kommun ska fortsätta satsningen på närvårdsutveckling tillsammans med regionen.

Den nya lagen om trygg och effektiv utskrivning från slutenvård kommer att gälla från 2018 och för socialpsykiatri fr.o.m. 2019, vilket innebär att tiden för när det kommunala betalningsansvaret inträder förkortas till tre kalenderdagar. Kommunen behöver i samverkan med regionen göra en översyn av utskrivnings- och uppföljningsprocessen. Indikationer finns på att den kommunala hälso- och sjukvården har ett högt kostnadsläge. Nämnderna behöver göra en genomlysning och bl.a. analysera gränssnittet mellan region och kommun.

En lagändring för ökad trygghet och säkerhet för placerade barn och unga väntas träda i kraft den 15 april 2017. Ändringen innebär att tillståndsplikt införs för socialtjänstverksamheter som kommunen genom avtal har överlämnat till enskild att utföra, samt för verksamheter med

konsulentstöd till familje- och jourhem. Även barns rätt till hälsoundersökning vid placering utanför det egna hemmet, och annan hälso- och sjukvård för placerade barn stärks.

Regeringen har tillsatt ett flertal utredningar inom vård- och omsorgsområdet. Hjälpmedelsutredningen som presenteras formellt den 31 maj föreslår ingen ändring av det delade huvudmannskapet kring hjälpmedel. Däremot förslås en ökad samverkan mellan kommun och landsting, samt fastare reglering avseende bl.a. avgifter. Översynen av insatser enligt lagen om stöd och service för funktionshindrade och assistans enligt socialförsäkringsbalken kommer att presenteras hösten 2018. Regeringens ambition är att finna en lösning gällande personlig assistans som både ger en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, och värnar lagstiftningen som fyller en viktig funktion för att skapa delaktighet i samhällslivet. Uppsala kommun har det yttersta ansvaret för att kommuninvånarnas hjälpbehov tillgodoses. Ny rättspraxis utifrån domar i Högsta förvaltningsdomstolen innebär att Försäkringskassans bedömning av vem som har rätt till assistansersättning har påverkats samt om hälso- och sjukvårdsinsatser bedöms ingå.

Personer med funktionsnedsättning, institutionsplacerade barn och HBTQ-personer har generellt sämre hälsa än befolkningen i övrigt. Grupperna är heterogena och behoven ser olika ut. I Uppsala kommun ges därför möjligheter till olika typer av insatser för att främja en god hälsa och förebygga ohälsa. Bland annat ges insatser i form av friskvård via kommunen, landstinget och olika privata aktörer. Information och lotsning till olika insatser ska förbättras för att stödja en god hälsa.

Inom drygt tio år förväntas personer över 80 år vara dubbelt så många som idag. Det innebär att den kommunala äldreomsorgen, tillsammans med övriga berörda aktörer, behöver möta det ökande antalet individer utifrån ett brett äldreperspektiv. Livsmiljöer, kommunikationer, kultur- och serviceutbud med mera ska i högre grad utformas utifrån äldre personers förutsättningar. Inom arbetet med Äldrevänlig stad identifieras flera utvecklingsområden. Till exempel så är äldres bostadsförhållanden ofta knutna till upplevd livskvalitet, möjlighet till ett hälsosamt liv och självständigt åldrande. Höga bostadskostnader kan avskräcka äldre människor att flytta till mer lämpliga, åldersvänliga bostäder. Genom innovation och nya lösningar vid byggande och förnyelse av bostäder skapas förutsättningar som bidrar till lägre boendekostnader. Lämplig bostadsdesign, attraktiva och tillgängliga närområden med närhet till samhälls- och sociala tjänster ska göra det möjligt för äldre att leva bekvämt och säkert.

Det behövs fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, mellanboendeformer (seniorbostäder och trygghetsboenden) till utformning och omfattning av vård- och omsorgsboenden. En strategisk lokalförsörjningsplan för vård och omsorg kommer att tas fram.

En utvecklad samverkan mellan kommunens nämnder och bolagsstyrelser, samt med näringsliv och ideella organisationer ger utvecklingsmöjligheter som resulterar i nya stödinsatser som bättre kan möta äldres behov. Civilsamhället ska ges möjlighet till att öka utbudet av aktiviteter för förättrad folkhälsa bland äldre.

Individens egenmakt, delaktighet och rätt att välja ska stärkas. Personens och det sociala nätverkets resurser ska tas till vara och möjligheten till att få stöd på hemmaplan ska stödjas och utvecklas. Att värna individens självständighet och i högre grad erbjuda flexibla

insatslösningar i närmiljön innebär både ökad kvalitet i tjänsterna och en positiv ekonomisk effekt. En möjlighet att möta behoven är ökad samverkan inom kommunen och med externa parter.

En stor utmaning är att säkerställa rätt kompetens på rätt plats nu och framåt. Det gäller såväl medarbetare som uppdragstagare i form av god man, förvaltare, familjehem och kontaktperson. Tillväxt och demografiska förändringar kommer öka och förändra behoven av stöd, vård och omsorg. Redan idag är en del kompetenser svåra att rekrytera och behålla. Det finns också potentiella medarbetare som står långt från arbetsmarknaden som med rätt förutsättningar kan bidra. För att rekrytera och behålla medarbetare och chefer är det viktigt att säkra en hållbar arbetsmiljö och goda utvecklingsmöjligheter. I den nationella kvalitetsplanen för äldreomsorgen som presenterades i mars 2017 föreslås en rad åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen med olika mål på kort och lång sikt. Det gäller bland annat andel personal med undersköterskeutbildning och det maximala antalet anställda under en enhetschef. Likaså föreslås legitimeringskrav för undersköterskor. Stimulansmedel förväntas komma inom identifierade utvecklingsområden.

Äldrenämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Äldrenämnden ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt fysisk funktionsförmåga. Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	112 745,9	114 751,5	117 161,3	119 621,7	122 133,7
Bidrag motpart S*	67 487,4	76 314,4	76 800,4	79 258,0	81 794,3
Övriga intäkter exkl motpart K*	47 430,7	47 018,9	32 325,4	33 133,6	33 961,9
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	11 762,5	64 159,1	861 041,0	882 567,0	904 631,2
Summa intäkter	239 426,6	302 243,9	1 087 328,1	1 114 580,3	1 142 521,1
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-1 923 895,1	-2 003 717,8	-2 872 042,8	-2 965 607,9	-3 086 510,9
Avskrivningar exl. egen nämnd	-3 724,3	-5 796,3	-5 882,6	-6 070,8	-6 265,1
Summa kostnader	-1 927 619,4	-2 009 514,0	-2 877 925,4	-2 971 678,8	-3 092 775,9
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	2,3	0,0	2,5	2,5	2,6
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-475,6	-436,9	-618,3	-638,1	-658,5
Summa nettokostnader¹	-1 688 666,1	-1 707 707,0	-1 791 213,1	-1 857 734,0	-1 950 910,7
Politisk verksamhet (1)	1 125,0	1 348,0	1 369,1	1 375,6	1 403,5
Öppna insatser för äldre (51)	79 501,0	57 889,0	56 679,5	58 394,4	60 851,3
Vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL (52)	1 638 481,0	1 648 470,0	1 733 164,6	1 797 964,0	1 888 655,9
Summa kommunbidrag	1 719 107,0	1 707 707,0	1 791 213,1	1 857 734,0	1 950 910,7
Resultat	30 441,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>		0,0	40 148,0		

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Omsorgsnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Omsorgsnämnden ansvarar för omsorg, service och viss sysselsättning inom socialpsykiatri och verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) oavsett ålder. Vidare ansvarar nämnden för service, vård och omsorg enligt socialtjänstlagen i ordinärt och särskilt boende för personer upp till 65 år som har behov av sådana insatser på grund av funktionsnedsättning eller sjukdom. Nämnden ansvarar även för uppgifter enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	15 294,4	15 501,1	15 705,7	16 024,5	16 595,0
Bidrag motpart S*	41 308,3	49 007,1	159 276,7	164 373,6	169 633,5
Övriga intäkter exkl motpart K*	9 707,1	151 300,0	61 662,9	63 636,1	65 672,5
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	94,3	27 420,9	701 436,3	718 972,3	736 946,6
Summa intäkter	66 404,1	243 229,1	938 081,7	963 006,5	988 847,6
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-1 585 083,1	-1 793 729,8	-2 515 767,7	-2 572 817,2	-2 653 656,8
Avskrivningar exl. egen nämnd	-82,8	-642,0	0,0	0,0	0,0
Summa kostnader	-1 585 165,9	-1 794 371,8	-2 515 767,7	-2 572 817,2	-2 653 656,8
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	1,1	0,0	1,1	1,2	1,2
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-12,1	-55,2	-74,8	-77,2	-79,7
Summa nettokostnader¹	-1 518 772,8	-1 551 198,0	-1 577 759,7	-1 609 886,8	-1 664 887,7
Politisk verksamhet (1)	1 125,0	1 571,0	1 578,4	1 585,9	1 618,0
Vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL (52)	111 201,0	123 050,0	126 799,8	131 477,6	138 033,3
Öppna insatser för funktionshindrade (53)	35 449,0	30 531,0	29 873,5	30 344,2	31 242,6
Vård och omsorg om funktionshindrade enl SoL och HSL (54)	321 169,7	368 869,0	371 895,7	377 972,3	389 401,8
Insatser enligt LSS och LASS (55)	1 060 646,0	1 027 177,0	1 047 612,4	1 068 506,8	1 104 592,0
Missbrukarvård o övrig vård för vuxna (571-572)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kommunbidrag	1 529 590,7	1 551 198,0	1 577 759,7	1 609 886,8	1 664 887,7
Resultat	10 818,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Justerat internt resultat på rad 7

0,0 9 062,7

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Socialnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg i alla åldrar (inte ekonomiskt bistånd). Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och deras föräldrar, samt stöd till personer med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Nämnden ansvarar också för bostadssociala frågor, mottagande av ensamkommande barn, EU-migranter, familjerättsliga frågor, samordning av arbetet för att motverka våld i nära relation och insatser för den nationella minoriteten romer. Socialnämnden ansvarar även för förebyggande ANDT-arbete.

Budget

Belopp i Tkr kronor (vänt belopp)	Utfall 2016	Beslutad 2017	Mål och budget 2018	Mål och budget 2019	Mål och budget 2020
Taxor och avgifter exl. egen nämnd	2 089,5	2 523,8	3 558,5	3 672,4	3 789,9
Bidrag motpart S*	420 966,4	279 648,3	205 856,0	181 946,0	149 291,0
Övriga intäkter exkl motpart K*	5 899,6	13 768,7	16 486,6	16 898,8	17 321,2
Övriga intäkter motpart K* exl. egen nämnd	3 900,0	4 101,8	1 855,8	1 902,2	1 949,7
Summa intäkter	432 855,5	300 042,6	227 756,9	204 419,4	172 351,8
Verksamhetens kostnader exl. egen nämnd	-1 043 913,8	-938 623,0	-891 876,6	-886 120,1	-882 149,3
Avskrivningar exl. egen nämnd	-1 303,3	-950,0	-1 589,7	-1 640,6	-1 693,1
Summa kostnader	-1 045 217,1	-939 573,0	-893 466,3	-887 760,7	-883 842,3
Finansiella intäkter exl. egen nämnd	1,2	-1,2	0,1	0,1	0,1
Finansiella kostnader exl. egen nämnd	-119,2	-53,4	-150,0	-154,7	-159,7
Summa nettokostnader¹	-612 479,7	-639 585,0	-665 859,3	-683 496,0	-711 650,2
Politisk verksamhet (1)	3 175,0	4 678,0	4 747,3	4 769,8	4 866,6
Öppna insatser för funktionshindrade (53)	0,0	3 409,0	0,2	0,2	0,2
Missbrukarvård o övrig vård för vuxna (571-572)	157 662,0	159 923,0	167 612,1	170 253,0	175 293,5
Barn- o ungdomsvård (573)	435 358,0	459 762,0	469 500,4	484 065,5	506 294,3
Familjerätt (58)	11 171,0	11 813,0	12 319,7	12 672,4	13 222,3
Flyktingmottagande (61)	12 350,0	0,0	11 679,7	11 735,1	11 973,3
Summa kommunbidrag	619 716,0	639 585,0	665 859,3	683 496,0	711 650,2
Resultat	7 236,3	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Justerat internt resultat på rad 7</i>	<i>0,0</i>	<i>-1 110,2</i>			

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Överförmyndarnämnden

Ansvars- och verksamhetsområde

Överförmyndarnämnden i Uppsala län är en gemensam nämnd för Uppsala, Knivsta, Heby, Tierps, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Nämnden har Uppsala kommun som värdkommun. Från och med januari 2019 kommer även Enköping och Håbo kommun att ingå i den gemensamma nämnden (sistnämnda två kommuner ingår sedan första halvåret 2017 i gemensam förvaltning med övriga nämnda kommuner).

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Tillsynen ska se till att den kommuninvånare som har en ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare ska få det hen har rätt till, både ekonomiskt och rättsligt. Tillsynen utgår från föräldrabalken, förmynderskapsförordningen och lagen om god man för ensamkommande barn.

Budget

För budget se bilaga 5.

Ägardirektiv, avkastningskrav och investeringsnivåer för Uppsala Stadshus AB och dotterbolagen i Stadshuskoncernen

De helägda bolagen är inordnade i en aktiebolagsrättslig koncern. Moderbolaget i bolagskoncernen är Uppsala Stadshus AB.

Kommunfullmäktiges beslut om ägarstyrning av de helägda bolagen finns utförligare beskriven i ägarpolicyn för de helägda bolagen. Samtliga helägda dotterbolag i Stadshuskoncernen omfattas av kapitaltäckningsgarantin vilket innebär att moderbolaget garanterar att det egna kapitalet i respektive dotterbolag alltid uppgår till minst bolagets aktiekapital.

Styrelserna i de kommunala bolagen ansvarar för att den operativa verksamheten i respektive bolag bedrivs i enlighet med bolagets ändamål och fullmäktiges ägardirektiv samt övriga krav som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse.

Kommunstyrelsen, genom styrelsen för Uppsala stadshus AB, genomför dialoger med samtliga bolagsstyrelser runt de frågor som är väsentliga för kommande mål- och budgetperiod.

Ägardirektiven antas på respektive bolagsstämma i kommunens ägda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa ägardirektiven.

Kommunstyrelsens roll som förträdare för ägaren (kommunfullmäktige) innebär bland annat att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagens strategier och mål, hur dessa överensstämmer med kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och bolagsledningen.

Ägardirektivens syfte är att möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för kommunen att följa verksamheten.

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräckligt för ett aktivt ägarskap. Som komplement till formella styrdokument ska bolagsstyrning ske genom kontinuerligt samråd och dialog mellan bolagens styrelser och kommunstyrelsen.

Vad gäller av kommunen delägda bolag ska, med beaktande av 3 kap 18 § kommunallagen, så långt som möjligt kommunens inflytande som delägare säkerställas genom aktieägaravtal.

Utdelning från bolagen ska behandlas som en del i arbetet med årsbokslutet och årsredovisningen.

I avsnittet nedan behandlas kommunfullmäktiges direktiv till bolagen avseende inriktning av verksamheten, ekonomiskt resultat och avkastning.

Ägardirektiv för samtliga bolag

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrdokument. Dessa omfattar och ska tillämpas av samtliga nämnder och bolag.

Dotterbolagen ska verkställa kommunfullmäktiges och moderbolagets beslut som är av ägarkaraktär.

Bolagen ska se till både bolagskoncernens och kommunens bästa i såväl verksamhetsbeslut såsom strategiska beslut.

Respektive bolag ska genom affärsplanen synliggöra dess bidrag till uppfyllelse av fullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och prioriteringar uttryckta i styrdokument samt generella och bolagsspecifika ägardirektiv (se kapitel *Mål och uppdrag för nämnder och styrelser*). Samråd och dialog mellan bolag och ägare ska ske inför styrelsens fastställande av affärsplan.

Bolagen ska verka för värdeskapande samarbeten inom bolags- och kommunkoncernen.

Bolagen ska arbeta med klimatdriven affärsutveckling och energieffektiviseringar.

Bolagen ska stödja systematisk tillämpning av ny energiteknik, energisnåla uppvärmningslösningar, klimatneutrala transporter samt materialval med hög miljöprestanda.

Bolagen ska bidra till en hållbar utveckling genom att använda gröna obligationer där så är tillämpligt.

Bolagen ska sträva mot att ha godkänd miljöcertifiering.

Dotterbolagen ska följa fastställda redovisningsprinciper för koncernen. Särskilda värderingsfrågor ska lösas i samråd med Uppsala Stadshus AB.

Dotterbolagen ska anmäla följande till Uppsala Stadshus AB

1. årligt fastställande av affärsplaner med strategiska mål för de närmaste tre åren,
2. fastställande av budget och prognos för verksamheten,
3. pågående och planerade investeringar,
4. ställande av säkerheter,
5. bildande/avveckling av bolag,
6. köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant,
7. köp eller försäljning av fast egendom,
8. månadsrapportering samt
9. årsbokslut och delårsbokslut.

Investeringar eller annat strategiskt beslut som påverkar annat kommunalt bolag eller nämnd inom Uppsala kommun ska anmälas till eller godkännas av Uppsala Stadshus AB. Frågor av principiell beskaffenhet ska godkännas av kommunfullmäktige.

Rekrytering och förhandling av anställningsvillkor för verkställande direktören i dotterbolagen ska ske i enlighet med process fastställd av styrelsen för Uppsala Stadshus AB.

Uppsala Stadshus AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun äga och förvalta aktier i bolag verksamma inom Uppsala kommuns kompetensområde. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Moderbolaget ska verkställa kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär och följa upp att dotterbolagen arbetar utifrån de av kommunfullmäktige uppsatta ägardirektiven.

Uppsala Stadshus AB svarar för aktiv ägarstyrning och strategisk planering inom bolagskoncernen.

Moderbolaget ska svara för samordningen av bolagskoncernen samt avgöra frågor som är gemensamma för bolagen.

Moderbolaget ska säkerställa att största möjliga samordning sker mellan bolagen och inom kommunkoncernen.

Moderbolaget ska svara för löpande ekonomisk kontroll och uppföljning av bolagskoncernen samt för utveckling av effektivare styrning.

Moderbolaget ska samordna och nyttja möjligheter till resultatutjämnning inom Stadshuskoncernen, bland annat koncernbidragsmöjligheter.

Moderbolaget ska vara en central funktion som möjliggör och skapar förutsättningar för dotterbolagen att fokusera på sina kärnverksamheter. I syfte att uppnå detta ska moderbolaget bland annat ansvara för:

- Ägardirektiven och uppföljningen av dessa
- Löpande dialog med dotterbolagen
- Initiera samarbete i samordnings-/utvecklingsgrupper inom t.ex. ekonomi-, fastighets-, värderings-, investerings- och miljöfrågor och underlätta/driva projektinriktat arbete
- I samverkan med dotterbolagen sätta upp förslag på avkastningskrav samt följa upp och avrapporterar dessa.
- Löpande bevakning och uppföljning av investeringar och avyttringar.

AB Uppsala Kommuns Industrihus

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, äga, bebygga, förvalta samt bedriva handel med fast egendom (lokaler) avsedda för hantverk, småindustri och offentliga förvaltningar samt att bedriva därmed förenlig utredningsverksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

AB Uppsala Kommuns Industrihus ska vara ett strategiskt instrument för tillväxt och utveckling av näringslivet i kommunen. Det näringspolitiska uppdraget ska leda till en attraktiv kommun byggd på ett mångfacetterat och diversifierat näringsliv.

Bolaget ska på ett effektivt sätt erbjuda ändamålsenliga lokaler inom kommunen till konkurrenskraftiga priser.

Bolaget ska pröva särskilda lokaler för inkubatorverksamhet.

Bolaget ska arbeta strategiskt för att säkerställa en god omsättningshastighet på sina fastigheter och genom uppföljning, löpande för ägaren, redovisa sin omsättningsstrategi.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	32	30	32
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	19%	18%	19%
Investeringar**	211	199	200

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Fyrishov AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla en arena för folkhälsa, idrott och, evenemang. Arenan ska som besöksattraktion och mötesplats stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, turistmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten.

Bolaget ska äga och förvalta samtliga fastigheter inom Fyrishovsanläggningen.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Fyrishov AB ska bidra till en ökad folkhälsa genom att erbjuda en mötesplats för bad, idrott, evenemang och rekreation som är välkomnande för alla.

Arenan och badet, som besöksattraktion, ska stärka den positiva bilden av Uppsala som bostadsort, besöksmål och som en attraktiv stad för lokalisering av företag.

Bolaget ska ansvara för driften av verksamheten i Fyrishovsanläggningen och på uppdrag Gottsundabadet.

Bolaget ska samverka med andra aktörer inom besöksnäringen, och särskilt inom Uppsala Stadshuskoncernen, för att stärka Uppsala som besöksmål och uppnå samordningsvinster.

Bolaget ska tillhandahålla en plats för simundervisning till Uppsalas skolor.

Bolaget ska verka för ökad simkunnighet i Uppsala.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-11	-12	-12
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	negativ	negativ	negativ
Investeringar**	40 000	120 000	115 000

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Nya Destination Uppsala AB

Bolaget ska genom varumärkesprofilering av Uppsala, samt marknadsföring, affärsutveckling och försäljning inom områdena affärsturism, evenemang och privatturism vara ett strategiskt verktyg för tillväxt, ökade intäkter och sysselsättning inom besöksnäringen i Uppsala kommun.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska arbeta i enlighet med den fastställda Strategi för besöksnäringen. (KF 2014-11-24)

Bolaget ska utveckla och marknadsföra den del av varumärket Uppsala som rör besöksnäringen. Detta ska ske i nära samarbete med näringslivet och andra externa aktörer utifrån den av kommunstyrelsen beslutade varumärkespositionen. (KS 2016-04-06)

Bolaget ska värva och utvecklar evenemang, möten och besöksrelaterade etableringar i Uppsala. Arbetet sker i nära samarbetet med angränsade kommuner, organisationer, näringslivet och universiteten i syfte att stärka Uppsalas position inom besöksnäringen.

Bolaget ska koordinera samverkan mellan de arenor som kommunen helt eller delvis finansierar samt projektleder evenemang på uppdrag av Uppsala kommun eller externa aktörer.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	0	0	0
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	0%	0%	0%
Investeringar**	0	0	0

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsalahemkoncernen

Bolaget ska inom Uppsala kommun:

1. direkt eller indirekt förvärva, äga, förvalta och förädla fastigheter och tomträtter,
2. bygga bostäder och därtill hörande kollektiva anordningar samt även lokaler, i de fall lokalerna utgör en mindre del av dessa fastigheter, som används för kommunal verksamhet eller är kommersiella lokaler som har ett tydligt samband med den övriga verksamheten, samt
3. i övrigt bedriva härmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer och i allmännyttigt syfte genom att främja bostadsförsörjningen i Uppsala kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeflyttande.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsalahem AB ska, som allmännyttigt bostadsbolag bidra till att stärka kommunens utveckling genom att med hög kompetens äga, förvalta och bygga bostäder, främst hyresfastigheter i Uppsala.

Uppsalahem AB ska erbjuda kunderna boende för olika faser i livet. Med utgångspunkt i den av kommunfullmäktige antagna riktlinjer för bostadsförsörjning, ska Uppsalahem bidra till att nya lägenheter tillkommer i kommunen.

Utifrån allmännyttans grunder och affärsmässiga principer ska Uppsalahem söka uppnå en hög nyproduktionsnivå av hyreslägenheter per år.

Uppsalahem ska vara en aktiv part i Uppsalas stadsutveckling och därmed samverka med övriga bolag och nämnder i arbetet med att utveckla nya och renovera befintliga stadsdelar.

Uppsalahem ska öka byggande av flerfamiljshus på landsbygden.

I arbetet med hållbar stadsutveckling ska Uppsalahem särskilt fokusera på energibesparingar i hållbara renoveringsmodeller utifrån socialt, ekologiskt såväl som ekonomiskt perspektiv samt att minska boendesegregationen och social oro.

Uppsalahem ska verka för ett brett utbud av kommersiell och samhällelig service i de områden där Uppsalahem verkar.

Uppsalahem ska erbjuda minst sju procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter AB Uppsalahem hyr ut per år).

Uppsalahem ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	366,9	367,6	367,9
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	28%	27%	26%
Investeringar**	1 058	1 047	1 068

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Bostadsförmedling AB

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten enligt självkostnadsprinciper i syfte att främja bostadsförsörjning.

Föremålet för bolagets verksamhet är att förmedla hyreslägenheter inom uppsalaregionen och även bedriva annan därmed sammanhängande verksamhet.

Bolagsspecifika ågardirektiv

Uppsala bostadsförmedling AB ska vara kommunens verktyg för att säkerställa en effektiv hyresrättsmarknad i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen ska ha god kunskap om och marknadsför bostadsmarknaden i Uppsalaregionen.

Bostadsförmedlingen ska verka för att underlätta inträde på bostadsmarknaden med särskilt fokus på ungdomar.

Bostadsförmedlingen ska bära sina egna kostnader och finansieras genom avgiftsbelagd kö samt vid behov avgift för förmedling.

Bostadsförmedlingen ska ha möjlighet att erbjuda efterfrågade tjänster mot ersättning.

Bolaget ska spela en viktig roll inom det bostadssociala området.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	0,5	0,6	0,5
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	2%	2%	2%
Investeringar**			

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Kommuns Fastighets AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun projektera, bygga och förvalta centrumanläggningar och bostäder. Verksamhetens vinst ska användas för dessa syften.

Bolaget ska, med iakttagande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. 1-2 §§ kommunallagen (1991:900), bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder i syfte att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun under förutsättning att verksamheten inriktas på företagarkollektivet i allmänhet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala kommuns Fastighets AB är kommunens redskap för att bygga, äga och utveckla samt förvalta lokaler och centrumanläggningar och andra lokaler för handel. Bolaget kan även äga bostäder i anslutning till centrumanläggning

Bolaget ska vara en motor i utvecklingen av lokala stadsdels- och tätortscentrum och stärkt social sammanhållning i kommunen.

Bolaget ska erbjuda, om kommunen begär det, upp till fem procent av nyuthyrningen per år till personer som av särskilda ekonomiska och/eller sociala skäl inte kan få en bostad på egen hand. (Nyuthyrning definieras som det antal lägenheter Uppsala Kommuns Fastighets AB hyr ut per år).

Bolaget ska använda bostadsförmedlingen för förmedling av befintliga och tillkommande lediga hyresbostäder enligt särskilt avtal i likhet med andra aktörer.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	13	17	17
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	13%	16%	16%
Investeringar**	61	41	24

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för de olika verksamheter som kommunen bedriver, samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till de specialverksamheter som Uppsala kommun bedriver, med undantag för skol- och förskoleverksamhet samt fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet.

Bolaget ska därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver. Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska särskilt fokusera på att hitta rätt och lämplig förvaltningsform för var och en av de olikartade specialfastigheter som ingår i beståndet.

Utifrån tidigare beslut att utveckla stadshuset ska Förvaltningsfastigheter AB genomföra byggprojektet Stadshus 2020, under förutsättning att igångsättningstillstånd har beviljats av Uppsala Stadshus AB.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-8	-8	-9
Resultat före finansnetto/Omsättning (%)	negativ	negativ	negativ
Investeringar**	360	360	265

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Skolfastigheter AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för skol- och barnomsorgsverksamhet samt därmed jämförlig verksamhet. Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fast egendom och tomträtt för uthyrning av lokaler huvudsakligen till skol- och förskoleverksamhet. Därvid kan bolaget bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomrätter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med kommunstyrelsen och utbildningsnämnden arbeta fram samverkansmodeller för kostnads- och energieffektiva och ändamålsenliga lokallösningar.

Bolaget ska ha en ledande roll i planeringen och genomföra utbyggnaden av pedagogiska fastigheter för ett växande Uppsala och ta särskilt ansvar för att erbjuda lokaler av god kvalitet och konkurrenskraftiga hyror.

Bolaget ska utgå från det generella lokalprogrammet för funktions- och kvalitetskrav för kommunala verksamhetslokaler.

Bolaget ska arbeta för att skapa hälsosamma utbildningslokaler, bland annat i enlighet med beslutet om giftfria förskolor.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	105	120	135
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	21%	22%	23%
Investeringar**	841	824	1203

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala kommun Sport-och rekreationsfastigheter AB

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och mark för de fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamheter och anläggningar som bedrivs inom Uppsala kommun, samt därmed jämförlig verksamhet.

Bolaget ska i större idrottsanläggningar kunna tillhandahålla verksamhetsdrift.

Bolaget ska förvärva, avyttra, äga, i egen regi bebygga och förvalta fastigheter och tomträtt för uthyrning av lokaler och mark huvudsakligen för fritids-, sport-, evenemangs- och rekreationsverksamhet. Bolaget kan därvid bidra till bästa möjliga nyttjande av den samlade fasta egendom, tomträtter och lokaler som används i alla de verksamheter som Uppsala kommun bedriver.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden och gatu- och samhällsmiljönämnden planera för en flerfunktionell användning av lokaler, mark och anläggningar.

Bolaget ska fokusera på att genom underhåll och erforderliga investeringar förbättra standarden på fastighetsbeståndet.

Bolaget ska verka för att erbjuda bra och kostnadseffektiva lokaler och anläggningar.

Bolaget ska verka för att ytterligare förbättra tillgängligheten.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	10,1	18,6	18,1
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	14%	20%	17%
Investeringar**	339 000	465 000	278 000

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Konsert & Kongress AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun ansvara för verksamheten i Uppsala kommuns konsert- och kongresshus och att bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Konsert & Kongress AB ska tillhandahålla en mötesplats för musik och övrig kultur för alla målgrupper.

Bolaget ska aktivt bidra till utveckling av besöksnäringen i Uppsala och stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad att besöka och bo i.

Bolaget ska föra dialog och samverka med kulturnämnden, andra kulturinstitutioner och besöksmål för att stärka kulturlivet, uppnå samordningsvinster samt bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-33,8	-33,8	-34,3
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	Negativ	Negativ	Negativ
Investeringar**	4	3	4

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Parkerings AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun förvärva, uppföra och förvalta parkeringsanläggningar för cyklar och bilar samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala Parkering AB ska i samarbete med gatu- och samhällsmiljönämnden pröva strategi avseende parkeringslösningar med syfte att säkerställa en framtida hållbar finansiering.

Bolaget ska aktivt bidra till att målen i Parkeringspolicy för Uppsala kommun uppnås.

Bolaget ska arbeta för en ökad digitalisering av verksamheten, exempelvis digitala parkeringslednings- och betalsystem.

Bolaget ska verka för ett mobilitetsperspektiv på resande genom att tillhandahålla parkering för bil- och cykelpool.

Bolaget ska säkerställa att, i syfte att tillgodose parkeringsbehovet i centrala Uppsala, senast 2021 skapa 600 nya parkeringsplatser i ett eller flera parkeringsgarage och/eller vid kollektivtrafikförsörjda pendlarparkeringar. Utbyggnaden ska mötas av borttagna parkeringsplatser på markplan.

Bolaget ska i samverkan med plan- och byggnadsnämnden utveckla rutiner för aktiv hantering av parkeringsköp.

Bolaget ska i de egna parkeringsanläggningarna arbeta med differentierade avgifter och andra marknadsincitament i syfte att hålla hög beläggningsgrad i garagen.

Bolaget ska i samverkan med övriga aktörer i kommunen arbeta för utökade möjligheter för laddning av elbilar.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	40	40	40
Resultat före finansnetto/Nettoomsättning (%)	40%	37%	35%
Investeringar**	144	273	380

*Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala stadsteater AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun med egen ensemble och på annat sätt bedriva konstnärlig teaterverksamhet och därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900), i syfte att uppfylla verksamhetsföremålet.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Uppsala stadsteater AB ska, främst genom produktion av scenkonst med egen ensemble, aktivt bidra till en utveckling av kulturlivet i Uppsala.

Bolaget ska aktivt bidra till utveckling av besöksnäringen i Uppsala och stärka bilden av Uppsala som en attraktiv stad att besöka och bo i.

Uppsala stadsteater AB ska presentera egna produktioner och samarbeten, samt tillhandahålla en arena för gästspel och andra aktiviteter.

Bolaget ska föra dialog och samverka med kulturnämnden, andra kulturinstitutioner och besöksmål för att stärka kulturlivet, uppnå samordningsvinster samt bidra till Uppsalas kulturella utveckling.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	-71	-71	-71
Resultat före finansnetto/Omsättning (%)	Negativ	Negativ	Negativ
Investeringar**	3	3	3

* Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Bolaget ska inom Uppsala kommun uppföra, förvärva, äga, förvalta samt utveckla fast och lös egendom i form av anläggningar och utrustning för tekniska nyttigheter och tjänster avseende vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering, produktion av biogas samt därtill hörande verksamheter.

Bolaget ska bedriva verksamheten, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. och 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900). Ovan angivna kommunalrättsliga principer ska dock inte beaktas i den mån de inte är förenliga med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Bolaget är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen inom av Uppsala kommun fastställt verksamhetsområde.

Bolaget svarar för de delar av avfallshanteringen som enligt 15 kap i miljöbalken åvilar kommunen.

Bolagsspecifika ägardirektiv

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till bestämmelser för brukande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun (ABVA) och föreskrifter om taxa för brukande av den allmänna anläggningen samt förslag till verksamhetsområde. Bolaget ska besluta om avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i taxeföreskrifterna.

Bolaget ska utarbeta, för beslut i kommunfullmäktige, förslag till renhållningsordning och avfallsplan samt förslag till taxa för hushållsavfallstjänster.

Bolaget ska ha planeringsansvar för att, av kommunfullmäktige, fastställt dagvattenprogram tillämpas och utvecklas. Ansvaret ska inkludera planering för alternativa avrinningsvägar samt hantering av markvatten och omfattar även vidareutveckling och tydliggörande av ansvarsfördelningen mellan olika aktörer.

Uppsala vatten ska utveckla strategier för att kunna ställa miljökrav på upphandlade tjänster och därigenom åstadkomma en klimatomställning av fordonsflottan. Bolaget bidrar till cirkulär ekonomi i kommunen och har ett strategiskt utvecklingsansvar för biogas, samt verkar för att ytterligare tankställen för biogas etableras.

Bolaget ska vara kommunens kompetensresurs avseende förvaltning av yt- och grundvattenresurser och har inom kommunen ansvar för Riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning. Kompetenser nyttjas även för innovation och utveckling inom miljöteknikområdet.

Bolaget ska aktivt medverka i samhällsplaneringen och delta i Mälarens Vattenvårdsförbundsprojekt "Mälarens sjö för miljoner".

Bolaget ska äga, driva och utveckla kommunens anläggningar för biogasverksamhet och Hovgårdens avfallsanläggning.

mnkr	2018	2019	2020
Resultat före finansnetto*	29	34	40
Resultat före finansnetto/Omsättning (%)	5%	6%	7%
Investeringar**	540	460	450

*Det tidigare avkastningskravet var resultat efter finansnetto, d v s resultat efter bl a räntekostnader. Det är en tydligare styrsignal att använda ett nyckeltal rensat på finansiella poster varför kommunkoncernen fortsättningsvis ska använda Resultat före finansnetto som avkastningskrav.

**För investeringar anges den totala investeringsramen för respektive år. Investeringsramen motsvarar både nya investeringar och investeringar som tidigare har beslutats men som av olika anledningar kan ha skjutits på i tiden.

Bilagor

Bilaga 1 Resultaträkning – budget 2018 samt plan för 2019-20

<i>(Alla belopp i miljoner kronor)</i>	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Beslutad Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens intäkter	2 583	2 940	2 334	3 074	3 170	3 269
Verksamhetens kostnader	-12 157	-12 990	-12 759	-14 353	-14 759	-15 348
Avskrivningar	-249	-228	-257	-103	-106	-110
Verksamhetens nettokostnad	-9 823	-10 278	-10 682	-11 382	-11 695	-12 189
Kommunalskatt	9 001	9 673	10 128	10 573	11 012	11 538
Kommunalekonomisk utjämning	450	602	527	748	700	624
Kommunal fastighetsavgift	296	304	304	333	333	333
Summa skatter o kommunalekonomisk utjämning	9 747	10 580	10 959	11 654	12 046	12 496
RESULTAT FÖRE FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-76	302	278	272	351	307
Finansiella intäkter	246	165	106	122	174	239
Finansiella kostnader	-114	-86	-121	-135	-204	-263
Finansnetto	132	79	-15	-13	-30	-24
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	56	381	263	259	321	283
Extraordinära poster	0	0	18	6	6	6
ÅRETS RESULTAT	56	381	280	265	327	289
<i>Resultat som andel av skatt och keu</i>	<i>0,6%</i>	<i>3,6%</i>	<i>2,6%</i>	<i>2,3%</i>	<i>2,7%</i>	<i>2,3%</i>
<i>Befolkning per 31/12</i>	<i>210 065</i>	<i>214 559</i>	<i>216 827</i>	<i>223 633</i>	<i>227 438</i>	<i>230 862</i>
<i>Resultatmål kronor per invånare (2% av skatt och keu)</i>	<i>928</i>	<i>986</i>	<i>1 011</i>	<i>1 042</i>	<i>1 059</i>	<i>1 083</i>
<i>Resultat kronor per invånare (exkl extraordinära poster)</i>	<i>267</i>	<i>1 774</i>	<i>1 211</i>	<i>1 157</i>	<i>1 411</i>	<i>1 227</i>

Bilaga 2 Finansförvaltningens budget 2017 samt plan 2019-20

(mnkr)

Intäktskategorier och kostnadsposter

	Bokslut 2016	Beslutad budget 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skatteintäkter	9 673,1	10 128	10 573	11 012	11 538
Kommunalekonomisk utjämning	602,3	527	748	700	624
Kommunal fastighetsavgift	304,2	304	333	333	333
SKATTER OCH KOMMUNALEKONOMISK UJÄMNING	10 579,6	10 959	11 654	12 046	12 496
STATSBIDRAG	78	70	70	70	70
ÖVRIGA INTÄKTER	3				
Internt debiterade PO-påslag	1 670		1 848	1 932	2 010
-avgår arbetsgivaravgift	-1 334		-1 451	-1 495	-1 540
-avgår pensioner & särskild löneskatt	-327		-394	-440	-473
-avgår betalning ansvarsförbindelsen	-201	-201	-207	-219	-228
-avgår garantipensioner och p-administration	-28		-3	2	3
NETTO ARBETSGIVARAVGIFTER OCH PENSIONER	-221	-201	-206	-219	-228
Kommunintern ränta på anläggningstillgångar	106	105	83	85	87
Ränteintäkter utlåning, placering, borgen (främst koncern)	153	151	167	219	284
Räntekostnad inlåning	-80	-88	-107	-152	-212
Ränta på pensionsskuld	-9	-30	-26	-48	-47
Aktieägartillskott USAB	0	-70	-70	-70	-70
Utdelning från dotterbolag	0	25	25	25	25
Övriga finansiella intäkter	0				
Övriga finansiella kostnader	-2	-3	-3	-4	-4
Resultat från mark- och exploateringsverksamheten					
FINANSNETTO	168	90	69	55	63
Elhandel, ii - köpt el via elterminer	-29	-51	-30	-30	-30
Elhandel, vidareförsäljning	29	51	30	30	30
NETTO ELHANDEL	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-1				
SUMMA DISPONIBLA RESURSER	10 607	10 918	11 587	11 952	12 401
Kommunbidrag till nämnder	10 416	10 656	11 328	11 631	12 117
Reserverade medel för kvalitet i förskolan					
Reserverade medel hos KS och KF					
Reserverade medel för omställning av RÄN					
Merkostnad nya lokaler					
RESULTAT EFTER FÖRDELAT KOMMUNBIDRAG	191	262	259	321	284
Resultat hos produktionsstyrelserna		18	6	6	6
- Styrelsen Uppsala vård och omsorg		0	0	0	0
- Kommunstyrelsen, gemensam service och fastighet		18	6	6	6
ÅRETS RESULTAT INKLUSIVE PRODUKTIONSSTYRELSE		280	265	327	290

Bilaga 3 Kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde

Sammanställning

<i>(belopp i tkr)</i>		Beslutad			
Kommunbidrag per nämnd	Utfall	budget	Budget	Plan	Plan
	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunstyrelsen	294 138	286 315	378 842	374 867	376 666
Valnämnden	194	193	5 193	5 194	198
Namngivningsnämnden	1 035	1 242	1 579	1 605	1 656
Utbildningsnämnden	4 431 150	4 643 132	4 913 362	5 043 630	5 271 779
Arbetsmarknadsnämnden	563 102	619 051	694 104	702 098	722 464
Omsorgsnämnden	1 518 773	1 551 198	1 577 760	1 609 887	1 664 888
Socialnämnden	612 480	639 585	665 859	683 496	711 650
Äldrenämnden	1 688 666	1 707 707	1 791 213	1 857 734	1 950 911
Kulturnämnden	275 303	298 011	325 536	336 321	349 573
Idrotts- och fritidsnämnden	201 716	214 588	249 261	272 140	299 285
Gatu- och samhällsmiljönämnden	423 397	447 395	453 954	463 545	480 895
Plan- och byggnadsnämnden	50 854	65 732	73 871	75 720	78 643
Miljö- o hälsoskyddsnämnden	18 171	19 313	23 007	23 489	24 309
Räddningsnämnden	139 261	144 975	150 549	157 509	162 549
Överförmyndarnämnden	14 412	17 437	24 484	23 800	22 432
Summa kommunbidrag	10 232 651	10 655 875	11 328 575	11 631 037	12 117 898
Procentuell förändring			6,3%	2,7%	4,2%
Kommunbidrag per verksamhet	Utfall	Beslutad	Budget	Plan	Plan
	2016	budget	2018	2019	2020
Politisk verksamhet	82 977	99 835	112 368	112 109	107 444
Infrastruktur, skydd mm	635 984	715 521	776 576	789 814	809 509
Kultur och fritid	479 420	507 988	561 490	593 859	633 764
Pedagogisk verksamhet	4 570 221	4 799 805	5 097 499	5 231 876	5 465 772
Vård och omsorg	4 214 886	4 321 305	4 455 599	4 577 574	4 767 591
Särskilt riktade insatser	102 775	142 933	191 649	191 572	196 684
Affärsverksamhet	4 060	431	18 635	18 929	19 489
Kommunledn o gm verksamhet	142 328	68 057	114 760	115 305	117 645
Summa KB verksamhetsområde	10 232 651	10 655 875	11 328 575	11 631 037	12 117 898
Procentuell förändring			6,3%	2,7%	4,2%

Bilaga 4a Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2017

belopp i tkr

Summa av Bas 2017

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÅN	SCN	UBN	VLN	ÅLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 806	1 297	995	61 667	1 559	1 158	442	1 571	1 583	1 117	4 678	2 984	193	1 348	15 915	98 313
Politisk verksamhet (10)	1 806	1 297	995	61 667	1 559	1 158	442	1 571	1 583	1 117	4 678	2 984	193	1 348	15 915	98 313
2 - Infrastruktur mm	5 180	379 514		141 574		19 080	1 095		32 881	146 340						725 664
Infrastruktur (20)	5 180	305 040		141 574		19 080	1 095		32 881	146 340						651 191
Vinterväghållning (241)		74 474														74 474
3 - Kultur och fritid	1 837	7 910	214 935	8 928	284 753	75										518 438
Bibliotek (313)					85 070											85 070
Fritid, övrigt (32)		7 910	214 935	1 133	31 858	75										255 911
Fritidsgårdar (323)				51 636												51 636
Kultur, övrigt (31)	1 837			7 795	75 831											85 462
Musik och kulturskola (314)					40 359											40 359
4 - Pedagogisk verksamhet	139 107	0		20 865							4 592 283					4 752 256
Fritidshem (421)												223 429				223 429
Förskola (411)												1 312 483				1 312 483
Förskoleklass (431)												163 984				163 984
Grundläggande vuxenutbildning (441)	12 128															12 128
Grundskola (432)												1 970 715				1 970 715
Grundsärskola (433)												87 646				87 646
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	72 632															72 632
Gymnasieskola (434)												700 493				700 493
Gymnasiesärskola (435)												53 736				53 736
Pedagogisk omsorg (413)												64 453				64 453
SFI (460)	54 347															54 347
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					20 865											20 865
Öppen förskola (412)												15 343				15 343
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	328 428	56 190						1 518 282	35 919		614 877			1 692 501		4 246 198
Familjerätt 0-20 år (58)																9 910
Familjerätt 21-64 år (58)																1 847
Färdtjänst (56)		56 190														56 190
IFO, barn och unga (573)												438 953				438 953
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	328 428															328 428
IFO, missbrukarvård mm (571)																159 162
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								164 720				159 162				164 720
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								727 675								727 675
Insatser enligt LSS 65-w (55)								118 780								118 780
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 151	4 322							8 473
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								190 743	9 719							200 462
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 325	10 209					182 532		205 066
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								18 603	11 669					517 625		547 898
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 558								9 558
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								152 510								152 510
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 403						197 973		218 376
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								69 984						740 122		810 106
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								28 830			5 006					33 836
Öppna insatser, äldre (51)														54 248		54 248
6 - Särskilt riktade insatser	157 999										8 554					166 552
Arbetsmarknad (62)	125 017															125 017
Flyktmottagande (61)	32 981										8 554					41 535
7 - Affärsverksamhet		428		17 556												17 984
Affärsverksamhet (70)		428		17 556												17 984
8 - Kommunledning				111 165												111 165
Administration, fördelas (80)				111 165												111 165
Totalsumma	634 357	445 340	215 931	340 890	307 176	20 313	1 537	1 519 853	70 383	147 457	628 109	4 595 267	193	1 693 849	15 915	10 636 571

Bilaga 4b Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2018

belopp i tkr

Summa av Budget 2018	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÄN	SCN	UBN	VLN	ÄLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 814	1 303	1 000	61 941	1 566	1 163	444	1 578	1 590	1 151	4 747	3 025	5 193	1 369	24 484	112 368
2 - Infrastruktur mm	5 966	393 996		167 851	1 500	21 767	1 134		34 964	149 398						776 576
Infrastruktur (20)	5 966	319 191		167 851	1 500	21 767	1 134		34 964	149 398						701 771
Vinterväghållning (241)		74 805														74 805
3 - Kultur och fritid	1 903	0	248 261	11 799	299 449	77										561 490
Bibliotek (313)					88 130											88 130
Fritid, övrigt (32)		0	248 261	4 774	33 620	77										286 733
Fritidsgårdar (323)					54 222											54 223
Kultur, övrigt (31)	1 903			7 025	78 558											87 485
Musik och kulturskola (314)					44 920											44 920
4 - Pedagogisk verksamhet	164 141	0			23 021							4 910 337				5 097 499
Fritidshem (421)												233 395				233 395
Förskola (411)												1 388 580				1 388 580
Förskoleklass (431)												167 394				167 394
Grundläggande vuxenutbildning (441)	31 567															31 567
Grundskola (432)					1 513							2 093 303				2 094 816
Grundsärskola (433)												91 875				91 875
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	75 260															75 260
Gymnasieskola (434)												793 803				793 803
Gymnasiesärskola (435)												58 527				58 527
Pedagogisk omsorg (413)												67 413				67 413
SFI (460)	57 314															57 314
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					21 508											21 508
Öppen förskola (412)												16 048				16 048
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	340 312	58 212		4 300				1 576 181	37 317		649 432			1 789 844		4 455 599
Familjerätt 0-20 år (58)												10 386				10 386
Familjerätt 21-64 år (58)												1 933				1 933
Färdtjänst (56)		58 212														58 212
IFO, barn och unga (573)				4 300								469 500				473 800
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	340 312															340 312
IFO, missbrukarvård mm (571)												167 612				167 612
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								170 888								170 888
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								754 005								754 005
Insatser enligt LSS 65-w (55)								122 719								122 719
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 306	4 484							8 790
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								199 645	10 071							209 715
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								12 663	10 489					189 652		212 804
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								19 567	12 274					550 578		582 418
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								9 916								9 916
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								158 028								158 028
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								20 962						205 695		226 657
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								73 608						787 240		860 848
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								29 874				0				29 874
Öppna insatser, äldre (51)														56 679		56 679
6 - Särskilt riktade insatser	179 969										11 680					191 649
Arbetsmarknad (62)	129 441															129 441
Flyktmottagande (61)	50 528											11 680				62 208
7 - Affärsverksamhet		444		18 191												18 635
8 - Kommunledning				114 760												114 760
Totalsumma	694 104	453 954	249 261	378 842	325 536	23 007	1 579	1 577 760	73 871	150 549	665 859	4 913 362	5 193	1 791 213	24 484	11 328 575

Bilaga 4c Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2019

belopp i tkr

Summa av Budget 2019

	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÅN	SCN	UBN	VLN	ÅLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 823	1 309	1 005	62 235	1 573	1 168	446	1 586	1 597	1 188	4 770	3 039	5 194	1 376	23 800	112 109
2 - Infrastruktur mm	6 096	402 302		164 433	1 533	22 242	1 159		35 728	156 321						789 814
Infrastruktur (20)	6 096	327 142		164 433	1 533	22 242	1 159		35 728	156 321						714 654
Vinterväghållning (241)		75 160														75 160
3 - Kultur och fritid	1 942	0	271 136	12 045	308 657	79										593 859
Bibliotek (313)					90 055											90 055
Fritid, övrigt (32)			0 271 136	4 876	34 334	79										310 425
Fritidsgårdar (323)					56 831											56 831
Kultur, övrigt (31)	1 942			7 169	81 169											90 280
Musik och kulturskola (314)					46 267											46 267
4 - Pedagogisk verksamhet	166 727	0			24 558							5 040 591				5 231 876
Fritidshem (421)												238 730				238 730
Förskola (411)												1 423 668				1 423 668
Förskoleklass (431)												166 764				166 764
Grundläggande vuxenutbildning (441)	32 064															32 064
Grundskola (432)					2 558							2 165 217				2 167 775
Grundsärskola (433)												94 632				94 632
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	76 446															76 446
Gymnasieskola (434)												803 972				803 972
Gymnasiesärskola (435)												61 674				61 674
Pedagogisk omsorg (413)												69 411				69 411
SFI (460)	58 217															58 217
Särvtux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					22 000											22 000
Öppen förskola (412)												16 523				16 523
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	345 674	59 483		2 371				1 608 301	38 395		666 991			1 856 358		4 577 574
Familjerätt 0-20 år (58)											10 709					10 709
Familjerätt 21-64 år (58)											1 964					1 964
Färdtjänst (56)		59 483														59 483
IFO, barn och unga (573)				2 371							484 065					486 437
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	345 674															345 674
IFO, missbrukarvård mm (571)											170 253					170 253
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								176 190								176 190
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								765 885								765 885
Insatser enligt LSS 65-w (55)								126 432								126 432
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 440	4 623							9 063
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								202 790	10 229							213 020
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								13 005	10 773					194 779		218 557
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								20 358	12 770					572 847		605 975
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								10 224								10 224
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								160 518								160 518
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								21 529						211 256		232 785
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								76 586						819 081		895 667
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								30 344			0					30 344
Öppna insatser, äldre (51)														58 394		58 394
6 - Särskilt riktade insatser	179 837										11 735					191 572
Arbetsmarknad (62)	131 480															131 480
Flyktningmottagande (61)	48 357										11 735					60 092
7 - Affärsverksamhet		451		18 478												18 929
8 - Kommunledning				115 305												115 305
Totalsumma	702 098	463 545	272 140	374 867	336 321	23 489	1 605	1 609 887	75 720	157 509	683 496	5 043 630	5 194	1 857 734	23 800	11 631 037

Bilaga 4d Specifikation – kommunbidrag per nämnd och verksamhetsområde 2020

belopp i tkr

Summa av Budget 2020																
	AMN	GSN	IFN	KS	KTN	MHN	NGN	OSN	PBN	RÅN	SCN	UBN	VLN	ÅLN	ÖFN	Totalsumma
1 - Politisk verksamhet	1 860	1 336	1 025	63 498	1 605	1 192	455	1 618	1 630	1 224	4 867	3 101	198	1 404	22 432	107 444
2 - Infrastruktur mm	6 314	417 491		161 555	1 587	23 035	1 201		37 002	161 325						809 509
Infrastruktur (20)	6 314	340 806		161 555	1 587	23 035	1 201		37 002	161 325						732 824
Vinterväghållning (241)		76 685														76 685
3 - Kultur och fritid	2 009	0	298 260	12 463	320 950	82										633 764
Bibliotek (313)					93 266											93 266
Fritid, övrigt (32)		0	298 260	5 047	35 540	82										338 929
Fritidsgårdar (323)					60 128											60 129
Kultur, övrigt (31)	2 009			7 416	83 966											93 390
Musik och kulturskola (314)					48 050											48 050
4 - Pedagogisk verksamhet	171 663	0			25 430							5 268 678				5 465 772
Fritidshem (421)												247 121				247 121
Förskola (411)												1 483 370				1 483 370
Förskoleklass (431)												175 634				175 634
Grundläggande vuxenutbildning (441)	33 013															33 013
Grundskola (432)					2 657							2 248 658				2 251 315
Grundsärskola (433)												98 279				98 279
Gymnasial vuxenutbildning mm (442)	78 709															78 709
Gymnasieskola (434)												860 057				860 057
Gymnasiesärskola (435)												65 976				65 976
Pedagogisk omsorg (413)												72 358				72 358
SFI (460)	59 940															59 940
Särvux (450)																
Öppen fritidsverks (424)					22 773											22 773
Öppen förskola (412)												17 225				17 225
Övrig vuxenutbildning (470)																
5 - Vård och omsorg	355 908	61 604		2 480				1 663 270	40 012		694 810			1 949 507		4 767 591
Familjerätt 0-20 år (58)											11 200					11 200
Familjerätt 21-64 år (58)											2 022					2 022
Färdtjänst (56)		61 604														61 604
IFO, barn och unga (573)				2 480							506 294					508 775
IFO, ekonomiskt bistånd (574)	355 908															355 908
IFO, missbrukarvård mm (571)	0							0			175 294					175 294
Insatser enligt LSS 0-20 år (55)								184 281								184 281
Insatser enligt LSS 21-64 år (55)								788 560								788 560
Insatser enligt LSS 65-w (55)								131 752								131 752
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (541)								4 644	4 835							9 479
Ordinärt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (541)								208 794	10 532							219 326
Ordinärt boende, äldre 65-79 år (521)								13 502	11 185							226 918
Ordinärt boende, äldre 80-w (521)								21 457	13 460					603 779		638 696
Särskilt boende, funktionsnedsättning 0-20 år (542)								10 693								10 693
Särskilt boende, funktionsnedsättning 21-64 år (542)								165 270								165 270
Särskilt boende, äldre 65-79 år (522)								22 353					219 338			241 691
Särskilt boende, äldre 80 -w (522)								80 721					863 308			944 029
Öppna insatser, funktionsnedsättning (53)								31 243			0					31 243
Öppna insatser, äldre (51)													60 851			60 851
6 - Särskilt riktade insatser	184 711										11 973					196 684
Arbetsmarknad (62)	135 373															135 373
Flyktmottagande (61)	49 338										11 973					61 311
7 - Affärsverksamhet		464		19 025												19 489
8 - Kommunledning				117 645												117 645
Totalsumma	722 464	480 895	299 285	376 666	349 573	24 309	1 656	1 664 888	78 643	162 549	711 650	5 271 779	198	1 950 911	22 432	12 117 898

Bilaga 5 Budget för överförmyndarnämnden 2018 samt plan för 2019-20

Kommun	2017	2018	2019	2020
Håbo	1 666	2 346	2 280	2 149
Älvkarleby	763	1 070	1 040	980
Knivsta	956	1 358	1 320	1 244
Heby	1 480	2 181	2 120	1 998
Tierp	1 682	2 346	2 280	2 149
Uppsala	17 437	24 484	23 800	22 432
Enköping	2 304	4 897	4 760	4 486
Östhammar	1 779	2 469	2 400	2 262
Summa ÖFN	28 067	41 151	40 000	37 700

Bilaga 6 Budget för räddningsnämnden 2018 samt plan för 2019-20

Kommun (tkr)	2017	2018	2019	2020
Tierp	22 833	23 710	24 806	25 600
Uppsala	144 975	150 549	157 509	162 549
Östhammar	23 670	24 580	25 716	26 539
Summa RÄN	191 478	198 838	208 031	214 688

Bilaga 7 Specifikation - pedagogisk verksamhet

<i>(belopp i tkr)</i>	Utfall	Beslutad budget	Budget	Plan	Plan
VERKSAMHETSOMRÅDE	2016	2017	2018	2019	2020
Pedagogisk verksamhet:					
Förskola/barnomsorg	1 348 176	1 407 550	1 472 040	1 509 602	1 572 953
Skolbarnsomsorg	240 504	244 775	254 903	260 730	269 894
Förskoleklass	146 859	164 337	167 394	166 764	175 634
Grundskola	1 819 794	1 984 561	2 094 816	2 167 775	2 251 315
Obligatorisk särskola	77 347	87 835	91 875	94 632	98 279
Gymnasieskola	774 947	718 103	793 803	803 972	860 057
Gymnasiesärskola	49 436	53 852	58 527	61 674	65 976
Kommunal vuxenutbildning	113 158	138 792	164 141	166 727	171 663
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET	4 570 221	4 799 805	5 097 499	5 231 876	5 465 772
Procentuell förändring föregående år	8,4%	5,0%	6,2%	2,6%	4,5%
Befolkning per 31/12	214 559	216 827	223 633	227 438	230 862
Totalkostnad pedagogisk verksamhet per invånare (tkr)	21,3	22,1	22,8	23,0	23,7
Volymer och nettokostnad per barn/elev					
Antal förskolebarn vid aktuell servicegrad*	11 290	11 337	11 643	11 861	12 124
Nettokostnad per förskolebarn (tkr)	119,3	124,0	126,3	127,3	129,7
#REFERENS!					
Antal elever grundskola 6-15 år, exkl obligatorisk särskola	22 876	23 866	24 679	25 316	25 833
Kostnad per elev (tkr)	96,1	99,9	101,6	102,5	104,4
Antal elever obligatorisk särskola 6-15 år	170	178	190	195	200
Kostnad per elev (tkr)	455,0	493,5	483,6	485,3	491,4
Antal elever gymnasieskola 16-18 år	6 384	6 559	6 959	7 107	7 297
Kostnad per elev (tkr)	121,4	109,5	114,1	113,1	117,9
Antal elever i gymnasiesärskola	98	98	93	95	98
Kostnad per elev (tkr)	504,4	549,5	632,7	652,6	676,7
Årlig procentuell förändring nettokostnad per elev					
Förskola/barnomsorg 1-5 år	3,3%	4,0%	1,8%	0,8%	1,9%
Grundskola 6-15 år	2,1%	4,3%	1,7%	0,9%	1,8%
Gymnasieskola 16-18 år	13,7%	2,7%	4,2%	-0,8%	4,2%

Bilaga 8 Specifikation - Vård- och omsorgsverksamhet

<i>(belopp i tkr)</i> VERKSAMHETSOMRÅDE	Utfall 2016	Beslutad budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Vård och omsorg:					
Äldreomsorg	1 815 575	1 851 165	1 939 407	2 011 379	2 112 185
Insatser enligt SoL o HSL	1 751 721	1 793 276	1 882 727	1 952 984	2 051 334
Förebyggande insatser	63 855	57 889	56 679	58 394	60 851
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 416 166	1 443 948	1 463 936	1 491 676	1 540 604
Insatser enligt SoL o HSL	378 144	382 832	386 450	392 825	404 769
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	899 133	906 699	924 893	942 075	972 840
Insatser enligt LSS o LASS 65+	107 070	120 479	122 719	126 432	131 752
Förebyggande insatser	31 819	33 939	29 874	30 344	31 243
Färdtjänst	48 154	56 190	58 212	59 483	61 604
Individ- och familjeomsorg	920 543	958 188	981 724	1 002 364	1 039 976
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	169 303	159 923	167 612	170 253	175 294
Barn- och ungdomsvård	438 635	469 762	473 800	486 437	508 775
Ekonomiskt bistånd	312 605	328 503	340 312	345 674	355 908
Familjerätt	14 448	11 813	12 320	12 672	13 222
SUMMA VÅRD- OCH OMSORGSVERKSAMHET	4 214 886	4 321 305	4 455 599	4 577 574	4 767 591
Procentuell förändring föregående år			3,1%	2,7%	4,2%
Befolkning per 31/12	214 559	216 827	223 633	227 438	230 862
Totalkostnad vård och omsorg per invånare (tkr)	19,6	19,9	19,9	20,1	20,7
Kostnad per invånare (kronor)					
Äldreomsorg	8 462	8 538	8 672	8 844	9 149
Insatser enligt SoL o HSL	8 164	8 271	8 419	8 587	8 886
Förebyggande insatser	298	267	253	257	264
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	6 600	6 659	6 546	6 559	6 673
Insatser enligt SoL o HSL	1 762	1 766	1 728	1 727	1 753
Insatser enligt LSS o LASS 0-64 år	4 191	4 182	4 136	4 142	4 214
Insatser enligt LSS o LASS 65+	499	556	549	556	571
Förebyggande insatser	148	157	134	133	135
Färdtjänst	224	259	260	262	267
Individ- och familjeomsorg	4 290	4 419	4 390	4 407	4 505
Missbruks- och övrig vård av vuxna och äldre	789	738	749	749	759
Barn- och ungdomsvård	2 044	2 167	2 119	2 139	2 204
Ekonomiskt bistånd	1 457	1 515	1 522	1 520	1 542
Familjerätt	67	54	55	56	57

Bilaga 9 Ekonomiskt beräkningsunderlag 2018-20

Politisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			98 313	107 368	107 109
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			2 969	3 447	3 278
Effektivisering			-2 002	-2 235	-846
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			99 280	108 579	109 540
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			8 088	-1 470	-2 096
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		ÖFN	8 088	-1 470	-2 096
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			107 368	107 109	107 444
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			5 000	5 000	0
<i>Allmänna val 2018</i>		VLN	5 000	0	0
<i>EU val 2019</i>		VLN	0	5 000	0
Årets kommunbidrag politisk verksamhet			112 368	112 109	107 444

Infrastruktur, säkerhet, skydd mm	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			725 664	764 945	785 184
Volymuppräknning			20 440	11 742	10 689
Prisuppräknning			22 532	24 932	24 354
Effektivisering			-20 209	-19 755	-9 029
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			748 427	781 864	811 198
<i>Riktad nivåpåverkande justering</i>			16 518	3 320	-5 534
<i>Anpassning till beslutad budget i gemensam nämnd</i>		RÅN	-1 213	2 172	257
<i>Avtal med Uppsala universitet (esmeralda)</i>		KS	225	0	0
<i>Ekologisk hållbarhet (fossilfria fordon)</i>		KS	3 000	0	0
<i>Ekologisk mat</i>		KS	3 000	0	0
<i>Enskilda avlopp</i>		MHN	1 000	0	0
<i>Jobb/näringsliv</i>		KS	1 000	0	0
<i>Jälla ekoomställning</i>		KS	2 000	0	0
<i>Kapitalkostnader enligt investeringsplan</i>		GSN	-19 000	2 000	2 000
<i>Klimat och miljöarbete</i>		KS	1 000	0	0
<i>Landsbygdsåtgärder (bygdegårdar)</i>		KTN	1 500	0	0
<i>Lännskatten</i>		KS	700	0	0
<i>MSB medel finansieras via statliga medel</i>		KS	-1 060	0	0
<i>Naturvårdsinsatser</i>		GSN	1 000	0	0
<i>Naturvärdesbedömning, naturdatabas</i>		PBN	1 500	0	0
<i>Naturvärdesbedömning, naturdatabas</i>		GSN	1 500	0	0
<i>Radonmätningar</i>		MHN	500	0	0
<i>Social hållbarhet</i>		KS	1 000	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod</i>		KS	1 050	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod från 32</i>		GSN	8 277	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning från PBN</i>		AMN	600	0	0
<i>Teknisk justering, flytt av energirådgivning till AMN</i>		PBN	-600	0	0
<i>Teknisk justering, Lennakatten</i>		GSN	-100	0	0
<i>Teknisk justering, verksamhetskod,</i>		KS	-3 100	0	0
<i>Tillsyn förskolor</i>		MHN	500	0	0
<i>Totalförsvär</i>		KS	1 000	0	0
<i>Trafiksäkerhet vid skolor</i>		GSN	500	0	0
<i>Ulleråker, enligt beslutad skedesplan</i>		KS	-4 261	-852	-7 791
<i>Ändrad bokföringsprincip, från investering till drift (ordning och reda)</i>		GSN	10 000	0	0
<i>Ökad driftskostnad för markinvestering</i>		KS	3 000	0	0
<i>Ökad trygghet</i>		KS	2 000	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			764 945	785 184	805 664
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			11 630	4 630	3 845
<i>Föreningsbidrag flykting</i>		KS	3 000	0	0
<i>Jämställda löner</i>		KS	2 000	2 000	0
<i>O-ringen</i>		KS	1 630	2 630	3 845
<i>Stadsrådet</i>		GSN	1 000	0	0
<i>Yrkess M 2018</i>		KS	4 000	0	0
Årets kommunbidrag infrastruktur, säkerhet, skydd mm			776 575	789 814	809 509

Kultur- och fritidsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			518 438	561 490	593 859
Volymuppräknning			17 099	11 049	10 050
Prisuppräknning			16 173	18 379	18 480
Effektivisering			-13 793	-15 659	-6 224
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			537 917	575 259	616 165
Riktad nivåpåverkande justering			23 573	18 600	17 600
<i>Anpassning av Sudenternas bandybanor för elitspel</i>		IFN	1 400	0	0
<i>Bandyfinalen</i>		KS	3 600	0	0
<i>Föreningsstöd</i>		IFN	5 000	0	0
<i>Idrottshall Tiunda enligt beslut i KS</i>		IFN	4 000	0	0
<i>Infrastruktur i växande stad</i>		IFN	10 000	0	0
<i>Kulturskoleutveckling</i>		KTN	3 000	0	0
<i>Nytt omklädningsrum Löten</i>		IFN	1 000	0	0
<i>Studenternas IP, ombyggnad</i>		IFN	4 900	0	0
<i>Teknisk justering Allaktivitetshuset flytt från IFN</i>		KTN	700	0	0
<i>Teknisk justering, Allaktivitetshuset flytt till KTN</i>		IFN	-700	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod</i>		KS	-1 050	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod till 25</i>		GSN	-8 277	0	0
<i>Teknisk justering, östbergstorpet flytt från kulturnämnden</i>		GSN	83	0	0
<i>Teknisk justering, Östbergstorpet flytt till GSN</i>		KTN	-83	0	0
<i>Uppsala arena, hyreskostnad enligt avtal vid ev. uppförande</i>		IFN	15 000	0	0
<i>Uppsala arena, hyreskostnad försenad</i>		IFN	-15 000	0	0
<i>Kulturgaranti</i>		KTN	0	1 000	0
<i>Studenternas IP, ny fotbollsarenarena</i>		IFN	0	10 100	10 100
<i>Uppsala arena, hyreskostnad enligt ny tidplan</i>		IFN	0	7 500	7 500
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			561 490	593 859	633 765
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag kultur- och fritidsverksamhet			561 490	593 859	633 765

Pedagogisk verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 752 256	5 047 183	5 221 307
Volymuppräkning			182 058	133 121	125 389
Prisuppräkning			149 016	166 288	163 609
Effektivisering			-82 862	-141 685	-55 103
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			5 000 468	5 204 907	5 455 202
Riktad nivåpåverkande justering			46 715	16 400	0
<i>Arbetskläder fritidshem</i>		UBN	950	0	0
<i>Arbetskläder förskola</i>		UBN	2 865	0	0
<i>Flytt ansvar naturskola från UBN</i>		KTN	1 513	0	0
<i>Flytt ansvar naturskola till KTN</i>		UBN	-1 513	0	0
<i>Fördyrade hyreskostnader grundskola</i>		UBN	15 400	15 400	0
<i>Förstärkning inom komvux, ökade krav för rättighetsutbildning</i>		AMN	9 000	0	0
<i>Komvux/yrkesvux</i>		AMN	10 000	0	0
<i>Läroassistenter</i>		UBN	3 000	0	0
<i>Lässatsning landsbygdsskolor</i>		UBN	1 000	0	0
<i>Resursförstärkning svenska för invandrare</i>		AMN	1 000	0	0
<i>Skolhälsovård</i>		UBN	2 000	0	0
<i>Särbegåvade barn</i>		UBN	1 000	0	0
<i>Trafiksäkerhet vid skolor</i>		UBN	500	0	0
<i>Naturskola</i>		KTN	0	1 000	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			5 047 183	5 221 307	5 455 202
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			50 317	10 570	10 570
<i>Resursförstärkning inom förskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	2 794	0	0
<i>Resursförstärkning inom grundskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	6 102	0	0
<i>Resursförstärkning inom gymnasieskolan för att hantera volymökning</i>		UBN	30 851	0	0
<i>Riktat statsbidrag, kvalitetspengar i förskolan</i>		UBN	10 570	10 570	10 570
Årets kommunbidrag pedagogisk verksamhet			5 097 500	5 231 877	5 465 772

Vård och omsorgsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			4 246 198	4 453 599	4 577 574
Volymuppräknning			151 843	102 338	95 188
Prisuppräknning			132 821	146 246	142 987
Effektivisering			-86 763	-124 608	-48 157
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			4 444 099	4 577 574	4 767 591
Riktad nivåpåverkande justering			9 500	0	0
<i>Flytt föreningsbidrag från SCN till KS</i>		KS	2 300	0	0
<i>Flytt föreningsbidrag till KS</i>		SCN	-2 300	0	0
<i>Kvinnofrid</i>		SCN	1 000	0	0
<i>Samordningsfunktion HSL, regionförbundet</i>		OSN	2 000	0	0
<i>Sociala barn- och ungdomsvården</i>		SCN	5 000	0	0
<i>Ökad trygghet</i>		SCN	1 500	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			4 453 599	4 577 574	4 767 591
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			2 000	0	0
<i>Förebyggande arbete bland barn och unga/sociala investeringar</i>		KS	2 000	0	0
Årets kommunbidrag vård och omsorgsverksamhet			4 455 599	4 577 574	4 767 591

Särskilt riktade insatser	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			166 552	189 248	191 572
Volymuppräkning			3 950	1 418	1 200
Prisuppräkning			5 149	6 120	5 899
Effektivisering			-4 303	-5 215	-1 987
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			171 348	191 572	196 684
Riktad nivåpåverkande justering			17 900	0	0
<i>Resursförstärkande åtgärd flyktingmottagande</i>		SCN	3 000	0	0
<i>Resursförstärkande åtgärd flyktingmottagande</i>		AMN	15 000	0	0
<i>Teknisk justering, flytt kostnader Lennakatten</i>		AMN	-100	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			189 248	191 572	196 684
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			2 400	0	0
<i>Beslutade kapitalkostnader Samariterhemmet</i>		AMN	2 400	0	0
Årets kommunbidrag särskilt riktade insatser			191 648	191 572	196 684

Affärsverksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			17 984	18 635	18 929
Volymuppräknning			568	204	173
Prisuppräknning			560	605	585
Effektivisering			-478	-515	-197
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			18 635	18 929	19 489
Riktad nivåpåverkande justering			0	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			18 635	18 929	19 489
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag affärsverksamhet			18 635	18 929	19 489

Kommunledning och gemensam verksamhet	Beslut	Nämnd	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)			111 165	114 760	115 305
Volymuppräknning			0	0	0
Prisuppräknning			3 357	3 684	3 528
Effektivisering			-2 863	-3 139	-1 188
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet			111 660	115 305	117 645
Riktad nivåpåverkande justering			3 100	0	0
<i>Teknisk justering, byte verksamhetskod,</i>		KS	3 100	0	0
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering			114 760	115 305	117 645
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav			0	0	0
Årets kommunbidrag kommunledning och gemensam verksamhet			114 760	115 305	117 645

ALLA VERKSAMHETER TOTALT	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Basbudget (fg års kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering)	10 636 571	11 257 228	11 610 837
Volymuppräknig	375 959	259 872	242 690
Prisuppräknig	332 578	369 699	362 718
Effektivisering	-213 274	-312 812	-122 732
Kommunbidrag justerat för volym, pris och effektivitet	11 131 834	11 573 987	12 093 513
Riktad nivåpåverkande justering	125 394	36 850	9 970
<i>Nivåhöjande satsning / effektiviseringskrav</i>	125 394	36 850	9 970
Kommunbidrag efter riktad nivåpåverkande justering	11 257 228	11 610 837	12 103 483
Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav	71 347	20 200	14 415
<i>Ettåriga satsningar / effektiviseringskrav</i>	71 347	20 200	14 415
Årets kommunbidrag alla verksamheter totalt	11 328 575	11 631 037	12 117 898

RIKTADE JUSTERINGAR TOTALT (nivåpåverkande och ettåriga)	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Fördelat på verksamheter			
Politisk verksamhet	13 088	3 530	-2 096
Infrastruktur mm	28 148	7 950	-1 689
Kultur- och fritidsverksamhet	23 573	18 600	17 600
Pedagogisk verksamhet	97 032	26 970	10 570
Vård och omsorgsverksamhet	11 500	0	0
Affärsverksamhet	0	0	0
Särskilt riktade insatser	20 300	0	0
Kommunledning och gemensam verksamhet	3 100	0	0
Årets kommunbidrag per verksamhet	196 741	57 050	24 385

Bilaga 10 Investeringar

Part (mnkr)	2018	2019	2020
Uppsalahem, koncern	1 058	1 047	1 068
Uppsala Kommuns Fastighets, koncern	61	41	24
Uppsala Kommuns Industrihus, koncern	211	199	200
Uppsala Parkering	144	273	380
Uppsala Vatten och Avfall	540	460	450
Uppsala Bostadsförmedling AB	1	1	1
Uppsala Kommun Skolfastigheter	841	824	1203
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter	360	360	265
Uppsala Kommun Sport-och Rekreationsfastigheter	339	465	278
Fyrishov	40	120	115
Uppsala Stadsteater	3	3	3
Uppsala Konsert och Kongress	4	3	4
Uppsala kommun	600	738	958
Summa	4 202	4 534	4 949

Investering per nämnder (totalt)

Nämnd (mnr)	2018	2019	2020
Arbetsmarknadsnämnden	4	4	4
Gatu- och samhällsmiljönämnden	265	290	589
Idrotts- och fritidsnämnden	9	14	14
Kommunstyrelsen	209	253	195
- varav markförvärv	100	100	100
- varav fastighet underhåll och förvärv	56	37	37
- varav Stadshus 2020	3	70	17
- varav IT	47	44	39
- varav gemensam service	3	2	2
Kulturnämnden	47	50	47
- varav offentlig utsmyckning	30	30	30
Miljö- och hälsoskydds nämnden	1	1	1
Namngivningsnämnden	0	0	0
Omsorgsnämnden	1	2	2
Plan- och byggnadsnämnden	2	2	1
Räddningsnämnden	14	14	12
Socialnämnden	1	1	2
Utbildningsnämnden	34	91	80
Valnämnden	0	0	0
Äldrenämnden	14	17	13
Överförmyndarnämnden	0	0	0
Totala investeringar	600	738	958

Investeringsbudget, Uppsala kommun 2018-2020.

Nämnder per investeringskategori

Investeringskategori (mnkr)	2018	2019	2020
Markförvärv	100	100	100
<u>Verksamhetsfastigheter</u>			
Fastighetsförvärv, särskilda boende mm	20	20	20
Underhållsinvesteringar i verksamhetsfastigheter	36	17	17
Summa verksamhetsfastigheter	56	37	37
<u>Infrastruktur</u>			
park/barn, natur/biologisk mångfald	35	30	36
stadsutveckling; stråk, förbindelser	61	97	322
stadsutveckling; allmän plats	8	19	34
gång- och cykelfrämjande	87	48	51
hållbart resande/mobilitet, trafiksäkerhet	38	59	107
teknik och miljöutveckling	31	31	31
Summa infrastruktur	260	283	579
IT	47	44	39
Maskiner och inventarier	137	274	203
Totala investeringar nämnder	600	738	958

Bilaga 11 Kommunfullmäktiges indikatorer och nyckeltal

Kommunfullmäktige följer på en övergripande nivå utvecklingen för de nio inriktningsmålen med stöd av indikatorer. Indikatorer är mått som är möjliga att följa över tid och som är jämförbara med andra kommuner, en given målnivå eller mellan delar inom kommunen. En sådan inomkommunal jämförelse som alltid eftersträvas när det finns underlag handlar om jämförelsen mellan kvinnor och män.

Kommunfullmäktiges indikatorer strävar efter att ha ett invånarperspektiv. Det innebär att indikatorerna som regel handlar om att beskriva samhällsutvecklingen och utvecklingen för dem som är målgrupper för kommunal verksamhet. Det innebär samtidigt att indikatorerna inte beskriver vilka resurser kommunen haft till förfogande eller vilka arbetsinsatser kommunen har genomfört. Sådana indikatorer är mer verksamhetsnära och tas fram inom nämndernas verksamheter som ett stöd för nämndernas styrning.

Indikatorernas främsta syfte är att visa om utvecklingen går i önskvärd riktning och ge underlag för att ompröva kommunfullmäktiges styrning. Det finns i många fall en fördröjning innan kommunens insatser får ett synligt genomslag i samhället. Det är få indikatorer som är utformade på ett sätt som gör att de går att koppla samman med kommunens åtgärder under innevarande år. En bedömning av effekten av kommunfullmäktiges styrning behöver därför göras genom en mer långsiktig analys av utvecklingen i kombination med att följa mer närliggande förändringar, exempelvis i vilken mån åtgärder har genomförts och vilka tidiga effekter åtgärderna anses ha lett till.

Indikatorer till Mål och budget 2018-2020

1. UPPSALA KOMMUN SKA HA EN JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR EKONOMI

INDIKATORER	NUVÄRDE	JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
1.1. Ekonomiskt resultat, kommun				
1.1.a. Ekonomiskt resultat som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning	4,2%		2,0%	~
1.1.b. Förändringen av skatt och kommunalekonomisk utjämning	8,6%		1.1b ≥ 1.1c	~
1.1.c. Förändringen av nettokostnad för egentlig verksamhet.	2,5%		1.1b ≥ 1.1c	~
1.2. Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	12	20,4	15	↘
1.3 Låneskuld per invånare	66	-	Öka <5%	↗
1.4. Bruttoregionalprodukt per invånare (BRP per capita)	449	414	Öka	↗
1.5. Kvinnors andel av mäns medianinkomst	81,5	79,0	Öka	↗

1.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: föregående år. Uppdateras en gång per år (februari).

1.2. Källa: Kolada (N03110). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (februari).

1.3. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Under planeringsperioden ska kommunkoncernens låneskuld per invånare inte öka mer än fem procent årligen. Uppdateras en gång per år (februari).

1.4. Källa: SCB. Nuvärde avser 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (december).

1.5. Källa: Beräkning utifrån Kolada (N00905). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

2. UPPSALA SKA VARA ATTRAKTIVT ATT LEVA, VERKA OCH VISTAS I

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
2.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd Region-Index) (2016)	61	63	60	60	Öka	~
2.1a. Boende i centralort	62			67 (66)	Minska skillnad	Skillnad växlar över tid
2.1b. Boende i annan tätort	64	-	-	60 (63)		
2.1c. Boende utanför tätort	57			63 (62)		
2.2. Här är bäst att bo. Tidningen fokus ranking av 290 kommuner (2017)	2	-	-	2	Topp 3	➔
2.3. Upplevd trygghet						
2.3a. I mycket hög grad trygga utomhus på kväll och natt, andel vuxna	32	25	39	42 (37)	Öka	~
2.3b. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel gymnasieungdomar	54	41	68	56	Öka	⬇
2.3c. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel ungdomar i åk 7	54	45	62	53	Öka	⬇
2.3d. Alltid trygga i sitt bostadsområde på kväll och natt, andel ungdomar i åk 7, åk 9 och gymnasieskolans åk 2 som uppger att de har annan könstillhörighet						
2.4. Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen (2016)	66	69	64	68	Öka	➔
2.5. Nyregistrerade företag kommun, antal/1000 invånare (2016)	6,9	-	-	5,9	Öka	~
2.6. Plats i ICCA:s ranking över städer i Sverige där det arrangeras flest konferenser (med bl.a. minst 50 deltagare och en övernattnig) (2016)	Plats 2 av svenska städer	-	-	Plats 3 av svenska städer	Minst plats 3 av svenska städer	↗

2.1. Källa: Kolada (U00402), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Uppsala, Västerås och Örebro) 2016. Uppdateras en gång per år (januari).

2.1a-c. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

2.2. Källa: Tidningen Fokus undersökning BästAttBo. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde avser Uppsalas värde för 2016. Uppdateras en gång per år (maj).

2.3a. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

2.3b-c. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

2.4. Källa: Kolada (U09408), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt bland deltagande R9-kommuner (Eskilstuna, Gävle, Uppsala, Västerås och Örebro). Uppdateras en gång per år (januari).

2.5. Källa: Kolada (N00941). Nuvärde avser 2016. Avser aktiebolag, enskilda näringsidkare, handelsbolag och kommanditbolag. Redan registrerade företag som flyttar in till kommunen från annan kommun ingår inte. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (februari).

2.6. Källa: ICCA Statistics Report. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser Uppsala 2015. Uppdateras i maj.

3. UPPSALAS STAD OCH LANDSBYGD SKA VÄXA SMART OCH HÅLLBART

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
3.1. Medborgarnas uppfattning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt (2016)	57	54	60	60	Öka	~
3.1a. Boende i centralort	58	-	-	60 (54)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.1b. Boende i annan tätort	59	-	-	65 (59)		
3.1c. Boende utanför tätort	52	-	-	60 (55)		
3.2. Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar (2016)	59	57	61	57	Öka	↗
3.2a. Boende i centralort	58	-	-	60 (55)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.2b. Boende i annan tätort	64	-	-	58 (55)		
3.2c. Boende utanför tätort	58	-	-	56 (52)		
3.3. Medborgarnas uppfattning om kommunikationer (2016)	66	67	65	66	Öka	→
3.3a. Boende i centralort	67	-	-	71 (68)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
3.3b. Boende i annan tätort	74	-	-	69 (68)		
3.3c. Boende utanför tätort	57	-	-	66 (62)		
3.4. Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur (2016)	7,5	7,6	7,4	7,9	Öka	→
3.5. Cykel som andel av färdmedel för resor som börjar och slutar i Uppsala kommun (2016)	30	32	28	-	Öka	↗
3.6. Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik (2016)	36	42	30	-	Öka	↗
3.7. Använd förnybar energi – egna personbilar/lätta lastbilar, kommunorganisatoriskt, andel (2016)	32	-	-	-	2020: 100	↗
3.8. Utsläpp av växthusgaser, kommungeografiskt, ton CO2ekc (2013)	6,4	-	-	-	2020: 4,6	↘
3.9. Energianvändning per yta (kWh/m2), kommunorganisatoriskt (2015)	162	-	-	-	Minska	↘
3.10. Solenergi – installerad effekt (MW), kommunorganisatoriskt (2016)	1,08	-	-	0,40	Öka	↗
3.11. Andel ekologiskt producerade livsmedel, egen regi (2016)	34	-	-	80	2023: 100	↗
3.12. Absolut närhet till fiberanslutet bredband, andel (2016)						
3.12a. Andel hushåll i tätort	84	-	-	88	Öka	↗
3.12b. Andel hushåll utanför tätort	12	-	-	16	Öka	↗
3.12c. Andel arbetsställen i tätort	79	-	-	82	Öka	↗
3.12d. Andel arbetsställen utanför tätort	14	-	-	19	Öka	↗

3.1. Källa: Kolada (U07402), SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

3.1a-c Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

3.2. Källa: Kolada (U07401), SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1 för detaljer.

3.2a-c SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.3. Källa: Kolada (U45400). Se 3.1 för detaljer.

3.3a-c SCB:s medborgarundersökning. Se 3.1a-c för detaljer.

3.4. Källa: SCB:s medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Samtliga deltagande kommuner 2016. Uppdateras en gång per år (januari).

3.5. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar och slutar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse för resor inom kommuner saknas. Uppdateras en gång per år (januari).

3.6. Källa: Kollektivtrafikbarometern. Nuvärde avser alla resor som börjar i Uppsala kommun 2016. Jämförelse saknas. Uppdateras en gång per år (januari).

3.7. Källa: Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2016-12-31. Jämförvärde saknas. Uppdateras varje tertiäl med en månads eftersläpning.

3.8. Källa: Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun. Nuvärde avser 2013. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

3.9. Källa: Egen uppföljning (hållbarhetsportalen). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

3.10. Källa: Energikontoret i Mälardalen. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015. Uppdateras en gång per år.

3.11. Källa: Årlig enkät från Ekomatcentrum, "Ekologiskt i offentliga storhushåll". Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: kommun med högst andel (Vellinge). Uppdateras en gång per år (februari för Uppsala, juni samtliga).

3.12 Källa: Post- och telestyrelsen. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde avser genomsnitt för R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (mars).

4. UPPSALA SKA VARA JÄMLIKT, MED GODA LEVNADSVILLKOR FÖR INVÅNARNA

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
4.1. Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år (2016)	22	26	18	27	Minska	↗
4.1.a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst ohälsotal	8	-	-	-	Minska	Skillnad
4.1.b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst ohälsotal	37	-	-	-	skillnad	minskar
4.2. Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	76	74	78	73	Öka	→
4.3. Ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra, andel (2017)	69	62	77	68	Öka	↗
4.4. Invånare 16-84 år med nedsatt psykiskt välbefinnande, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	18	19	16	18	Minska	→
4.5. Invånare 16-84 år som blivit utsatta för kränkande behandling, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	23	27	19	20	Minska	~
4.6. Invånare 16-84 år som saknar tillit till andra, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	23	23	24	28	Minska	→
4.7. Ungdomar som tycker att man kan lita på de flesta människor, andel (2017)	56	52	60	54	Öka	-
4.8. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (2015)	4,2	-	-	6,0	Minska	→
4.9. Invånare i hushåll med låg inkomst med hänsyn till hushållets storlek och sammansättning, andel (2015)	14	-	-	17	Minska	→
4.9a. Födda i Sverige 0-19 år	13	-	-	18	Minska	→
4.9b. Födda utomlands 0-19 år	38	-	-	58	Minska	↗
4.9c. Födda i Sverige 20+ år	11	-	-	11	Minska	→
4.9d. Födda utomlands 20+ år	24	-	-	32	Minska	↗
4.9e. Födda i Sverige eller utomlands 65+ år	13	-	-	15	Minska	↗

4.1. Källa: Kolada (N00957). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2016. Uppdateras en gång per år.

4.1a-b. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 4.1.a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 4.1.b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. Nuvärde avser 2015. Uppdateras en gång per år.

4.2. Källa: Kolada (U01405), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.3. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

4.4. Källa: Kolada (U01406), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.5. Källa: Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.6. Källa: Kolada (U01413), Nationella folkhälsoenkäten. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

4.7. Källa: Liv och hälsa ung. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Frågan är så ny att det inte går att utläsa någon trend. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

4.8. Källa: Kolada (N31807). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (augusti).

4.9. och 4.9a-d. Källa: scb.se (exceffil "Andel personer i hushåll med en låg disponibel inkomst per ke, efter födelseregion och kommun") 4.9e. Källa: Kolada (N01401). Indikatorn avser antal personer som bor i hushåll som har en disponibel inkomst per konsumtionsenhet under 60 procent av medianinkomsten för samtliga. Jämförelse: genomsnitt R9-kommuner. Uppgift om kön saknas. Nuvärde avser 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

5. UPPSALAS INVÅNARE SKA HA BOSTAD OCH ARBETE

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
5.1. Färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren), antal (2016)	5,5	-	-	4,8	Öka	↗
5.2. Hyresrätter i bostadsbeståndet, andel (2016)	36	-	-	46	Öka	→
5.3. Genomsnittlig väntetid till särskilt boende för 65- år, antal dagar (2016)	48	48	48	56	Minska	↘
5.4. Skillnad mellan områden avseende andel arbetslösa (2015)						
5.4a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst arbetslöshet	1,3	-	-	-	Minska	Skillnad
5.4b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst arbetslöshet	8,7	-	-	-	skillnad	minskar
5.5. Förvärsarbetande 20-64 år, andel (2015)	75	74	76	76	Öka	↗
5.5a. inrikes födda	79	79	80	82	Minska	Skillnad
5.5b. utrikes födda	61	58	64	58	skillnad	minskar
5.6. Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar (UVAS), andel (2014)	6	5	7	9	Minska	↘
5.6a. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med lägst UVAS	X	-	-	-	Minska	X
5.6b. Genomsnitt för den fjärdedel bostadsområden med högst UVAS	X	-	-	-	skillnad	
5.7. Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (2016)	34	20	43	34	Öka	-

5.1. Källa: SCB. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2016. Uppdateras en gång per år (mars för Uppsala, maj för jämförelsekommuner).

5.2. Källa: SCB. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

5.3. Källa: Kolada (U23401). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (januari).

5.4. Källa: SCB. Redovisningen är gjord utifrån resultat på nyckelkodsnivå 5, som är områden som i genomsnitt innehåller ca 500 boenden. 5.4.a visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de lägsta värdena. 5.4.b visar medelvärdet för de 25 procent av dessa områden som har de högsta värdena. Nuvärde avser 2015-10-31.

5.5. Källa: SCB. Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

5.6. Källa: Kolada (N02906). Nuvärde avser 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppgift om kön saknas. Uppdateras en gång per år (september).

5.7. Källa: Kolada (N00973). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Mättet är så nytt att det inte går att utläsa trend. Uppdateras en gång per år.

6. UPPSALAS ALLA BARN OCH ELEVER SKA KLARA SIN UTBILDNING OCH UTMANAS I SITT LÄRANDE

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
6.1. Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldrarenkäten, lägeskommun (2017)	X	X	X	87	Öka	↗
6.2. Skillnad i betygspoäng i matematik mellan flickor och pojkar i åk 6, lägeskommun (2016)	0,5	-	-	0,2	0	~
6.2a. Genomsnitt för den fjärdedel skolor med störst skillnad till flickornas fördel	1,8	-	-	-	Minska	→
6.2b. Genomsnitt för den fjärdedel skolor med störst skillnad till pojkarnas fördel	-1,7	-	-	-	skillnad	
6.3. Grundskoleelever som är behöriga till yrkesinriktade program i gymnasieskolan, lägeskommun, andel (2016)	92	92	91	86	Öka	→
6.4. Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9, 17 ämnen, lägeskommun (2016)	241	255	228	227	Öka	-
6.5. Elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9, kommunala skolor, andel (2017)	4,5	X	X	-	Öka	→
6.6. Gymnasieelever med examen inom tre år, lägeskommun, andel (2016)	66	69	64	64	Öka	↗
6.7. Elever med minst E i samtliga kurser, avgångselever gymnasieskolan, kommunala skolor, andel (2017)	X	X	X	-	Öka	X
6.8. Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	80	83	76	89	Öka	↘
6.9. Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända (2017)	78	80	75	80	Öka	~
6.10. Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända (2017)	89	90	88	91	Öka	~
6.11. Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år (2016)	18	-	-	19	Öka	↗

6.1. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: föregående år. Uppdateras en gång per år (maj).

6.2. Källa: bearbetning utifrån Kolada (N15513). Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.3. Källa: Kolada (N15424). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tillfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.4. Källa: Kolada (N15504). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Måttet är så nytt att det inte går att utläsa trend, men trenden för meritvärdet för 16 ämnen är positiv. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tillfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (oktober).

6.5. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser läsåret 2016/17. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.6. Källa: Kolada (N17448). Nuvärde avser läsåret 2015/16. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Ökningen består åtminstone delvis av att elever med okänd bakgrund (tillfälliga personnummer) inte längre finns med i den officiella statistiken från och med 2016. Uppdateras en gång per år (december).

6.7. Källa: Egen uppföljning. Egen uppföljning. Nuvärde avser läsåret 2016/17. Jämförvärde saknas. Uppdateras en gång per år (augusti).

6.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.9. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.10. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner 2015. Uppdateras en gång per år (februari).

6.11. Källa: Kolada (U09810). Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Nuvärde avser 2016. Uppdateras en gång per år.

7. I UPPSALA SKA INVÅNARE LEVA ETT OBEROENDE LIV OCH FÅ STÖD, VÅRD OCH OMSORG UTIFRÅN SINA BEHOV

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
7.1. Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen (2016)	49	45	54	49	Öka	→
7.2. Ej återaktualiserade ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (2016)						
7.2a. Barn 0-12 år	72	75	70	74	Öka	→
7.2b. Ungdomar 13-20 år	72	76	68	78	Öka	~
7.2c. Vuxna med missbruksproblem	75	72	77	67	Öka	~
7.3. Brukare inom daglig verksamhet som trivs på sin dagliga verksamhet, andel	<i>Mäts hösten/vintern 2017</i>				Öka	-
7.4. Brukare som är nöjda med sin äldreomsorg, andel (2016)						
7.4a. Särskilt boende	80	80	80	82	Öka	→
7.4b. Hemtjänst	88	88	88	89	Öka	→
7.5. Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde (2016)	19	19	19	15	Minska	→
7.6. Kvalitetsaspekter, andel av maxpoäng (2016)						
7.6a. LSS grupp- och serviceboende	70	-	-	73	Öka	-
7.6b. särskilt boende äldreomsorg	77	-	-	71	Öka	-
7.7. Alkohol-Narkotika-Tobak						
7.7a. Invånare 16-84 år med riskabla alkoholvanor kommun, andel (%) (2016)	19	14	24	16	Minska	→
7.7b. Gymnasieungdomar som aldrig druckit alkohol (2017)	27	26	29	26	Öka	↗
7.7c. Gymnasieungdomar som aldrig använt narkotika (2017)	86	87	86	87	Öka	↗
7.7d. Gymnasieungdomar som aldrig har rökt (2017)	53	51	55	52	Öka	↗

7.1. Källa: Kolada (U30400). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

7.2. Källa: Kolada (U33461, U33400, U35409). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år.

7.3. Källa: Kolada (kod ej fastställd ännu). Ny fråga i nationell enkätundersökning. Nuvärde saknas. Uppdateras en gång per år.

7.4. Källa: Kolada (U23471, U21468). Andel som svarat mycket nöjd eller ganska nöjd. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras en gång per år (oktober).

7.5. Källa: Kolada (U21401). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Gävle och Norrköping som inte lämnat uppgift). För Uppsala saknas tidsserie. Uppdateras en gång per år.

7.6. Källa: Kolada (U28423, U23432). Nuvärde avser 2016. För Uppsala saknas tidsserie. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna (förutom Norrköping som inte lämnat uppgift). Uppdateras en gång per år.

7.7a. Källa: Kolada (U01404). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vartannat år (november).

7.7b-d. Källa: Liv och hälsa ung, gymnasieskolan åk 2. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

8. UPPSALAS INVÅNARE OCH ORGANISATIONER SKA VARA DELAKTIGA I ATT UTFORMA SAMHÄLLET

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
8.1. Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%) (2014)	85	-	-	82	Öka	↗
8.1a. Förstagångsväljare	83	-	-	77	Öka	↗
8.1b. Skillnad mellan distrikt med högsta och lägsta deltagande, procentenheter	36	-	-	35	Minska	-
8.2. Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index) (2016)	39	39	39	39	Öka	→
8.3. Ungdomars uppfattning om att påverka kommunen (2017)						
8.3a. Vill vara med och påverka	29	31	27	28	Öka	→
8.3b. Tycker att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer	16	13	19	17	Öka	~
8.4. Invånare 16-84 år med lågt socialt deltagande, genomsnittlig andel de fyra senaste åren (2016)	15	13	18	19	Minska	→
8.5. Kommunens samarbete med föreningslivet (2017)						
8.5a. Föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet, antal	105	-	-	-	Öka	↗
8.5b. Idéburet-offentliga partnerskap, antal	3	-	-	-	Öka	↗

8.1. Källa: Kolada (N05401). Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.1b. Källa: SKL. Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.1b. Källa: SKL, se även Kolada (N05833-N05831). Uppsala har 166 valdistrikt. Nuvärde avser valet 2014. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommunerna. Uppdateras vart fjärde år.

8.2. Källa: Kolada (U00408). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

8.3. Källa: Liv och hälsa ung, gymnasieskolans åk 2. Nuvärde avser 2017. Jämförvärde: länet totalt. Uppdateras vartannat år (hösten samma år som undersökningen genomförs).

8.4. Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten. Med socialt deltagande menas deltagande i sportevenemang, studiecirkel, konstutställning, fest, m.m. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras vartannat år (november).

8.5a-b. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser april 2017. Jämförvärde saknas. Uppdateras varje tertial.

9. UPPSALA KOMMUNS MEDARBETARE SKA HA BRA ARBETSVILLKOR OCH KAN MED HÖG KOMPETENS MÖTA UPPSALA

INDIKATORER	NUVÄRDE			JÄMFÖR- VÄRDE	MÅL- SÄTTNING	TREND
	TOTALT	KVINNOR	MÄN			
9.1. Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd Medborgar-Index) (2016)	54	53	56	56	Öka	~
9.1a. Boende i centralort	54			60 (56)	Minska skillnad	Skillnad ökar över tid
9.1b. Boende i annan tätort	59	-	-	61 (58)		
9.1c. Boende utanför tätort	52			57 (55)		
9.2. Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet (2016)	52	49	56	55	Öka	➔
9.2a. Boende i centralort	53			55 (55)	Minska skillnad	Skillnad består över tid
9.2b. Boende i annan tätort	53	-	-	52 (56)		
9.2c. Boende utanför tätort	48			52 (49)		
9.3. Företagarnas uppfattning av kommunens service (2016)	67	-	-	71	Öka	~
9.4. Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex (2016)	76	76	73	78	Öka	-
9.5. Index över attraktiva arbetsvillkor (2016)	105	-	-	99	Öka	-
9.6. Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent (2016)	7,0	7,9	4,6	7,9	Minska	↗
9.7. Medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler), andel (2016)	9,1	-	-	-	Minska	↗
9.8. Avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda, andel (2016)	37	-	-	-	Öka	-
9.9. Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr (2016)	99	-	-	-249	0	Minskar
9.10. Heltidsanställda månadsavlönade, andel (2016)	75	73	82	79	Öka	↗

9.1. Källa: Kolada (U00401). Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt för deltagande kommuner med över 50 000 invånare. Uppdateras en gång per år (januari).

9.1a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Nuvärde avser 2016. Jämförvärde: Uppsala 2015 (Uppsala 2012 inom parentes). Uppdateras en gång per år (januari).

9.2. Källa: Kolada (U00400). Se 9.1 för detaljer.

9.2a-c. Källa: SCB:s Medborgarundersökning. Se 9.1a-c för detaljer.

9.3. Källa: Kolada (U07451). Nuvärde avser 2014. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

9.4. Källa: Kolada (U00200). Nuvärde avser 2016. Uppsala har ännu inte genomfört undersökningen tillräckligt ofta för att det ska gå att se en trend. Jämförvärde: genomsnitt deltagande R9-kommuner (alla utom Norrköping och Örebro). Uppdateras en gång per år.

9.5. Källa: Skandinaviska nyckeltalsinstitutet. Nuvärde avser 2016. Maximal nivå är 180. Jämförvärde: median av deltagande kommuner. Uppdateras en gång per år (april).

9.6. Källa: Kolada (N00090). Nuvärde avser 2015. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner (utom Jönköping). Uppdateras en gång per år (mars).

9.7. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser sep 2015-augusti 2016. Jämförvärde saknas. Könsuppdelad statistik kommer att finnas längre fram. Uppdateras varje tertial.

9.8. Källa: Egen uppföljning. Nuvärde avser juni 2015-maj 2016. Jämförvärde saknas. Måttet är för nytt för att visa på en trend. Könsuppdelad statistik kommer att finnas längre fram. Uppdateras varje tertial.

9.9. Källa: Kolada (N00951). Nuläge avser 2016. Lönegapet avser skillnad i medianmånadslön mellan kvinnor och män. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år (maj).

9.10. Källa: Kolada (N00206). Nuläge avser 2016. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner. Uppdateras en gång per år.

Nyckeltal

Nyckeltal används för att följa utvecklingen inom kommunens ansvarsområden generellt. Ambitionen är att nyckeltalen ska vara stabila över tid. De ska också ge möjlighet att jämföra Uppsala med andra kommuner. I många fall går det också att göra jämförelser inom Uppsala. Exempelvis kan som regel de nyckeltal som rör individer redovisas uppdelat på kön och i många fall även utifrån geografi (exempelvis stad/landsbygd).

Några av nyckeltalen används som indikatorer för att följa om utvecklingen går i riktning mot inriktningsmålen eller mot någon annan målsättning i exempelvis kommunövergripande program. I nyckeltalstabellerna nedan framgår om ett nyckeltal används som indikator till ett inriktningsmål eller inte.

Nyckeltalen följer den verksamhetsindelning som är gjord av SKL inom ramen för Klassa-projektet. Det handlar om en viss anpassning av den indelning som SCB använder sig av för framför allt den ekonomiska uppföljningen. Anledningen till att SKL anpassat indelningen är att få en indelning som fungerar bättre för verksamhetsuppföljning och för att beskriva processer. Indelningen finns på flera nivåer där lägre nivåer är mer detaljerade beskrivningar av högre nivåer. Här används indelningen för den högsta nivån för kärnprocesser som grund för indelning av nyckeltal:

- Fysisk planering
- Miljö- och samhällsskydd
- Infrastruktur
- Näringsliv, arbete och integration
- Utbildning
- Kultur, fritid, turism
- Vård och omsorg
- Särskilda samhällsinsatser

Därutöver hamnar några nyckeltal i den högsta nivån för stödprocesser, exempelvis Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll eller HR/Personal. Dessa nyckeltal redovisas tillsammans med övergripande nyckeltal under rubriken Övergripande.

FYSISK PLANERING		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Antal färdigställda bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren)	SCB	Mål 5
Antal påbörjade bostäder per 1000 invånare (genomsnitt senaste tre åren)	SCB	
Förändring av antalet bostäder jämfört med föregående år per 1000 invånare (fördelat på boendeformer)	SCB	
Andel hyresrätter i bostadsbeståndet	SCB	Mål 5
Andel bygglov som har beslutats inom föreskriven tid	Egen uppföljning	
Antal kvadratmeter bygglov för verksamheter	Egen uppföljning	

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSSKYDD		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Antal dygn som luften har sämre kvalitet än miljö kvalitetsnorm	Egen uppföljning	
Utsläpp av växthusgaser totalt [ton CO ₂ ekc] (kommungeografiskt)	Olika källor. Kombineras av Uppsala kommun.	Mål 3
Andel miljöfordon – egna fordon personbilar/lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Kolada (U00437)	
Andel använd förnybar energi – egna personbilar och lätta lastbilar (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning	Mål 3
Solenergi – installerad effekt (MW)	Vidareutvecklas nationellt	Mål 3
Andel ekologiskt producerade livsmedel (egen regi)	Egen uppföljning	Mål 3
Kostnad miljö- och hälsoskydd, myndighetsutövning, kr/inv	Kolada (N07006)	
Nettokostnad alkoholtillstånd m.m, kr/inv	Kolada (N07028)	
Utvecklade bränder i byggnad, antal/1000 inv	Kolada (U07415)	
Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, mediantid i minuter	Kolada (U07442)	
Nettokostnad räddningstjänst, kr/inv	Kolada (N07041)	

INFRASTRUKTUR		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas uppfattning om kommunikationer	Kolada (U45400)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om möjligheten att använda kollektivtrafiken för resor	SCB Medborgarundersökning	
Andel av det motoriserade resandet som invånare i Uppsala kommun gör med kollektivtrafik	Kollektivtrafikbarometern	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om tillgången på gång- och cykelvägar	SCB Medborgarundersökning	
Cykel som andel av färdmedel (gång, cykel, buss, bil, övrigt)	Egen undersökning (resvaneundersökning)	Mål 3
Medborgarnas bedömning av kommunens gång- och cykelvägar	Kolada (U07401)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om gator och vägar	Kolada (U07400)	
Nettokostnad gator och vägar samt parkering, kr/inv	Kolada (N07024)	

INFRASTRUKTUR		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Andel som har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	Kolada (N07900)	
Medborgarnas uppfattning om tillgången på parker, grönområden och natur	SCB Medborgarundersökning	Mål 3
Nettokostnad parker, kr/inv	Kolada (N07025)	

NÄRINGSLIV, ARBETE OCH INTEGRATION		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Förvärvsarbetande med arbetsplats i regionen (dagbefolkning)	SCB	
Förvärvsarbetande med bostad i regionen (nattbefolkning)	SCB	
Sysselsatta på dagarbetsmarknaden 20-64 år per 1000 invånare 20-64 år	SCB	Mål 5
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, andel deltagare som börjat arbeta eller studera	Kolada (U40406, U40409)	
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel arbetslösa (kvartil 1, median och kvartil 3).	SCB per nyckelkodsområde 5	Mål 4
Andel ungdomar som haft feriejobb/-praktik via kommunen av det totala antalet ungdomar 14-18 år	Kolada	
Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	Kolada (N40011)	
Antal nyregistrerade företag	Tillväxtanalys/SCB	
Antal företag, skillnad mot föregående år.	Bolagsverket	Mål 2
Företagarnas sammanfattade omdöme av företagsklimatet i kommunen, andel positiva svar.	Svenskt näringsliv	Mål 2
Företagarnas uppfattning av kommunens service.	Kolada (U07451)	Mål 9
Nettoinflyttning till landsbygden.	SCB	
Andel andra upplåtelseformer än äganderätt på landsbygden.	SCB	
Antal boende per jobb på landsbygden.	SCB	
Möten godkända av ICCA, minst 50 delegater och en natts övernattnig, m.m.	ICCA Statistics Report	Mål 2
Antal föreningar som anslutit sig till Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	Egen uppföljning	Mål 8
Antal ideella-offentliga partnerskap (IOP)	Egen uppföljning	Mål 8
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv	Kolada (N40009)	
Antal mottagna i flyktingmottagande under året per 1 000 invånare.	Kolada (N01986, N01951)	
Ensamkommande asylsökande barn, antal per 1000 inv.	Kolada (N01994, N01951)	
Andel skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år som förvärvsarbetar eller studerar (CSN-berättigad utbildning)	Kolada (N00700+N00701)	Mål 5
Nettokostnad svenska för invandrare, kr/inv	Kolada (N18008)	
Nettokostnad flyktingmottagande, kr/inv	Kolada (N40010)	

UTBILDNING		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Barn per årsarbetare i förskola, lägeskommun	Kolada (N11102)	
Medelvärde för andel positiva svar på samtliga frågor i föräldraenkäten	Egen uppföljning	Mål 6
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	Kolada (N11008)	
Kostnad för lokaler i kommunal förskola kr/inskrivet barn	Egen uppföljning	

UTBILDNING		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Nettokostnadsavvikelse förskola, inkl. öppen förskola, (%)	Kolada (N11024)	
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	Kolada (N13014)	
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	Kolada (N13020)	
Antal elever per lärare (årsarbetare) i grundskola, lägeskommun	Kolada (N15033)	
Elevernas syn på skolan och undervisningen, åk 5	Kolada (U15454)	
Elevernas syn på skolan och undervisningen, åk 8	Kolada (U15455)	
Andel grundskoleelever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9, lägeskommun	Kolada (N15418)	Mål 6
Andel elever med minst B i samtliga ämnen årskurs 9	Egen uppföljning	Mål 6
Genomsnittligt meritvärde i grundskolans årskurs 9 (17 ämnen), lägeskommun	Kolada (N15504)	Mål 6
Andel elever åk 9 behöriga till ett yrkesprogram, lägeskommun	Kolada (N15424)	
Kostnad grundskola inkl. förskoleklass hemkommun, kr/elev	Kolada (N15027)	
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola, kr/elev	Kolada (N15009)	
Nettokostnadsavvikelse grundskola inkl. förskoleklass, (%)	Kolada (N15001)	
Kostnad grundsärskola, hemkommun, kr/elev	Kolada (N18021)	
Gymnasiefrekvens (andel 16-18-åringar som är inskrivna i gymnasieskolan)	Kolada (N17899)	
Andel gymnasieelever med examen inom tre år	Kolada (N17448)	Mål 6
Andel elever med minst B i samtliga kurser (avgångselever gymnasieskolan)	Egen uppföljning	Mål 6
Genomsnittlig betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, hemkommun	Kolada (N17500)	
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	Kolada (N17005)	
Kostnader för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev	Kolada (N17008)	
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	Kolada (N17001)	
Kostnad gymnasiesärskola, hemkommun, kr/elev	Egen uppföljning	
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år, (%)	Kolada (U09810)	
Nettokostnad musik- och kulturskola, kr/inv	Kolada (N09023)	
Grundläggande kurser vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Gymnasiala teoretiska kurser vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Yrkesutbildningar vuxenutbildning, andel godkända	Egen uppföljning	Mål 6
Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande	Kolada (N18001)	
Varav nettokostnad grundläggande vuxenutbildning, kr/inv	Kolada (N18012)	
Varav nettokostnad gymnasial vuxenutbildning, kr/inv	Kolada (N18005)	

KULTUR, FRITID OCH TURISM		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas uppfattning om möjligheterna till fritidsaktiviteter i kommunen	Kolada (U09408)	Mål 2
Andel barn och ungdomar som upplever att de har möjlighet att utveckla sina intressen i fritidsverksamheten	Egen uppföljning	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år, andel (%)	Kolada (U09800)	
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 inv	Kolada (N09809)	
Kommunalt bidrag till idrottsföreningar, kr/inv	Kolada (U09811)	
Nettokostnad fritidsverksamhet, kr/inv	Kolada (N09018)	
Varav nettokostnad allmän fritidsverksamhet, kr/inv	Kolada (N09019)	

KULTUR, FRITID OCH TURISM		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Varav nettokostnad fritidsgårdar, kr/inv	Kolada (N09020)	
Varav nettokostnad Idrotts- och fritidsanläggningar, kr/inv	Kolada (N09021)	
Nettokostnad kulturverksamhet, kr/inv	Kolada (N09022)	
Varav nettokostnad allmän kulturverksamhet, kr/inv	Kolada (N09025)	
Varav nettokostnad bibliotek, kr/inv	Kolada (N09026)	
Kommersiella gästnätter (på hotell, vandrarhem, stugby och camping) i Uppsala kommun, ökning i procent per år	SCB/Tillväxtverket	

VÅRD OCH OMSORG		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel	Kolada (N31807)	Mål 5
Andel unga vuxna med ekonomiskt bistånd, andel	Kolada (U31804)	
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	Kolada (U31402)	
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	Kolada (N31814)	
Barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av alla barn i kommunen	Kolada (U31809)	
Skillnad mellan områden i Uppsala kommun avseende andel hushåll som har ekonomiskt bistånd (kvartil 1, median och kvartil 3). (AMN)	SCB per nyckelkodsområde 5	
Antal barnfamiljer med ekonomiskt bistånd som erbjuds utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser	Egen uppföljning	
Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	Kolada (N31008)	
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%)	Kolada (N30001)	
Orosanmälningar 0-12 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Orosanmälningar 13-17 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Orosanmälningar 18-20 år/1000 inv	Egen uppföljning	
Invånare 0-20 år placerade i institution eller familjehem, antal/1000	Kolada (N33808)	
Vårddygn i familjehem, antal/inv 0-20 år	Kolada (N33801)	
Vårddygn i institutionsvård, antal/invånare 0-20 år	Kolada (N33800)	
Ej återaktualiserade barn 0-12 år/ungdomar 13-20 år/vuxna med missbruksproblem ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	Kolada (U33461), (U33400), (U35409)	Mål 7
Andel brukare som är nöjda med det stöd de får av socialtjänsten	Ny nationell undersökning	
Nettokostnad barn och ungdomsvård, kr/inv	Kolada (N33016)	
Vårddygn i institutionsvård vuxna missbrukare, antal/invånare 21-64 år	Kolada (N35804)	
Nettokostnad missbrukarvård totalt för vuxna, kr/inv	Kolada (N35019)	
Invånare 0-64 år med insatser enl. LSS, andel (%)	Kolada (N28890)	
Invånare 0-64 år med hemtjänst eller särskilt boende (%)	Kolada (N25892)	
Invånare 0-64 år med hemtjänst i ordinärt boende funktionsnedsättning, andel (%)	Kolada (N25891)	
Invånare 0-64 år med särskilt boende funktionsnedsättning, andel (%)	Kolada (N25890)	
Invånare 0-64 år med kommunal hälso- och sjukvård (%)	Kolada (N25893)	

VÅRD OCH OMSORG		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Andel brukare inom LSS som har besvarat SKL:s enkät inom funktionsnedsättning som känner sig trygg med personalen	SKL	Mål 7
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel av maxpoäng	KKiK	Mål 7
Antal ej verkställda biståndsbeslut enligt LSS	Egen uppföljning	
Nettokostnad personer med funktionsnedsättning, kr/inv	Kolada ((N20044-N20014)+ N28016+ N20013))	
Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	Kolada (N28018)	
Invånare 65+ som var beviljade hemtjänst i ordinärt boende, andel (%)	Kolada (N21890)	
Invånare 65-79 år med hemtjänst ordinärt boende, andel (%)	Kolada (N21800)	
Invånare 65+ i särskilda boendeformer, andel (%)	Kolada (N23890)	
Andel brukare 65+ som är ganska/mycket nöjda med sin hemtjänst	Kolada (U21468)	Mål 7
Andel brukare 65+ som är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende	Kolada (U23471)	Mål 7
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	Kolada (U21401)	Mål 7
Beviljade/beräknade hemtjänsttimmar per månad och person 65+ med hemtjänst i ordinärt boende, antal	Kolada (N21803)	
Antal valbara utförare i nämndens valfrihetssystem för hemvård	Egen uppföljning	
Antal ej verkställda biståndsbeslut om särskilt boende inom 3 månader	Egen uppföljning	
Genomsnittlig väntetid till särskilt boende 65- år, medelvärde	Kolada (U23401)	Mål 5
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel av maxpoäng	KKiK	Mål 7
Personer med beslut om särskilt boende som fått önskemål om visst boende tillgodosett, andel (%)	Egen uppföljning	
Kostnad korttidsvård äldreomsorg, kr/inv 65+	Kolada (N21021)	
Nettokostnad äldreomsorg, kr/inv	Kolada (N20014)	
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	Kolada (N20900)	
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	Kolada (N00925)	
Återstående medellivslängd vid födseln (män) kommun, år	Kolada (N00923)	
Medborgarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen	SCB medborgarundersökning	Mål 7
Ohälsotal bland Uppsalas invånare 16-64 år	Kolada (N00957)	Mål 4
Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Kolada (U01405)	Mål 4
Andel ungdomar som uppger att de mår bra eller mycket bra (gymnasieskolans åk 2)	Liv och hälsa ung	Mål 4

SÄRSKILDA SAMHÄLLSINSATSER		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Längst väntetid för fördjupad budget- och skuldrådgivning, i antal veckor	Egen uppföljning	

KOMMUNÖVERGRIPANDE		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (Nöjd-Region-Index)	Kolada (U00402)	Mål 2, 3
Medborgarnas helhetsbedömning av kommunens verksamheter (Nöjd-Medborgar-Index)	Kolada (U00401)	Mål 3
Medborgarnas uppfattning om kommunens bemötande och tillgänglighet	Kolada (U00400)	Mål 9
Här är bäst att bo. Tidningen fokus rankning av 290 kommuner, bäst resultat 1	Tidningen Fokus under-sökning BästAttBo	Mål 2
Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07403)	Mål 2
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus i nära relation med offret i kommunen, antal/100 000 inv	Kolada (N07401)	
Tillsvidareanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00200)	
Visstidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00201)	
Årsarbetare, kommunalt anställda i ledningsarbete (andel)	Kolada (N00073)/(N00098)	
Nya tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00215)	
Visstidsanställda timavlönade, kommun, andel (%)	Kolada (N00202)	
Andel tillsvidareanställda som arbetar heltid	Egen uppföljning	
Arbetad tid utförd av visstidsanställda timavlönade, kommun (andel)	Kolada (N00205)	
Avgångna tillsvidareanställda under året, kommun, andel (%)	Kolada (N00216)	
Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex	Kolada (U00200)	Mål 9
Hållbart medarbetarengagemang (HME) avseende mål, utvärdering och förväntningar (styrningsindex)	Kolada (U00203)	
Index över attraktiva arbetsvillkor	Nyckeltalsinstitutet	Mål 9
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, procent	Kolada (N00090)	Mål 9
Andel medarbetare som har många frånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna (6 eller fler)	Egen uppföljning	Mål 9
Andel avslutade arbetsskador och tillbud i förhållande till antal anmälda	Egen uppföljning	Mål 9
Lönegap median kvinnor-median män anställda av kommunen, kr	Kolada (N00951)	Mål 9
Valdeltagande i senaste kommunvalet, (%)	SCB	Mål 8
Medborgarnas uppfattning om möjligheter till insyn och inflytande (Nöjd-Inflytande-Index)	Kolada (U00408)	Mål 8
Andel ungdomar som uppger att de har möjlighet att framföra sina åsikter till de som bestämmer i kommunen (gymnasieskolans åk 2)	Liv och hälsa ung	Mål 8
Kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt	Kolada (U07402)	Mål 3
Total energianvändning för fastigheter och verksamheter (GWh) (kommunorganisatoriskt)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	
Energianvändning per yta (kWh/m ²) (kommunorganisatoriskt totalt, för lokaler och för bostäder)	Egen uppföljning (Hållbarhetsportalen)	Mål 3 (totalt)
Kapitalkostnadsandel (indikerar hur historiska investeringar påverkar ekonomin framöver)	Kommunens ekonomiska uppföljning	
Självfinansieringsgrad (indikerar förmåga att täcka planerade investeringar utan ytterligare skuldsättning)	Kommunens ekonomiska uppföljning	

KOMMUNÖVERGRIPANDE		
Nyckeltal	Källa	Indikator
Skuld per invånare	Kommunens ekonomiska uppföljning	
Ekonomiskt resultat, kommun (Procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning, Skatt och kommunalekonomisk utjämning $\geq \Delta$ nettokostnad egentlig verksamhet)	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1
Soliditet, kommunkoncern	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1
Soliditet, kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	Kommunens ekonomiska uppföljning	Mål 1

Bilaga 12 Uppföljningsplan 2018

Uppföljning	Underlag	KLK skickar ut rutiner	Underlag inlämnas till KLK	Beslutsinstans
Helårsbudget				
Kommunstyrelsen och nämnder	Verksamhetsplaner inklusive budget samt internkontrollplan.	September 2017	December 2017	Anmäls i kommunstyrelsen.
Helägda bolag	Bolagens affärsplaner samt internkontrollplan och moderbolagets verksamhetsplan.	September 2017	November 2017	USAB:s styrelse.
Månadsuppföljning				
Kommunstyrelsen och nämnder	Månadsbokslut och avvikelserapportering från fastställd budget.	löpande	Månadsvis	Anmäls i kommunstyrelsen.
Helägda bolag	Månadsbokslut och avvikelserapportering från fastställd budget.	löpande	Månadsvis	Anmäls i USAB:s styrelse
Delårsuppföljning i mars/april				
Kommunstyrelsen och nämnder	Ekonomiskt bokslut per mars, helårsprognos, samt inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget per april.	Februari 2018	April 2018	Kommunstyrelsen i juni/augusti, efterföljande kommunfullmäktige.
Helägda bolag	Helårsprognos dotterbolag och moderbolag samt inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget.	Februari 2018	April 2018	USAB:s styrelse.
Delårsbokslut i augusti				
Kommunstyrelsen och nämnder	Ekonomiskt bokslut, helårsprognos samt inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget, KF-/KS-uppdrag, samt program och övriga planer.	Juni 2018	September 2018	Kommunstyrelsen i oktober, efterföljande kommunfullmäktige.
Helägda och delägda bolag	Delårsbokslut, helårsprognos, prognos över uppfyllelse av ägardirektiv och avkastningskrav, samt inriktningsmål och uppdrag enligt Mål och budget, KF-/KS-uppdrag, samt program och övriga planer.	Juni 2018	September 2018	USAB:s styrelse, anmäls i kommunfullmäktige.
Helårsbokslut				
Kommunstyrelsen och nämnder	Underlag till årsbokslut och årsredovisning. Uppföljning av inriktningsmål, uppdrag och indikatorer enligt Mål och budget	November 2018	Januari/februari 2019	Kommunstyrelsen i mars och kommunfullmäktige i april 2019.
Hel- och delägda bolag	Uppföljning av verksamhet och förvaltningsberättelse, ägardirektiv, avkastningskrav samt inriktningsmål, uppdrag och indikatorer enligt Mål och budget.	November 2018	Februari 2019	USAB:s styrelse, kommunstyrelsen i mars och kommunfullmäktige i april 2019.

Bilaga 13 Uppdrag per nämnd och styrelse, översikt

Uppdateras efter nämnyttranden per 28 september

Bilaga 14 Styrdokument beslutade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen

Uppdateras till 28 september

Arbetsgivarstadga (KF 2014)
Arbetsgivarpolicy för medarbetarskap, ledarskap samt arbetsmiljö och samverkan (KF 2012)
och tillhörande riktlinjer (KS 2014-2015)
Arbetsmarknadspolitiskt program (KF 2010)
Arkitekturpolicy (KF 2016)
Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022
Attestreglemente (KF 2016)
Barn- och ungdomspolitiskt program (KF 2009)
Biblioteksplan (KS 2016)
Bolagsordningar (KF 2014)
Borgensprinciper (KF 2014)
Bredbandsprogram (KS 2013)
Cykelpolicy (KF 2013)
Dagvattenprogram (KF 2014)
Delegationsordning 2015
Drogpolitiskt program (KS 2013)
Ekologiskt ramverk för planer och program (KF 2014)
Energiplan (KF 2016)
Finanspolicy (KF 2016)
Fördjupad översiktsplan för södra staden (KF 2016)
Försäkringspolicy (KF 2015)
Handlingsinriktning för fossilbränslefri kollektivtrafik 2020 (KF 2010)
Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2013-2015 (KF 2013)
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism
(KS 2017)
Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande (KS 2016)
Handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)
Handlingsplan mot våldsbejakande extremism (KF 2016)
Idrott- och fritidspolitiska programmet (KF 2015)
Innerstadsstrategi (KF 2016)
Krisledningsplan (KS 2015)
Kommunikationspolicy (KF 2004)
Kulturpolitiskt program (KF 2005)
Kvalitetspolicy (KF 2001)
Landsbygdsprogram (KF 2017)
Lokalförsörjningsplan för pedagogiska lokaler 2017-2020 med utblick mot 2030 (KS 2017)
Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
Minoritetspolicy (KF 2011)
Mål och riktlinjer för Uppsalas parker (KS 2013)
Naturvårdsprogram (KF 2006)
Näringslivsprogram (KF 2017)
Placeringsreglemente för förvaltade donationsstiftelser (KF 2016)
Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)

Policy för hållbar utveckling (KF 2017)
Policy för internationellt arbete (KF 2014)
Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)
Policy och riktlinjer för representation (KF 2014)
Policy och riktlinjer mot mutor (KF 2014)
Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)
Program för individ- och familjeomsorgen (KF 2004)
Program för kommunalt finansierad verksamhet (KF 2016)
Renhållningsordning (KF 2014)
Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)
Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)
Riktlinjer för bisyssla i Uppsala kommun (KS 2014)
Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2016)
Riktlinje för ekonomiskt stöd till lokala aktörer som tar ett övergripande ansvar för sin egen bygds utveckling (KS 2017)
Riktlinjer för hälsofrämjande arbetsmiljö (KF 2015)
Riktlinjer för intern rörlighet, övertalighet samt bemanning i Uppsala kommun (KS 2015)
Riktlinjer för markanvisningar (KS 2016)
Riktlinjer för medborgardialog (KS 2017)
Riktlinjer för nämnder och bolagsstyrelser verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll (KS 2016)
Riktlinjer för premiering och priser i Uppsala kommun (KS 2016)
Riktlinjer för riskhantering (KS 2016)
Riktlinjer för skadeförebyggande arbete (KS 2016)
Riktlinjer för sociala investeringar (KS 2016)
Riktlinjer för sponsring (KS 2012)
Riktlinjer för styrdokument (KS 2015)
Riktlinjer för stöd till sociala företag (KS 2016)
Riktlinjer för tillgänglighetsmedel (KS 2015)
Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR (KS 2017)
Strategi för besöksnäringen (KF 2014)
Säkerhetspolicy (KF 2012)
Trafikplan (KF 2006)
Upphandlingspolicy (KF 2014)
Uppsala kommuns regler för tjänstledighet för vård av barn (KS 2017)
Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)
Vattenprogram (KF 2015)
Åtgärdsprogram för luft 2014-2021 (KF 2014)
Ägarpolicy för de kommunala bolagen (KF 2005)
Äldrepolitiskt program (KF 2009)
Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)
Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)
Översiktsplan (KF2016)

Bilaga 15 Avgifter och taxor

Inkommer i och med nämndyttrande per 28 september